

1970 / 2
2021

1
81

ნომბერი / 2021

ახალი

საუნჯე

თქმები და
კონტექსტები

კროზა

ზურაბ ქარუმიძე

კომეზია

სოფიკო კვანტალიანი
ბექა ახალაია
ირინა ტაბაღუა

თარგმანი

გია გოკიელი
თამარ ხოსრუაშვილი
მაია ტურაბელიძე

და სხვა...

ერნალი გამოდის
საქართველოს
კულტურის, სპორტისა
და ახალგაზრდობის
სამინისტროს ხელშეწყობით.

ახალი 1

საუნჯე

81
 ნომბერი / 2021

პროზა	
ზურაბ ქარუმიძე	2
პოეზია	
სოფიკო კვანტალიანი	11
ბექა ახალაია	14
ირინა ტაბაღუა	21
თარგმანი	
გია გოგიელი - ლუის ჯეროლი	27
თამარ ხოსრუაშვილი - ტაპერ ბენ ჯელუნი	29
მაია ტურაბეღიძე - დინო ბუცატი	46
პროფაილი	
ბანანა ჩაბრაძე - ვორჟ აბუ-საბი	51
ბატ ბორანი - ანა კობალიანი, სენე გიორგაძე	62
ფიგურები	
ლევლა კურტანიძე	74
წერილები	
დავით პაიჭაძე	82
როსტომ ჩხვიძე	87
ინტერვიუ	
თამთა მეღაშვილი - ელისო მეტრეველი	94
რამი ფიქრობენ	
ნნაერაშვილი	
ეკა ქვენიშვილი	100
ზაზა კოსტაძე	100
ალეკო შულღაძე	102

ზურაბ ქარუმიძე

ას

პროზა

ფოტო: Weidte Verlag

BELACQUA

როგორც ყველაფერი ცუდი, ეს ამბავიც დილიდან დაიწყო - დაძაბული ძილისა და მრუმე გამოღვიძების შემდეგ. იმ დილით ბელაკვა საწოლიდან წამოდგა, გავიდა ტუალეტში, დადგა უნიტაზთან და... მოშარდა ხაშმის საფურავი!

მოულოდნელობისგან პირკატა ეცა, ტუჩებს ვერ ამოძრავებდა. Confutatis! Dies Ire! აი ჩემი განკითხვის ვამშაც მოაწია, აი დაიწყო - დაიწყო, მარა რა დაიწყო! ესე არს სისხლი ჩემი ახლისა...

უსაკუთრივეს შარდში მოჭარბებული უსაკუთრივესი სისხლის უცაბედი აღმოჩენის მდგომარეობა, ეს ანაზღვეული წამი, მანამდეც განუცდია; ერთ-ერთ თავის ბოლო ტექსტში, ხოლო ბელაკვა მწერალი იყო, აღწერს კიდევაც. მაგრამ, სად მოსიურრეალისტო რომანში დატრიალებული ეპიზოდი, და სად რეალში განცდილი - აქ და ახლა, აბსოლუტური აწმყო, წარსულისა და მომავლის ერთბაშად ჩამყლაპავი, პირდაპირ შუბლში მორტყმული, მზაფრავი, Unheimlich.

თუმცა, პირველადი შოკის შემდგომ, ეს ტოტალური აწმყო ისევ წარსულსა და მომავალში გადადის, უფრო ზუსტად - სადღაც ამ ორს შუა და მიღმა იმალება, ჩასაფრებული და მოშლოდინე. იწყებ ფიქრს იმაზე, თუ რა მიქარე ადრე და რა გელის წინ. უბრალოდ ფიქრს კი არა - მშფოთვარე ქანობას იწყებ, იქით და აქეთ. ოცდაათწლიანი ლოთური მარათონი, სამუალოდ ორი ბოთლი ღვინო,

ანდა სამასი-ოთხასი გრამი მაგარი სპირტიანი ხახმელი ყოველ საღამოს, სიგარეტის ნახევარ-საუკუნოვანი წოვა, ყოველ ცისმარე დღეს: ინფანტილური ორალური ერთიკვლი ლტოლვილები მუხტი - ზედროული დედა და მისი რძე, ეს რძე როგორც დრო, ხანირება, განმავლობა, რაც ჩაგდის პირში და გადაგდის ყელში და იქიდან შიგანში და შერე მომავალში - განავლის სახით წამოსული...

შოშავლის სურათში ერთი რამ დომინირებს: მედიცინა, როგორც სამართალწარმოება! სიმპტომები, სინდრომები, ანალიზები, ციტოლოგიები, ჰისტოლოგიები, სხვადასხვა რამ სკოპიები, ბიოფსიები, რეზექციები, მაგნიტურ-რეზონანსული ტესტები, ნივთმტკიცებები, გამოკითხვები, დაკითხვები, საქმის წინასწარი განხილვა, საქმის არსებითი განხილვა... უყვარდა ბელაკვას ეს სამედიცინო გრეკო-ლათინიზმები: შარდის ბუშტი ხავსე. ისახება მალიგნური პროცესისთვის დამახასიათებელი დიფუზიის გამობატული შემუღდვის შქონე, ინტენსიურად კონტრასტირებადი არასწორი ფორმის ქსოვილოვანი მასა სისქით 1,3 სმ-მდე, ხარჯით 2,4 სმ-მდე, ხოლო კრანთო-კუდალური ზოთით 2,1 სმ. აღნიშნული მასა მოიცავს მარცხენა ურეთროვებიკალური შესართავის არეს და ვრცელდება მარცხენა შარდსანვეთის ინტრამურულ ნაწილში, რის ფონზე შარდსანვეთი პროქსიმალურად დილატირებულია 1,1 სმ-მდე. ნარშონაქმის მიმდებარე ლორწოვანი გასქელებულია, მაგრამ არ ავლენს დიფუზიის შემუღდვას. ფიბროზული დერო სარწმუნოდ არ ვიზუალიზდება. შარდის ბუშტის უკანა კედლის კუნთოვანი შრე ლოკალურად გასქელებულია, მისი შიგთათა კიდე დაკბილული კონტურით ისახება, რაც კუნთოვან შრეში ინვაზიის ნიშანია. აღნიშნული მასის დონეზე შარდის ბუშტის გარე ჰიპოინტენსიური შრე ისახება სარწმუნო წვეტის ტარეში, მაგრამ მცირედ არამკაფიო და უსწორმასწორო, ავარაუდოდ, დესმოპლასტიური რეაქციის გამო, და... მოისმინეთ განაჩენი! მოქალაქე ბელაკვა, თქვენ დავიდასტურდათ შარდის ბუშტის სიშხივზე, ანუ - კიბო, მეორე სტადიისა! სამიღდეშჩოდ გეკრძალებათ სიგარეტი და ალკოჰოლი! და მთავარი: სამედიცინო კოდექსის ამა და ამ მუხლითა და პრეცედენტული სისხლის ფიზიო-სამართლის ძალით მოქალაქე ბელაკვას ამოეჭრას შარდის ბუშტი და ზედ პროსტატაც მიაყოლონ - რადიკალური ექტომით, ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე...

„შუხარების ხუთი სტადია, კიუბლერ-როსის მოდელით: უარყოფა, ბრამი, ვაჭრობა, დებრესია და შეგუება - როცა რალაცა ვერ ავცდება, როგორც პატარძალს, ავცებებს, ვგრევე შეეგუო, მიირქვა, როგორც წმინდა სვიმონმა მიირქვა სარწმუნოება, სასობა, სიყვარული, ხოლო ეს სამი მარადიულია, ხოლო კიუბლერ-როსის სტადიები დროშია გამლილი, ხოლო დრო არ ითმენს...“ - გაიფიქრა ბელაკვამ განაჩენით დიაგნოზი რომ დაუდეს წინ. პრიორიტეტები აერია თავში: ვერ გაეგო, რა უფრო თრგუნავდა: მარადიულის (სიგარეტი და ხახმელი) დაკარგვა, თუ - დროითის (შარდის ბუშტი და პროსტატა).

მთელი ამ პირველი ინსტანციის სამართალწარმოების განმავლობაში ბევრი რამ იყო უსიამო, დამაცირებელიც კი - მედიცინაში სომ ადამიანის შიშველი ხორცები ფიგურირებს, სხვათათვის დასანახად და შესასწავლად გამოფენილი, ასევე - შარდი, სისხლი, განავალი, ლორწო, წათხი, ჩიქი და ა.შ., თავისი ჩაფხმებითა და ჩაქმებით... მაგრამ ბელაკვას შემთხვევაში ორი რამ უნდა გამიფოს, როგორც განსაკუთრებულად უსიამო და დამთრგუნველი. ესენია: კათეტერი და მაგნიტურ-რეზონანსული ტესტი!

მაშ ასე: კათეტერი! გენდერული თვალსაზრისით, შარდვის ხელშემწყობი ეს გამოგონება ერთობ უთანასწორო მდგომარეობაში აყენებს ქალთა და კაცთა. მათი გენიტალიების სტრუქტურა-აგებულების გამო, იგი უფრო ადვილი ასატანია ქალთათვის, ვინეც კაცთათვის. დიახ, მძიმეა კათეტერიანი კაცად ყოფნა, განსაკუთრებით იმ შემთხვევაში, თუ კათეტერს ჩაგიდგამენ შარდის ბუშტის ფუნქციონირებაში მცირედი ქირურგიული ჩარევის შემდეგ - შეაღწევენ შიგნით, და ბუშტის

კედლიდან სულ პატარა ნამცეცხს ამოგაჭრინ, ბიოფისის ამბავში შესასწავლად. ასე უნდა მჭრდეს ბუშტი დაკოდილია და სისხლმდენი... და აი, ასეთ ვითარებაში, პირდაპირ პენისის გველად აჭრდა პირ ურეტრილია, პირდაპირ შარდის ბუშტი შეკვავთ წკრიო, რომელსაც ბუშტი დაკოდილი შარდი და სისხლი უნდა გამოყვას, ჩაყვებს გამჭვირვალე სადენს და ჩავედეს პლასტიკურ კონტეინერში, რომელსაც ფეხზე გიმპარებენ, მოკლედ – კათეტერი! იგი თავის ფუნქციას პირნათლად ასრულებს, მაგრამ, რა ემართება ამ დროს მამაკაცს? დაკოდილი და სისხლმდენი შარდის ბუშტი შარდვისას შეკუმშვას იწყებს, რომ სითხე ურეტრაში გამოდევნოს, იქიდან კი გარეთ. მძაფრი ტვივილი და წვაც ვერევე იწყება. თუმცა, ეს არაა მთავარი პრობლემა. მთავარი ისაა, რომ ამ დროს კაცი კი გრძნობს, რომ შარდავს, მაგრამ, უფრო მეტად გრძნობს იმას, რომ ვერ შარდავს; დიხ, და აი სწორედ ეს პარადოქსი ქმნის მთავარ დაძაბულობას – Spasms! დაკოდილი ბუშტიდან სისხლიანი შარდის დინების დროს დროის დინება ჩერდება: გაჩერებული დროის ეს ნამოც აბსოლუტური ხდება ნარსული და მომავლის ნამების მიმართ. განდევნის მათ. ფენომენოლოგიურად რომ ვთქვათ, ედმუნდ ჰუსერლის ენაზე – ინტენცია აქ შთანთქავს რეტენციას და პროტენციას. კათეტერული პარადოქსი: შარდავ, მაგრამ გრძნობ, რომ ვერ შარდავ... აბსოლუტური ნამი... შეჩერდი ნამო, შენ მე მანამე! ერთმა მაჩო-კაცმა, ვისაც ეს მომენტი გამოცდილი ჰქონდა, თქვა: „კათეტერით მოფხმა იცი, რა არი? აი, ადრე ხომ შენ ურჭობდი შენს კუტუს სხვებს, ახლა კი პირიქით – შენ გირჭობენ და თანაც პირდაპირ მაგ შენს კუტუში. და შენც გინდა გაათავო, მაგრამ ვერ ათავა...“. მოკლედ, ესეც თავისებური დეკონსტრუქციაა რა – მაჩო-კაცის კათეტერული დეკონსტრუქცია.

ამის შემდეგ, ბელაკვა მაგნიტურ-რეზონანსული ტომოგრაფიის კამერაში მოათავსეს.

მაგნიტურ რეზონანსული ტომოგრაფია ერთობ საჭირო რამ არის სამედიცინო დიაგნოსტიკის თვალსაზრისით – სულ მისხალ-მისხალ დაგანახებს, რა ხდება შენს ძვალ-რბილში. სრულიად უნებელი პროცედურაა, უმტკივნეულო, მაგრამ, აქაც, როგორც იტყვიან – კაცს გააჩნია. თუ კაცს ჩაეკილი სივრცის შიში, ანუ – კლასტროფობია სჭირს, მაშინ საქმეში ნარმოსახვა ერთგება და მთელი ეს დიაგნოსტიკური პროცედურა სხვა განზომილებებში გადაჰყავს.

თურმე ამ ტესტის დროს, თვალები თავიდანვე უნდა დახუჭო და ბოლომდე არ გაახილო, და ყურებიც კარგა მაგრად დააცო, მაგრამ ბელაკვამ ეს არ იცოდა და მისმა ნარმოსახვამაც არ დაიზარა მუშაობა.

სანამ ამ დიაგნოსტიკურ მინი-ცისტერნაში შეგასრიალებენ, თვალს მოჰკრავ მის შიდა განათებას – მკრთალ ცეცხლისფერს – და ვერევე ნარმოვიდგება კრემაციის კამერა, გვამების დასანვაი ალაგი, სადაც საცაა შენც იქნები. ხო, ცეცხლის ენებში გახვეული გვამი, ნარწყმდილი სული – ცეცხლის საკნიდან გამომტყვრალი – ფარინატა დელი უბოტტი, დანტესა და ვერგილიუსს რომ ელაპარაკება ქვესენელის ხვატს და ოხმივარში მდგარი! ცოცხლად დანვისა თუ ცოცხლად დამარხვის სახეები უხვად მოდიან... და მერე იწყება ხმაური! იწყება ჭახუხი – ჯერ მოშორებით, ფეხებთან, ხოლო შემდეგ, უცხად, პირდაპირ ყურთან, თითქოს რამდენიმე გადარეული მჭედელი გრდემლს უროებს ურახუნებს – ისე, უმიზნოდ, არაფერს ჭედავენ. გრძელწვერა, გრძელცხვირა გნოშები მოძვრებიან, იღრიჭებიან, გაურკვეველ ენამე ბურღუნებენ. ხოლო შენ პასუხობ ჩერჩლით, ლექსების ჩერჩლით, შენთვის ნაცნობ ენებზე, რომ რაღაცას ჩაეჭიდი... ტანი შენი გაშლილია, როგორც მთავორიანი ლანდშაფტი, ნარიზისფრად მოელვარე ზღვარი შეჭრილი ნახევარკუნძული, რომლის ფერლობებზე დიდორნი რკინის მწერისებრი არსებები დარბიან. მერე უცებ მთელს ნახევარკუნძულს მინისძვრის ბიძგები დაუვლის. სუნთქვას უხშირებს. გრძნობ, რომ შკერი აღარ გყოფნის (არადა, კამერა მშვენივრად ნიავდება), სულ უფრო და უფრო უხშირებს სუნთქვას, მერე იწყებს ხვნეშას, და მერე იწყებს ფეხების და ხელების ბრაგუნს, რომ შენი ხმა გაიგონონ, იქ, გარეთ,

რომ შეწყვიტონ, რომ შორჩნენ და დაამთავრონ, რომ გაგიშვან, გარეთ გაგიშვან, ჰაერზე, ჰაერზე, ჰაერზე, ჰაერი არ გყოფნის, იხუთები!!!

სულ ხუთიოდ წუთი გაძლო ბელააკვამ მაგნიტურ-რეზონანსულ დელირიუმში.

პრინციპში, იმავე კიბულურ-როსის მოდელით თუ ვიმსჯელებთ, განაჩენის გაგებისა და გათავისების შემდეგ, ბელააკვას არც უარყოფის სტადია გაუვლია, არც ბრანისა, არამედ პირდაპირ ვაჭრობას შეუდგა.

„ეგება ქიმიოთერაპია ვიკმაროთ? ეგებ არაა საჭირო რადიკალური ჩარევა? გეფიცებით, აღარც სივარეტს ჩავიდებ პირში, აღარც ალკოჰოლს გავეკარები!!!“ – სხვადასხვა ჯურის ექიმებთან მოლაპარაკება გააბა. სამღვარვარეთსაც დაეკავშირდა – ვიდუო კონსულტაციები ონლაინ... ბოსტონის კლინიკა, მსოფლიოში მეორე ადგილზე რომ იყო უროლოგიური სიმძვივნების მკურნალობის დარგში: კვავებობილოთეკარივით თავამიანმა ბოსტონელმა ონკოქირურგმა თვალები დახარა და უთხრა – „არა, ქიმიოთერაპიას ვერ დავკვრდებით, სერ, ამოსატრელია და კიდევ სტენტიც ჩავიდგამდით თირკმლიდან გამოშავალ არხში, სიმსივნემ რომ დაებლოკა“. იგივე პასუხი მოვიდა თურქეთიდან – ფლორენს ნაინტინგელის სახელობის ბრიტანულ-თურქული კლინიკიდან. ფლორენს ნაინტინგელი! – სახელოვანი მონყალების და, ყირიმის ომის დროინდელი, ისტორიაში შესული, დატრილ-დავრდომილთა გამო თავდადებით მზრუნველი, სათნო და მშვენიერი ასალგამრდა ქალი. ალბათ მისი სახელობის კლინიკაში ასევე სათნოდ და მშვენივრად მოეპყრობდნენ მის შარდის ბუშტსა და პროსტატას, ფიქრობდა ბელააკვა. მაგრამ, არა – სათნო და მშვენიერმა ფლორენსმაც იგივე მიახალა, რომ ამოსატრელია ერთიცა და მეორეც, და რომ კიდევ სტენტიცა ჩასადგმელი! ეს უკანასკნელი უარი გულში მოხვდა ბელააკვას უფრო, ვინემ ბოსტონური: ქალი რომ გეტყვის რალაყაზე უარს უფრო მტვივნილია, ვიდრე კაცის ნათქვამი უარი, რაგინდ მსოფლიოში მეორე ადგილზე იყოს...

და აი, შედგა კომუნიკაცია გერმანიასთანაც და მოვიდა პასუხი: „რა გეჩქარება, ამოტრას ყოველივეს მოვასწრებთ, ჯერ შევისწავლოთ, ჩავუღრმავდეთ და მერე ვნახოთ, ეგებ ქიმიოთერაპიამაც გამოიღოს სასურველი შედეგი, რომ ცხოვრების ხარისხი შეუნარჩუნდეს პაციენტს...“. დაიდ არს გერმანთა გონიერება და წინდახედულობა! აღმოხდა ბელააკვას და საყვარელი ანეკლოტი გაასხენდა, ერთი კროს-კულტურული სახუმარო ამბავი: რუსებს, ფრანგებსა და გერმანელებს წიგნის დანერა შესთავაზეს სპილოთა ბუნების შესახებ. რუსებმა წარმოადგინეს ბროშურა, სათაურით „აფრიკული სპილოს რუსული წარმომავლობის შესახებ“; ქართველებიც, სომხებიცა და ირლანდიელებიც იმავეს დაწერდნენ, ცხადია. ფრანგებმა წარმოადგინეს ესეების კრებული, სათაურით: „ძუ სპილოების სქესობრივი ცხოვრება“, აბა სხვა რას წარმოადგენდნენ, როგორც კულტურული სტერეოტიპები გვაუწყებენ. ხოლო გერმანელებმა დაედს ორი სქელტანიანი ტომი, სახელწოდებით: „სპილოთმშობილების შესავალი“, აი ასე! ხო, ფუნდამენტური ხალხია, პროლეგომენების ტრფიალი ხალხია...

„რომ ცხოვრების ხარისხი შეუნარჩუნდეს პაციენტს...“ – არის ამაში რალაკი ონტოლოგიური, გაიფიქრა ბელააკვამ. განა არ კმარა, რომ უსიგარეტოდ და უსასმელოდ მისი ცხოვრების ხარისხი ისედაც საგრძნობლად ეცემა!

ეს ფუნდამენტური, გულისხმიერი და პროლეგომენური პასუხი გერმანიის ქალაქ ნიურნბერგიდან მოვიდა. ხოლო ნიურნბერგის გაგონებაზე ბელააკვას თავში უმაღლ იფეთქა რიხარდ ვაგნერის „მაისტერზინგერების“ უფრთხიარამ! პაპა პაპა პა პა... სიყვარულისა და პოეზიის ხობტა, ხალასი ნიქისა და ოსტატობის დედსახაული, სიყოფილით მეფთქავი უსახღვრო მუსიკა, ტალღებად წამოსული ენერგია – კონტრაპუნქტით გადასერილი, გადახსნილი სივრცეები, სილაღე და თავისუფლება.

ნიურნბერგის ის კლინიკა, საიდანაც პასუხი მოვიდა, წმინდა ტერეზა ავილელის სახელობისა იყო. წმინდა ტერეზა ავილელი! ფლორენს ნაინტინგელიში არ აგერიოთ, გეთაყვა. ეს ესპანელი

ქალბატონი მთელი კათოლიკური სამყაროს ერთ-ერთი უდიდესი წმინდანია, ეკლესიის პირველი დოქტორ ქალად აღიარებული. თავის ღვთაებრივ ნაწერებში მან გახსნა და წარმოაჩინა დოქტრინა და მედიტაციის ინტიმური სიღრმეები, მაცხოვართან პირისპირ დარჩენის ტრანსცენდენტალური სიტკბოება. სმირად უნახავთ, წირვისას ჭკრეტად დანთქმული როგორ იწყებდა ლექციებისა - ჰაერში იწოდა ექსტაზის შეზუზუნბრივი ძალით. უცნობილესია მისი სკულპტურა, შესრულებული ჯან ლორენსო ბერნინის ხელით, რომის სანტა მარია დელა ვიტორიას ტაძარში: ანგელოზი მუბით განგმირავს ტერეზას მკერდს, ღვთაებრივი სიყვარულისგან მოშავალი ტრანსგერბერაციით. ინგლისელმა მეტაფიზიკოსმა პოეტმა რიჩარდ კრეშომ ვრცელი ბაროკალური ლექსი მიუძღვნა წმ. ტერეზას ექსტაზს. ასეთი ქალის სახელობის კლინიკაში უბრალო ვასბები ვერ იმშვევებდნენ, თავს იმშვიდებდა ბელაკვა, ანესთეზიის საქმე მაინც ექნებოდა მაღალ დონეზე...

წმინდანის ექსტატურ ლევიტაციაზე ფიქრებში წასულს უცებ წარმოუდგა ჰაერში გამოკიდებული ჩამომხრჩავალი ფიგურები - რიბენტროპი, კაიტელი, კალტენბურნერი, და მერე - გერინგი, ციანიდიან სუციფიში განსვენებული. ხო, ესეც ნორნბერგია, სადაც ის დიდი პროცესი შედგა! ხოლო ბელაკვას თავისი პროცესი და განსაცდელი ელოდა, რომელიც უნდა განეევლო.

* * *

მთელ მსოფლიოს ვირუსი მოედო, პანდემიაა, ბელაკვა კი წელს ქვემოთ კიბოს დააჩარგბს, როგორც დედა კენგურუ თავის პირმშოს. არა, კენგურუ არა, სალვადორ დალის პერსონაჟია - ანთროპომორფული კარადა, ტროსოზე გამოღებული უკრები რომ აქვს; ორი უჯრა აქვს გამოღებული ბელაკვასაგ - შარდის ბუშტისა და პროსტატის დონეებზე. შთამბეჭდავი სურათია, ვამიანობას უხდება: ირგვლივ არავინაა, სორმაკი ქარი ქრის, თვალისმოჭრელი მზე ანათებს, ეს კი უკრებგამოღებული აგდა და ხელ-ფეხს ასავსავებს. მერე წამოღდება, ბარბაციით გავილის რაღაცა მანძილს, მერე რაღაცა ბნელ გასასვლელოში შეაბიჯებს და ისევ ძირს ეცემა... ამ ბნელ გასასვლელის ბოლოში ქუჩა ჩანს, მზით გადაბუნელი; იქ სალხი მიდი-მოდის. ბელაკვა წამოღდომას ცდილობს, მაგრამ ვერ დგება, თან გამგულუღებს ხელს უქნევს, უნდა ხმა მიანვდინოს, მაგრამ ბგერასაგ ვერ გამოსცემს. ჩერდება, ხელებს ჩამოყრის, გამოღებულ უკრებში იქექება, იქ კი არაფერია...

და მერე უცებ, რაღაცა ძალა აიტაცებს - მაღლა და მაღლა... მიფრინავს... მიფრინავს... დიდ კალათაში მის, რომელიც ვეება საჰაერო შარდის ბუშტზე გამოკიდებული - საჰაერო შარდის ბუშტით მიფრინავს!

სხელ თავისუფლებას გრძნობს, რატომ? იმიტომ რომ სწეულია, ხოლო სწეული ადამიანი თავისუფალია სოციალური ვალდებულებებისგან. ერთადერთი სოციალური ვალდებულება რჩება - ამ სწეულებისგან განკურნება. დიახ, მთელი ეს კლინიკურ-სამედიცინო ამბები, ექიმები და მკურნალობის ფორმები, ეს ყველაფერი ისევ და ისევ სოციალური დაკვეთის შესასრულებლად წამოიწყო და არა იმიტომ, რომ არ მოკვდეს, სიცოცხლე გაიხანგრძლივოს და ა.შ. თორემ, იცხოვრებდა კიდევ ოთხ-ხუთ წელიწადს, სიგარეტით პირში და ჭიქით ხელში, როგორც აქამდე, მერე კი წელ-წელა წავიდოდა - მორფისა და ტკივილ გამაყუჩებლებისა და სვედიანი აბლობლების თანხლებით. ეგეთი აზრები წამოუვლიდა ხოლმე ბელაკვას, როცა იმღვრუდა უნიკოტინოდ და უალკოჰოლოდ.

მიფრინავს, ვეება საჰაერო შარდის ბუშტით მიფრინავს! თავისუფლად მიფრინავს, რამეთუ კიბო აქვს... კიბოც თავისუფალი თამაშია, როგორც შემოქმედება; როგორც ხელოვანი გარდაქმნის გარემოს თავისი მხატვრული მეთოდით, ისე გარდაქმნის კიბო შიდა ორგანოებს, სპეციფიკური ესთეტიკა შეაქვს კუნთოვან ქსოვილში, თავისებურ ხატოვან ფორმებს ქმნის. ყველაფერში მოძრაო-

ბა – მეტამორფოზები: ანთებითი პროცესი იქნება, ნირქოვანი, თუ ქსოვილის გადაგვარება, ყველა პათოლოგიურ ფიზიოლოგიურ პროცესში პერფორმანსია. ალბათ კიბოს უჯრედები უფრო ნიჭიერი არიან, შემოქმედებითი თვალსაზრისით, ვინემ ბელაკვას ტვინის უჯრედები. ამ ტექსტს, რომელსაც ახლა ბელაკვას ორგანიზმში მოქმედი კიბოს უჯრედები ქმნიან, თავისი მკითხველი ჰყავს, ცხადია – მედიკოსები. თუ ზოგადად ლიტერატურული ტექსტის ნაკითხვის დონე დღეს ერთობ დადაბლდა – შედაპირული და ანგაჟირებულია, შიდა პათოლოგიების თანამედროვე სამედიცინო ნაკითხვა ერთობ სიღრმისეული და მრავალმომცველი გახდა, როგორც ქუშპარიტი პერმენვეტიკა; ხდება ურთულესი პროცესების ნაკითხვა უმცირეს, მინუსკულარ დონეებზე. ეს ადრეც ასე იყო. შეჩვიდმეტე საუკუნის ინგლისურ პოეზიაში შეიქმნა განვრცობილი მეტაფორა: პაციენტი როგორც მაკიდიამე გამლილი რუკა და ექიმები, როგორც კარტოგრაფები. ასე თუ ისე ბელაკვა კმაყოფილი უნდა ყოფილიყო: თუ მის ლიტერატურულ ობუესებს ბევრი მკითხველი არასდროს ჰყოლია, მის შინაგან პათოლოგიურ ტექსტს შესანიშნავი ინტერპრეტატორები გამოუჩნდა – შინაური გინდა თუ გარე.

„ეჰ, დეკადანსია ეს ყველაფერი,“ – გაიფიქრა ბელაკვამ და ფრენა განაგრძო...

ამ ვეება საპაერო შარდის ბუმბით ფრენისას ბელაკვა სულ უფრო მეტ თავისუფლებას გრძნობდა. გრძნობდა, როგორ ეცლებოდა ისეთი სიღრმისეული ხორციელი ლტოლვები, როგორცაა სექსი და პოლიტიკა. მანამდე ეშხიან ქალს რომ დაინახავდა, უმალ მასში შეღწევისა და მისი დაპყრობის სტრატეგიული ამბიცია უჩნდებოდა, ტაქტიკური ხერხში დაუვლიდა ხოლმე, ყვერებში მცირე რამ ენერგიული მუხტი გაუელვებდა, რა დროსაც აღელვებოდა ისე, თითქოს მრავალათასიან მიტინგზე სიტყვით უნდა გამოსულიყო. პოლიტიკურ ახალ ამბებს სააგენტოების ინტერნეტგამოცემებში და ფეისბუქპოსტებში და კომენტებში იმგვარადვე ენაფებოდა, როგორც მავანი მეძრუმე ენაფება ბორნოსაიტებს. ხოლო საქართველო პოლიტიკურ ვნებებში იყო გახვეული ისე, როგორც ჩუქეტი კაცი თავის ერთიკულ ხილვებში.

ახლა კი აღარც ეროტიკა უნდოდა ბელაკვას და აღარც პოლიტიკა. მისი ლიბიდოც თითქოს სადღაც გაფრინდა, უცხო მხარეში. ლიბიდოც კი აღარ ერქმოდა და აღარც ფრენა შეეძლო, არამედ ვნებისგან დამდნარი და დალეული, თვალბდასიებელი გოლუმოვით ჩამძვრალიყო კლდოვან ჯურღმულში, დაძრწოდა და აბოდეებდა იმ თავისი „ხვითოს“ გამო – my pleasure!

ზოგადად სნეულება, რაგინდ მძიმეც იყოს, არ გამოირიცხავს ეროტიკული ცხოვრების შესაძლებლობას. კიბოიანს, ჭლექიანს, ფსორიაზიანს – სიყვარული ყველას უნდა. მეტიც, კარგადაა ცნობილი, რომ სნეულება თავისებურად ამძაფრებს ეროტიკულ ფანტაზიებს. ინდოეთსა თუ ინდონეზიაში ყვავილი ხარობს ერთი – ვეება, ულამაზესი, ისეთი ფორმები და ფერები აქვს, თვალს ვერ მოაპორებ. პოდა, გაზაფხულზე გაფურჩქნისას ეს ყვავილი ისეთ სუნს გამოსცემს, რომ გვერდით მდგომს გულზიდავს ეწყება. სნეულებაში გამძაფრებული ეროტიკული ფანტაზიებიც ამ ყვავილივითაა – ლამაზი და გულსამრევი, თავი დაიმძვიდა ბელაკვამ, რომელსაც აღარც ეროტიკა უნდოდა, აღარც ბოტანიკა...

რალაცა ამბის მოყოლა მოუწინა.

იყო ერთი კაცი – მეოჯახე, ცოლ-შვილზე გადაგებული, მშრომელი. ერთხელაც ფილტვის სარკომა დაუდგინეს, შორს წასული მეტასტაზებით, უსაშველო. ოპერაცია უნდაო, მარა ჯერ ქიმიოთერაპიაო. იმ კაცმა, სასონარკვეთილმა, ხელი ჩაქინა, თქვა, თავი დამანებეთო და მიჰყვა თავისი სუნის დინებას. საქმე კი ნელა მიდიოდა ფინალისკენ, საკმაოდ ნელა. ამასობაში კაცს უცნაურობები დასჩემდა: ეჩვენებოდა, რომ ხან მამაკაცი იყო, ხანაც ქალი; ხან ერთის ხორციელი ვნებები მოეძალეუბოდა, ხანაც მეორისა, ხან ქალებთან წვებოდა, ხანაც მამაკაცებთან. იყო ასე და მშვენივრად გრძნობდა თავს, მიუხედავად იმისა, რომ მასში დაბუდებულ ქალსა და მამაკაცს ერთმანეთი არ

უყვარდათ, მეტიც – სძულდათ. მაგრამ, მოხდა ისე, რომ ამ ორს შორის სასიყვარულო ცნება მკაფიოდ გაღვივდა, გაღვივდა და ისეთი სქესობრივ-ეროტიკული ხელართები გააბეს, რომ კამბოჯურ იმასთან შედარებით დედა უნასავით უმანკო რამ ჩანდა. ბორგავდა კაცი, შურააცხადი გახდა. მერე დაიჩემა, რომ ორსულადაა და მერე კი მოკვდა. რომ გაკვეთეს, მუცელში პატარა თხა-ბიჭი უპოვეს – რძისფერი, ფითქინა, ბანკვლიანი ფეხებიც, ციცქნა რქებიცა და ჩლიქებიც. ცოცხალი იყო. უცებ თვალები დაჭყიტა და კიკინი წართქვა: „პეი, ხალხნო, ძველ მამამთავრის კადმოსის შვილნო!“. მერე ახტა, პათანატომიურ მაგიდაზე დახტა და აცეკვდა ფეხების ბაკუნით...

აი ასეთი მდარე და უნიჭო ამბავი გამოუვიდა ბელაკვას – ორგანული პათოლოგიების ფონზე აღმოცენებული ეროტიკული ფანტაზიები მცირედი ტრავიკული დასასრულით... თუმცა, წელს ქვემოთ რაღაცა მოძრაობა იგრძნო. ქვემოდან მეორე უკრა გამოალო და რას ხედავს: უკრის კუთხეში ის თხაბიჭი დგას და ქვემოდან ზემოთ უყურებს. „შენ აქ რა გინდა?“ – ჰკიხა ბელაკვამ. თხაბიჭმა ერთხანს ისე უყურა ქვემოდან ზემოთ და მერე ამოხსახა: „ჩათვალო, რომ შეეე შენი თანამგზავრი ვარ, კომპანიონო, თუ გნებავს – შეეე შენი თანმდევი პატარა ტრაგედია ვარ. დასტურად იძიხა, რომ შენს დასაწყისში შენი დასასრულია, კიიიი. და საერთოდ, მოგზაურობა დიდი წამოწყებაა, ხოლო მოგზაურ კაცს თანამგზავრი უნდა ახლდეს, უცილობლად, სულ ასე იყო. ხოლო ის თანამგზავრი ვინაა და რა უნდა, ეს მოგზაურობის ბოლოში გაირკვევა! მაგრამ ჩემს შემთხვევაში ეს არ იქნება საჭირო, აკი პირდაპირ გითხარი – შენი თანმდევი პატარა ტრაგედია ვარ მევეე... ჰოდა მამ მივყვეთ ქარის ნაკადებს, წინ რომ მიგაკვროლებენ!“. ეს თქვა და კარგად გამოყვლილ იუნგასავით შეახტა საპაერო მარდის ბუშტის ერთ-ერთ ბაგირს და აცოცდა. იქ მალლა რაღაც თოკები დაგრიხა, ჩააბა ერთმანეთში და გაკვანდა და გამოკვანდა... მერე ისევ ძირს ჩამოხტა ეს იუნგა თხაბიჭი და ბელაკვას მიანიგრდა.

და ვინაიდან ბელაკვა შეჩვეული იყო ასეთ ინტერტექსტულურ-მეტატექსტულურ გადასვლებს ერთიდან მეორეში, და ვინაიდან ისიც კარგად ესმოდა, რომ მის დასაწყისში მისი დასასრულია, თხაბიჭს თვალი ჩაუკრა და აწვეული ცერა თითიც აჩვენა, მონონების ნიშნად.

* * *

მართკაცი გაფრენაშიც ცოდაო! და ბელაკვამაც დაიტოვა ეს თხაბიჭი, არ მოისროლა, თუმცა – შექძლო. სახელად „იუნგა“ დაარქვა – არა მხოლოდ იმიტომ, რომ მართლა იუნგასავით დაძვებოდა ზევით-ქვევით, ბაკირებსა და თოკებზე, არამედ იმიტომაც, რომ არქაული წარმომავლობისა იყო, თერიოლოგიული, თანაც ნედროული, არქეტიპებთან დაკავშირებული არსება, ანუ – კარლ-გუსტავ იუნგის სიდრმის ფსიქოლოგიასთან შეკრული.

ასე განაგრძო ბელაკვამ ფრენა დასავლისკენ. ქარი ნეკეთილი იყო – საამოდ მქროლავი, თითქოს ხელს უცაყუნებდა: მიდით, ბიჭებო, მიდით! ტაროსიყ მშვენიერი იდგა. ფრენისას კაცი და თხაბიჭი საუბრობდნენ ხოლმე: სიმართლეზე, როგორც ამაოების ტვირთზე, მთქმელისთვის მუდამ საზარელზე; შვილების მსხვერპლად შეწირვის სასტიკ და უღმრთოდ მადღზე; არდაბადების სიკარგზე; გაბუდაყებაზე, როგორც სასჯელის ფორმაზე; დამაბრმავებელ სიბრძნეზე; სიკვდილის-გან მოგვრილ შვებაზე; შურისძიების დამანგრეველ ძალაზე; ღმერთის და კაცის კანონთა ჯახზე; თავისუფლებისკენ სწრაფვის ინსტიქტურ თუ რაციონალურ ბუნებაზე; მიშისა და თანაგრძნობის თერაპიულ თვისებებზე; მუსიკის სულზე; ანაქსიმანდრეს აპეირონიზე; ასევე – პოსტმოდერნიზმზე, ევრიზიდეს „ბაგხ ქალებსა“ და არისტოფანეს „ბაყაყებში“; და სხვა და სხვა და სხვა...

საჭმელ-სასმელი თუ მოაკლდებოდათ, მინაზე დაემგებოდნენ, სადმე – ფუნდუკთან, დანაყრდებოდნენ, დაღუფდნენ, იხალისებდნენ, იჩხუბებდნენ კიდევაც – ერთხელ ბელაკვა კარგად მიჯიჯგეს.

ხოლო თხაბიჭი „იუნგა“ საბანზე ათამაშეს ზევით-ქვევით...

შუადღე იყო გადასული, ბაგირზე გამოკიდებულმა „იუნგამ“ ჭოგრიტი მოიმარჯვა და მონტი-მონტის შნესსხვლას შეედგა. ბელაკვა საფრენი კალათის კუთხეში მიყუჟულიყო და რაღაცას წერდა, თან ჩაღურჯებლად ყვრიმალს იზღვდა ხოლმე და ღლინიხებდა: „ცა ფირუზ, ხმელეთ ზურმუხტო...“.

„ჩვენკენ რაღაცა მოფრინავს“, – თქვა იუნგამ.

ბელაკვა მანტად წამოდგა და დურბინტში გაიხედა. კი, საპაერო შარდის ბუშტის მიმართულებით რაღაცა მოექანებოდა...

„ვერ გაარჩევ“, – თქვა ბელაკვამ.

„ძალიან კარგადაც გაარჩევ...“ – უთხრა თხაბიჭმა და მერე უცებ შესძახა, – „აჰა, ექიდნეს და პითონის სახელოვანი ასული მოგელავს ჩვენკენ, შხაფრავი სფინქსი!“

„დაგინახე, დაგინახე! აუფჰი!“ – აღმოხდა ბელაკვას, რომელსაც ფრთოსანი არსებები არ უყვარდა საერთოდ, და მელამურნი განსაკუთრებით; აქ კი ხარისკუდიან, ლომისტანიან, არწივისფრთიან და ქალისთავმკერდიან ურჩხულთან უნდა დამდგარიყო პირისპირ.

ოდეს მივახლოვდა, სფინქსმა ირათ გახსნა, შეითამაშა, მერე მიკირებით წამოვიდა, საფრენ კალათაში შემოვარდა და ბელაკვას გულზე დააჯდა, აი, როგორც გიუსტავ მოროს ცნობილი ტილოზე! მერე იმ თავისი დიდრონი არწივის ფრთებითაც შემოეჭლო და მხურვალე, ცუცხლოვანი ჰაერი შეასუნთქა პირდაპირ სახეში. ბელაკვას ნესტოებში გოგირდის, სისხლისა და ღვინის სუნი ეცა, ინფრანალური კოქტილი! ვერ გაუძლო, თავი უკან გადაწია და პირდაპირ ძუძუებზე არწყია ქალ-ლომ-არწივ-ხარს... სფინქსმა არც კი შეიმჩნია, თვალუბში მიაჩერდა, ისევე ღრმად, როგორც მანამდე ენა ჩაუყო, და მოგუდული ხმით ჰკითხა:

„შარდის ბუშტს რომ ამოგაჭრიან, მერე რა უნდა ქნა?“

ბელაკვამ ქოშინით უპასუხა:

„ჩემივე წვრილი ნაწლავიდან ახალს გამოიკეთებენ და ჩამიყენებენ...“

„მერე და რომ არ ივარგოს მაგ ახალმა?“ – კვლავ ჰკითხა ექიდნე-პითონის ასულმა.

„გარედანაა შეცვლზე სტომას დამიყენებენ, შარდის კონტეინერს...“

„და რომ გაუვიდეს ხოლმე მაგ შარდის კონტეინერს?“

„გაუვა და გაუვიდეს, მაგის...“

„და მერე ხალხი რას იტყვის? არ იტყვის, ეს ფსუტიანი ესაო?“

„იტყვის, იტყვის, რამეთუ არა არს დაფარული, რომელი არა გამოცხადნეს, არცა საიდუმლოდ, რომელი არა საცნაურ იყოს და ცხადად მოვიდეს“, – დინჯად მიუვო ბელაკვამ.

„და ივლი ასე, ბერტრან დე ბორნივით, თავმოჭრილი და წელეგადმოყრილი“, – ანაზღად ჩაულტრებდა გრძნეული არსება, – „არ გიტყდება?“

„პერფორმანსები დღეს მოდაშია, განსაკუთრებით ხელოვანის საკუთარი შიშველი ტანისა და ამოტრიალებული შიგნის მონაწილეობით, პარდონ – პოზიციონირებით“, – ჩაილაპარაკა ბელაკვამ და გულშიუდრეკი ღიმილი დაიღო სახეზე.

თხაბიჭმა ბლოკფლეიტას ჩააბურა: ჯერ დორიულ კილოზე, მერე მიქსოლიდიურად...

სფინქსმა კი განაგრძო:

„ფეკალიების, შიშველი ტრაკის პოზიციონირება განა რა ხელოვნება?! პლაგიატიბ ესე ყოველი, ბუნებას ჰპარავენ მისხვად ქმნილებებს. აბა სცადონ და თავადვე შექმნან რაიმე, ისეთივე რთული და მიზანშეწონილად განწყობილი, როგორც, ვთქვათ, შარდის ბუშტია, ან პროსტატა, ან იგივე ფეკალიები. არა, ვერ ქმნიან, მასალის იქით ვერ მიდიან! არადა, მთავარი ისაა, რაც ამ მასალის მიღება, ფეკალიების მიღება...“

„მაინც რა?“ – ჰკითხა ბელაკვამ.

„აქ მე ვიძლევი შეკითხვებს!“

ბელაკვა ისევ დადუმდა.

თხაბიჭი იუნგა იონიურ კილოზე აკვნესდა.

„ვინ ხარ შენ?“ – ჰკითხა სფინქსმა.

ბელაკვამ ცოტა ხანს იფიქრა და მიუგო:

„მე ვარ ის, ვინც ჯერ თოს ფეხზე დაიარება, მერე ორ ფეხზე, მერე სამ ფეხზე, მერე კი ფეხებით
ნინ გაიტანენ“, – ჩაეცინა.

„უბრალო ხუმარა ყოფილხარ, მეტი არაფერი... კარგი, ერთსაც კიდევ გკითხავ!“

და სფინქსი სახეში ეძგერა ბელაკვას: გრძელი, ალივით ენა ტუნებში შეუსრიალა, ღრმად –
ხახაში, ყანყანატომდე...

აქ ბელაკვა გაითიშა.

მერე სიმშარი იყო:

ბელაკვა იღვა სამხარეულოში, ქურასთან. ქურაზე ქვაბი იყო შედგმული და ქვაბში მდულარე
წყალი თუხთუხენდა. ბელაკვა კიბოებს ყრიდა წყალში მოსახარმად, მაგრამ, კიბოები არ იხარშე-
ბოდნენ, ბირიქით – უკან მოძვრებოდნენ გრძელი უღვაშებისა და მარნუხების ცეცებით. ეს ყრიდა
და ყრიდა, ისინი კი მოძვრებოდნენ და მოძვრებოდნენ, ერთმანეთზე გადმოდიოდნენ. ბელაკვა
თვალებს არ უჯერებდა: ეს მობელძაღლეები ნახე, ე!

უცებ, კაფელით განწყობილ კედელზე სფინქსის სახე გამოტყვრა.

„რა არის შენში უკვდავი?“ – ჰკითხა გრძელულმა სახემ.

„სულიო, ამბობენ...“ – დაუფიქრებლად მიუგო ბელაკვამ.

„არა, შენი სულიც მოკვდავია, შენი ხორციელი“, – უთხრა სფინქსმა და მერე – „მაგრამ, შენში
მაინც არის უკვდავების ნაპერწკალი“.

„ეგ როგორ?“ – თვალმოჭუტულმა იკითხა ბელაკვამ.

სფინქსმა კი მიუგო:

„ყველა ჯანსაღი უჯრედი ბერდება და კვდება შენში. მხოლოდ კიბოს უჯრედები არ ბერდებიან,
ასეთია მათი ბუნება...“

„მერე?“

„ისინი შენზე მეტხანს იარსებებენ... შენი სირცხვილივით!“

და სფინქსი გაქრა.

ბელაკვამ ცოტა ხანს კიდევ უყურა იმ ადგილს კედელზე, საიდანაც სფინქსი ელაპარაკებოდა.
მერე ისევ თავის სამხარეულოს მიუბრუნდა, ისევ დაინყო მდულარე წყალში კიბოების ჩაყრა, ისინი
კიდევ უკან მოძვრებოდნენ, მოძვრებოდნენ და მოძვრებოდნენ!

და ბელაკვამ აღაპყრო თავი და ამღერდა იგი ხმამაღლა:

ქრიიისტე აღდგა მკვდრეთითიით! სიკვდილიიისა სიკვდილითა დამთრგუნველიიითი!

სოფიკო კვანტალიანი

ას

პოეზია

ზამბახი

ხედავ?
მშვენიერებას ენა ჩემგან გამოუყვია,
მისი ძირიც კი ისეთი ლამაზია და მოხატული!
მაგრამ ხომ იცი,
სილამაზეში იშვიათი გულწრფელობით
მოჩანს სიკვდილი!
უფრო საზარლად,
ვიდრე ორი კვირის
წყალში დამხრვალის გვამში ნახავდი...
სიცოცხლე საამო,
ქავილის მსგავსი, შეგრძნებით მოდის
და სპაზმური კრუნჩხვით სრულდება!
ო, ბუნების ნემსით მოხატულო პეპელავ,
განა შენც იმავეს არ გრძნობ
სანამ არარას ნახვრეტში შეფრინდები?!
შეხე, მეც –
დღის ბოლოსკენ
სიცოცხლე სათესლე პარკივით მომეკუტა კანი –
სილამაზე უკუსვლით ჩემშივე ჩაბრუნებულა.

წრდილი რა არის?!
 საკუთარ თარგმე გამოჭრილი
 სიკვდილის აწრდილი ასდევნებია
 ყველა საგანს, ყველა სულიერს.
 შენ უკან მდევი, იგი,
 კარებში რამდენჯერ მოყოლილა!
 სახიფათო ადგილებში შენს წინ მავალს
 ხომ უშენოდაც უსკუბია?
 მაგრამ თ, სიყვარულში შენთან ერთად გადაშვებულა...
 აი, თუთიყუშისფერი კოქტეილი –
 მისი წრდილი ზღვისპირა ბარის კედელზე
 სასიკვდილო სამსალად მოჩანს,
 ან უცნობ გოგოს ვარცხნილობა
 გველეშაპად გამოუსახავს.
 უწრდილოა მხოლოდ შშე-კიბორჩხალი
 შვხე, ცაზე როგორ მიბობლავს,
 ვიდრე ზღვაში ჩასულა!

ბერუელელი შეყვარებულები

შეყვარებულნო,
 საფლავებში გვერდიგვერდ მწოლნო,
 ვნება ხომ არ გაქვთ,
 გარიჟრაჟზე მინის საბანი რომ ზეაბიდოს?!
 მაგრამ თქვენი სიყვარული ისევე მწველია
 და უცვეთელი, როგორც მდინარის ქვებზე
 გადაფენილი წყლის საბურველი...
 სიყვარული სიკვდილით უკვდავდება,
 უსასრულოდ მხოლოდ ასე ქაფდება იგი.
 ვარსკვლავებზე შეყვარებული გვაშების თვალების
 ათინათებია,
 ჩათვალეთ, გამაფხულის შხაპუნა წვიმად შარდავენ
 ისინი...
 შეყვარებულნო,
 ადამიანურ ხორციდან გასულხართ დიდი ხანია,
 მინიდან ბალახად გემრდებათ თშები
 და ახლა უკვე თ, იზაბელა –
 შენი ძუძუების მეფირებს შორის
 შშის კულონი ანათებს, როგორც
 მარადიული სამკაული!

უკვდავების სურვილი

ღმერთო, ხომ გახსოვს
ჩემივე თავი რომ გავგზავნე
ჩემსაკ საპოვნად
ღრმა ხეობაში -
სისხლიან ტრილობაზე
ნისლის ბამბა რომ ეფინა,
როგორც საღბუნი?
თუკი ვიპოვე იგი,
როგორც ვრცელ ზღვაში
კუნძულისთმანი თავი -
მამინ ჩემშივე უხასრულოდ გადავიშლები...
ჩაუქრობი სინათლის ბუნვით დაფარულო,
ხომ უთვალავჯერ გინახავს,
სიკვდილის ნინ რომ ნათდება ოთახი
და მერე ქრება?
ან ახლად დამარხულის ჩრდილი
რომ ბრუნდება სახლისკენ მართო?
მკვდრის ოცნება ხომ სხეულთან ერთად არ იმარხება?! -
იგი პელეუმინი ბუმტივით ზეისნრაფვის.
შეიძლება მკვდარმა სულაც
ცის თვალეებით გამოიხედოს,
სალამოსკენ მზის ჩასვლაც ნახოს -
ზღვას რომ ეხება დიდებული მისი საჯდომი.

ზაფხული მიდის,
თვალს თუ მოკრავ მის ხუჭუჭა თავს
და უნაკერო სივრცის პარესს!
მზის ოქროსფერი თმაა
ჩემს ბალიშზე
ზღვისპირა სახლში -
სახელდახელოდ ნაყიდი პროდუქტებით
სუფრა გავშალეთ:
ყველი, შოთი და თხილფული,
ძეხვის ასო,
გავჭერთ ნესვიც -
თუმც ბავშვი არ გაუჩენია
თასზე ბრწყინავს ოქროსფერი მომცოლი მისი!
შეხე, დროდადრო რომ მკვრივდება ტალღა -
ეს დელფინია!
აქა-იქ ჩნდება წყლის ღიშლით მოხატული
მისი პირსახე.
ზაფხული მიდის -
ხეს უკანასკნელი მონწყდა ხილი,
ყუნწის მონწყეტის ადგილას
სისხლის წვეთი გროვდება...

ქართული ენის ენციკლოპედია

ბექა ახალაია

„- კოჩიში კოჩი ვაარსებენდას თგის...“
 („- კაცის კაცი არ უნდა არსებობდეს!“).

მეუღელი უტუ შიქვაჯა ქუთაისის გენერალ-გუბერნატორს ნიკოლოზ კოლუპიაკინს. 1857 წ.

„- წიე, ჩქიმიდე გიჭარუნი თი ლერსი (რენო ეთი გამეთის ბეშტელი?! ქომუნი ამო, კალბასიში გაკირალო გუშმოდირთუ“. (მეგრ.) („- ბიჭო, ჩემზე რო დავიწერია, ეგ ლექსია მაგ გამეთში დაბეჭდილი?! მომეცი, ძეხვის გასახვევად გამოშადგება.“)

მურიკა უტუ შიქვაჯა ლექსის ავტორს. 2020 წ.

სს

პოეზია

უტუ მიქავა

უს ყველაფერი, ქაოსი და სიბინძურე, ხმაური, სიმყრალე, ხშირად ყელში გაქვს, ამოვდის და ვერც ამოვდის, განვალეებს, ხშირად კი გაბედნიერებს, ეს ხომ შენი სამყაროა. და შენი პირადი სივრცე – ურიკა (სხვა სივრცე არ გაგაჩნია) – ტივტივებს, ტრიალებს ამ საგიჟეთის ზედაპირზე, შუაგულში. ქალაქი (ქალაქი, რომელსაც დიდი თუ არ ეთქმის, არც – პატარა.), უგემურ სალაფავს რომ არ გაყვედრის, ვაგზლის თავში იწყება და ბოლოში მთავრდება შენთვის, იქით კი, თუ უნდა, ქვას უთოვია, თუ უნდა, პირწმინდად გადაბეჭულა... მეყვავილის დახლის უკან დამჭკანარი ვარდების (მხოლოდ ვარდებს ცნობ) და სხვა ჯიშის ყვავილების გორა დგას. „- მიწიდან

ხილს ნუ აიღებ! ნურც - სხვა რამეს!“ – გასწავლიდნენ, ბავშვი რომ იყავი, მაგრამ, როდესაც გაიზარდე – დაივიწყე. აი, შენს ფეხებთან ვილაყამ ნაშნვი დაავდო და დააჩერდი, იხრები, ეგება მედ რამე იყოს დარჩენილი, ნაფაზს არტყამ, სადღაა. იგივე, რაც მილიონჯერ – მხოლოდ ფილტრის მწარე გემო, მაგრამ სულ არაფერს მაინც ჯობია, რამე კიდევ გამოჩნდება. გზის გაღმა, არაბულ მაღაზიასთან, ჯამბიებს და ბებუთებს რომ ყიდიან, ყოველთვის ყრია ნაშნევი, იშვიათად – მოზრდილებიც. ცხადია, სხვაგანაც ყრია, მაგრამ ის ადგილები სხვებს ეკუთვნით, კოლეგებს, რომელთა მუდმივ საზრუნავს, შენსავით, ის წარმოადგენს, გადარჩენს. დაბანილ,

დავარცხნილ, მოვლილ, მაძღარ ხალხს რომ დაინახავ, შურით და ბოღმით არასდროს ივსები და არც ბრამდეები, ერთი, რაც გინდა, ის არის, სულ თბილოდეს, და ცხოვრება შენთვისაც გახდეს ცოტათი ასათანი, ყინვა, თორემ მშიერი შენ არ დარჩები, ყინვაა, რაც ბოლოს გიღებს, ქუჩაში ვისაც არასდროს უცხოვრია, რას მიხედება – გათიშე ტელევიზორი, ჩათბი, ტკბილად დაიძინე... შენ კი აქ ცივი ურიკის პლატფორმაზე იყინები, ზედ მთელი შენი ბინძური გარდურობი გაფარია, ეს კია, რომ, როცა გარეთ გველიძება – გიხარია, შეძელი

ამ ერთხელადაც გადარჩენა, დილის არაყს გადაჰკრავ, შეხურდები და დღისით – ხავსე, ამჯერად კი ცარიელ ქუჩებს გახედავ, შენ გეკუთვნის, ერთიგ გინდა – დალიე! მოგეკიდება, და ცოტა ხანს ვერც კი ხვდები, სადა ხარ. გამოძვრებიან საიდანლაც კოლეგები, თანდათან თავს იყრიან და ლაპარაკობთ, ჯერ ჩხუბი და კამათი ადრეა, თრახუბს მხოლოდ მაშინ იწყებთ, როცა მოდიან მოვაჭრეები, სანყობიდან საქონელი გამოაქვთ, და დაიწყება... შენ უყვირი კოლეგას, რომ ლოთია, ის გიყვირის, რომ ბინძური ხარ, სწორედ ამის გამოა.

„მეტატკეები“ რომ არ უყვართ, დასცინიან... და ვინც შენ გიყვირის, იმას სხვა ლანძლავს, იმ სხვას – სხვა, და ასე შემდეგ, ოშია ნამდვილი, არც ისე ხშირად, მაგრამ, ზოგჯერ, ცემთ ერთმანეთს, დაგარტყეს ამ დილით, შენც დაუბრუნე, მერე თითქოს არაფერი, განაგრძეთ სირბილი და აწყვეტილი რბოლა თქვენი ურიკებით. შენ ნიკი ლაუდას გეძახის ერთი, შენ კი იმ ერთს – შუმახერას, და მასაც რა უნდა მეტი, დაქრით და დააქროლებთ, იმას ცდილობთ, რომ ბევრი რუისი მოასწროთ, მუდამ იმაზე ხართ, კლიენტები წაართვათ ერთმანეთს. ლანძლვა-გინება, მუშტიკრივი, ასეთები გეყოფა, დღეისთვის საკმარისია! მიწისქვეშას პარაპეტთან მიმსხდარან შემთვრალი

კოლეგები და მიდი, გვერდით მიუჯექი, ღარიბულ პურ-მარილს ხურმის არაყი შეამატე, სადღაც, მგონი, ყველი და პურიც გაქვს, და მათ მარჩენალ ურიკებთან მიაცენე ეს შენი ურიკაც, შენიანები არიან და ხელს არ კვრავენ, იციან, სტუმარი ღვთისაა. სვით და, შიგადაშიგ, ვოხუნჯეთ ჭადრის ქვეშ, ღომბარდთან, მიყუჟულ ბობებს, თავიანთი შორალი თუ კანონი რომ აქვთ და იცავენ, რომლის მიხედვითაც „მეტატკესთან“ არასდროს წვებიან. თქვენ გეცინებათ (ოდნავ სიმწრით) მათ სიტყვებზე, ქცევებზე, მედიდურ გამოსუფდაზე. ერთი ბოზი, მარჯვნივ რომ დგას, კიბესთან, წლებია, რაც მოგზონს, მაგრამ მის ნათქვამს თუ ვერწმუნებით (ვერწმუნოთ!), წყნეთიდან

არ დაგანახებს. თუმცა, იმედს იტოვებ, რომ ოდესმე მორბილდება და დაგთანმდება, შენი ფულიც ფულია. თავს არ უტყდები, მაგრამ ზოგჯერ ეჭვიანობ. სრულიად უცხო ხარ მისთვის, არავინ ხარ, რა უფლებებით?! ათასი საფიქრალი გაქვს ისედაც და თავს მიხედ, ჯობია. აი, იმ ამბავს ვერ ივინყებ, ერთ საღამოს, ლობიანს (თუ არ ვცდები) რომ ლეტავდი და თან აფსამდი მუნაღე სერჟიკას ფარდულს, დაეკეტა, უკვე სახლში წასული გეგონა, თუმცა, რაღაც ხმები შემოგესმა, შეაღე კარი, რას ხედავ: ამ შენს ტურფას, სწორედ ამას, სასულე

ინსტრუმენტივით პირში უდევს ინსტრუმენტი... ნაბიჯვარ სერჟიკას თვალები მიუნაბავს... დაიბენი, თავიდან გინდოდა, მათთვის ზედ დაგემხო სკამები და მაგიდა, მაგრამ მოთოკე ნერვები და (ვერ შეგნიშნეს) ნაბიჯი უკან, უკანვე გამობრუნდი. ურიკავე დაემხე ნალაღატევი ქმარით და ჭმუნვა. დარდი. მკვდარი ხარ. წინ – არაფერი... თანდათან კი მოიკეთე. და შერე კარვა ხანს ნახვაც არ გინდოდა, მთელი ვაგბლის დედოფალს ვედარ იტანდი... ცხადი გახდა, ამ ყველაფრის წამალი შურისძიება იყო მხოლოდ. კმარა! მორჩა ყბედობა!

საქმის დრო დადგა: ერთხელ, ღამით, შიიპარე სერჟიკას ფარდულთან, მიადექი და ნათხოვარი ძალაყინით გატეხე საკეტი, რაც შიგნით დაგხვდა, ყველაფერი გამობიდე, ხიდისკენ წახვედი და გადაყარე შტკვარში. ამით შენი ტანჯვაც მორჩა და დასრულდა. დანაშაულის გრძნობაც გაქრა, განვალებდა. თითქოს შენ იყავი დამნაშავე, რომ ბოზი იყო ის ქალი და, ამჯერად, სიხარულს გრძნობდი, რომ უკვე აღარ გრძნობდი, აღარ გჭამდა, რატომღაც გაქრა და დარჩა პატარა, თუმცა მაინც ტკბილი გრძნობა, ან უინი, რა ვიცი, ის დაუძახე, რაც გერჩინოს. მეორე დღეს იყიდე ქალაღდის ვარდი. დიდხანს რომ გაეძლო, არ დამტკნარიყო, უკვავი. თავიდან

ორგანზისას და ატლასისას დაეტაკე, ისინი ძვირები ღირდა, ამიტომ ქალაღდისას დასჯერდი და შენს ტურფას მიართვი (ანონიმურად). ფეხქვეშ ისევ შეიგრძენი სიმყარე, წინა დღით სიცარიელე იყო ფეხქვეშ. როგორც ადრე, შორიდან, შილიფად ჩაცმული ქალის ყურებითაც საათობით ტკებუდი. ტკებუდი ოცნებით, თითქოს სოფელში შენს ჩამოქცეულ ოდასახლს რემონტი გაუკეთე და, თითქოს, ცოლად მოიყვანე ეს ქალი... ოცნებას ვერ ხომ არავინ არ მოუკლავს, იოცნებე... ისე კი, ის სახლი იმ ადგილზე დგას, სადაც, თურმე, წყარო იყო, და სადაც მოწმეთა ცნობით, უტუმ და მისმა ჯარმა შეისვენეს, დღლით კი, სიხამზე

გმა გააგრძელეს ზუგდიდისკენ... ამიტომაც დაგარქვეს უტუ. ხანდახან შენც გინდება, სათავეში ჩაუდგე „მეტატაკეთა“ დიდ აჯანყებას, მიზეზიც გაქვს: საიდან მოვიტანეთ, რომ კილომეტრზე ტვირთის მიდვა, და აქვე, ახლო მანძილზე, გაგორება ერთნაირი ჯაფაა მეურისთვის?! და ორივე შემთხვევაში - ლაპარაკს, გაპროტესტებას აზრი არ აქვს - ერთ ლარს გიხდით, ვინ მოგვცა უფლება, თვითონ დაგინესოთ ფასი? მოკვერ მაგასაც გაკლებთ და, თითქოს, არაფერი. ხშირად ბრამბო იმაზე, რომ ჩვენი შრომა ათასისა გვგონია და აბაზად

არ გვიღირს - თქვენი. აჯანყება. თუმცა, ვინმე ხომ უნდა იყოს, ერთი (ან, თუნდაც, ორი), კონკრეტული, ვისზედაც ჯავრს ამოიყრით, დაშინდება, მოთხოვნებსაც მიხვდავს. მაგრამ მეორე მხარეს მთელი სამყარო დგას: ამინდი (თოვლი), სეზონი (ზამთარი) და ჩვენ (ყველანი), ერთ მუშტად შეკრულნი. ყველას და ყველაფერს ერთიანად შეუწინდა ემშაკი. ხოდა, სხვა რა გზაა, მოდუნდი და მიჰყევი დინებას, თვალში შენი ხელით შეიყარე ქვიშა და ნაცარი. პროტესტს აზრი არ აქვს, ტყუილია, სიტყვებით რას უნდა გახდე. ხომ იცადე აქამდე და იცადე

ანიც, შემდეგაც და შემდეგაც მოითმინე. იფიქრე იმაზე, რომ ქვეყნად ბევრი, ბევრზე ბევრად ბევრი, შენზე უარეს დღეშია, შეხედე, თუნდაც, აი, აქვე: თამრო ბებო, რომელიც დედამენს გაგონებს, სახე - დაღარული, ალბათ, ადრე არც ისე ლამაზი, მაგრამ, ამჯერად, ისე სათნო, ისე თბილი, ნახავ და გულამდე ჩაგწვდება სითბო. დღის ბოლოსთვის მიუჯდები, და უთვლი, რამდენი იშოვა, თვითონ ვერ დაითვლის, ბრმაა და შენ გეძახის. უბრალოდ აინტერესებს, თორემ მისთვის სულ ერთია, იმ ფულებს ისედაც აახევს შვილი უკანასკნელ კაპიკამდე. მაგარი დამპალი გოგო ჰყავს, ერთხელ ავიშარდა აბსურდული მიზეზით, მიზეზი:

ფულს უტეხავო. ასეთია. ის ხომ გახსოვს, შარშანწინ, ახალ წელს, დედამისი რომ მოიყვანა, დაასკუპა. არ მისცა უფლება, იმ ერთ დღეს მაინც დაესვენა საცოდავ ქალს. თქვენი და ძაღლების გარდა, ახალ წელს იქ ვინ უნდა ყოფილიყო. რაც გქონდა, დახარვე ნინა ღამით და, შემცივნებულს, ნაბახუსევს, ჯიბეში გროშიც კი არ გიჭყაოდა, რას მისცემდი. შეგეცოდა საშინლად, საშინლად შეგეცოდა და მიხვდი, რაღაც უნდა გექნა, მიხვდი, მოვიდე ხელს და დასვი ურიკაზე. ის იჯდა და პეშვებში მაღაჯდო სიცილს. ეს გზები, სადაც სხვა დროს ქაოსია, და ხალხის ნაკადში გავლავს ჭირს, ისე ფართო იყო, ცარიელი, იქამდე არასდროს

აქვე

რომ არ ყოფილა, თითქოს მაშინ შეამჩნიე პირველად, და მიაწექი შენს ურიკას. „ოქროს ბირჟა“, მერე კი „ბავშვთა სამყარო“, „თერგის“ კუთხე, „კიდობანი“... ურიკა მოატრიალე ოსტატურად (ცალი ხელით), გავლილი გზა ისევ უკან. არ ელოდი: კოლეგები გელოდნენ, და მწყრივად მოგყვნი ურიკებით. აი, ასე, დიდიდან მხიარულება! ჩაიარა უცნაურმა აღლუმმა „დღემრტირებთან“, პირდაპირ და, მერე, მარჯვნივ „ბოშების ბაზრობის“ გავლით... თუ ვაგბალი ყველაფრისგან დაღლილი მათხოვარია თამროსავით, თუ დავეშვებთ, მაშინ ეს

ჩვენი „დინამო“ ალუმინის ჭუჭყიანი თუფშია მათხოვრის ფეხით. მოგენონა შედარება. მანამდე ასე ხატოვანად ვერ იტყოდი, იმ დილით თქვი. გფარავდეთ ღმერთი, რომელსაც მისხლითაც კი არაფერი შემლია, როცა გიქმნიდათ ვაგბალს, ანუ ჩვენც გექმნიდა, სუყველას, მაგრამ, თუ გინდა, თქვენი იყოს, არ წაგართმევთ, ნუ დეღავ... იმ დილით ჰიმნსაც მღეროდით და თქვენი „ჩემი ხატია ამისმობლო“, დილის უჩვეულო სიჩუმეში, ადგილთან და დროსთან ქმნიდა კონტრასტს, თუმცა აკაკის ძეგლს, ცხადია, მოუხბდა, ნაღდად საკაიფო იყო, მაგრამ რად გინდა,

აბა, მსმენელი?! პარკში მდგარი სამიოდე ყრუ-მუნჯი სიმღერას ვერ გაიგებდა, თუმცა ნახვით დაგინახეს, იცინეს, თან ბევრი იცინეს. წინ! წინ, ბერლინამდე! თამრო ბებოს, ბევრ ხმაში ნამღერი, ჰიმნი ართობდა, წოგვერ ტაშსაც შემოჰკრავდა, მოსწონდა იმდენად, რომ ცრემლებიც კი... ნათებში... ნიკაპისკენ... პარკიდან გამზირზე გახვევით, წინ! წინ შეტრომდე და იმის იქით! როგორც ჩანს, არც ისე ჩვეულებრივი ჩანდა თქვენი მსვლეულობა და შორიდან რაღაცით საეჭვოც იყო. გააჩერა „პატრულმა“ და კარგა ხანს გიყურათ, დემონსტრაცია თუ ეგონა. ამ ქალაქში, აბა, ვინ დაგაცდის მხიარულებას. სხვაც მოვიდა, სხვა „პატრულიც“, დამპლური საყვირით დაგისაყვირეს, და დამლისკენ მოგიწოდეს. შარის და ჯანდაბის თავი ვის ქვინდა, დაიშალეთ და ვაგბალზე დაბრუნდით ცალ-ცალკე, ასე დამთავრდა, მაგრამ თამროს სულ ახსოვს და, თავისი მანაკი შვილის ჯინაზე, სიკვდილამდე ეხსომება, შენც – სულ. და იმდენად ამაყობ შენი მაშინდელი საქციელით, არახდროს ხელიდან არ უშვებ მანსს, რომ ის დილა არ გაიხსენო. ბრამდები, ვერ იტან, როდესაც ვინმე ამ დიადი ამბისადმი ინტერესს არ იჩინს, როგორც ახლა და ახლაც ბრამბო, კოლეგები ბოლომდე გისამენ ჩარჩენილ არაყს, გამშვიდებენ. გადანვდები. აიღებ. დაიჭერ ჭიქას. ჩასქყერი. დაკრავ. გჯაბნის. ერთიე ვნახოთ – დილაა სისხამი. მალე ხედები, რომ საღამოა, დაგაღამდათ. შემთვრალ და კმაყოფილ

კოლეგებს ხედავ. დგანან. დგები, მთვრალი უკან არასდროს იხევ, მოვაჭრებმა ჩაალაგეს საქონელი, ღიაა საწყობიც, საღაპოს რბოლა, მოემზადე, დიდი რბოლა, სტარტს მალე აიღებს.

ავტორის მიერ ლექსის ლირიკული ობიექტის შემსახებ ჩატარებული მრავალგვერდიანი საველე კვლევის ნაწილი:

„ღიმინის ლამინია: - მე ტაქა რაში მჭირდება, დავაველებ ჩემს ღიმინს პარკებს ხელს და სახლში წავიღებ. მარა მშენია, რო ბევრს დახმარებია ტავარის წაღებაში უფასოდ. აბა, ფულზე თუ წაიღებ, რაღა დახმარება გამოვა. ხოდა, მშენია. ბანანის იამზემ მითხრა თუ სუნელის ქეთინომ, ვეკი არ მახსოვს. იმათაც სმენიათ, თორე არც მათ სჭირდებათ ტაქა“.

„ავტორი: - შენ და უტუშ რატო იხსუბეთ?
„შეტაქკ“ თამაზა: - ტრაკია და იმით. ყველა კლიენტი თავისთვის უნდა, ვერე სადაა, მე აქ მახშატის სათამაშოდ კი არ ვარ. მეგრული და კვი კვი მე არ მინახია!“.

„ავტორი: - დაახლოებით ორი წლის წინ, ახალი წლის დიღას, წერეთლის გამშირზე მუშაობის მსვლელობა უკანონოდ რატომ აღკვეთეთ?
უფროსი ლეიტენანტი ჩირაგაძე (209-ე საპატრულო ეკიპაჟის მეთაური): - მიმართეთ პრესცენტრს!
ავტორი: - თქვენთან ერთად რამდენმა ეკიპაჟმა მიიღო მაშინ მონაწილეობა მშვიდობიანი მსვლელობის არაადამიანური მეთოდებით დარბევაში?!
უფროსი ლეიტენანტი ჩირაგაძე (209-ე საპატრულო ეკიპაჟის მეთაური): - მიმართეთ პრესცენტრს!“.

„დათო (75 ნომერი მიკროავტობუსის მძღოლი):
- ერთხელ არასამთავრობო, თუ რა ჯანდაბა ქვიათ, ორგანიზაციიდან იყენენ აქ მოსულები, უსახლკაროების, აი, ბოშებს რო ვეძახით რა, მაგათი მდგომარეობა აინტერესებდათ თუ რაღაც. ამ მერტაქეებიდან მოგს კი აქ სახლი, მარა

ბევრი ღია ცის ქვეშ ათენებს ვეგრ, საწყობის უკან. ბრემენტით აქეთ გადახურული. ხოდა, მაშინ იმ არასამთავრობოს გოგომ თქვა, ამათ ამ ტაქების გარდა, პირადი სივრცე არა აქვთო, რაღაც აშდაგვარი თქვა მოკლე, და მას მერე დაუჩემებია უტუიას პირადი სივრცე, პირადი სივრცეო, ტაქაა ჩემი პირადი სივრცეო (იყინის). ისე, ვე პირადი სივრცე ვე ვაჩქე, სახლში მეგდო, ერთი პაკრიშკა აკლდა მართო!“.

„ბოტახების ინდია: - ჩემთვის რა აზრის აქვს, ტავარს უტუ მომატანინებს საწყობიდან თუ ქეკუ? მაინც ფული უნდა გადავუხადო“.

„ავტორი: - ძია სერჟიკ, ის თუ იგი, რო შენი ფარდული უტუშ გაქურდა?

შენაღე ხერჯია: - რას ამბობ, კაცო. აბა უტუ?

ავტორი: - აი, მეტაქე როა.

შენაღე ხერჯია: - ვე არაკაცი, ევა. ვანა, რა დამიშავებია. მაგინი ყოლოიანი ჭლანიც დამიკერებია ბემპლატნა. ევა, ევ ჩამოთრეული, ევა! სოლდებილელი სომეხი ვარ, გული თბილისელი. მაგისგან მეკუთუნოდა? მახლას! ჭანი არ მომდევს, ფათრეთი მიველენო გემოზე. მაცა, მილიციაში ჩავასმინო!“.

„ბანანის იამზე: - დამანებე თავი, რა მეუტეუბა, სიფთა არ გამიყიდა. დამალამდა თავზე!“.

„ავტორი: - ბატონო აკაკი, როგორ გაიხსენებთ ახალი წლის იმ მშენიერ დიღას, როცა მუშაკები თქვენი ლექსის მთივებზე დაწერილ საქართველოს ჰიმნს მღეროდნენ?

აკაკის ძეგლი: ...!

ავტორი: - დიღო მგოსანო!

აკაკის ძეგლი: ....! ....!

პ. ს. სასარგებლო ინფორმაცია: აკაკი წერეთლის

ირინა ტაბალუა

ას

პოეზია

პოეტი მუსლად ყოფნიდანვე დაწყვეტილია

რანაირ პოეტობაზე ვიქადაგო?!
ჩემი კვილი თუ თქვენამდე არ შოაღწევს,
როგორც მატარებლის საყვირი სრულ წყვდიადში...
გახედავ, ცარიელია ვაგონი,
ეგვეც არაფერი, წავა ნაიღებს ამბებს.
რა დაგრჩება ქალს გონებაში?!
მხოლოდ ფანჯრიდან დანახული ბურქი,
ტანდაბალი ბიჭივით გაშლილი მკლავებით.
შეუფიქრდები თავს:
საკუთარ სხეულს თუ არ მოფერებიხარ,
ვერც კაცს შეასწავლი შენს ფასს,
ვერც იმ ბუნქს.
ორივე სიბრიყვეში ჩარჩება,
მართლ შრიალში.
კალამსაც მოიმარჯვებ, ხელისგულიც აგექაება,
თითქოს ჭუკებს ანვდი მოხარშულ ფხალს,

მოვა ამბავიც, ნისკარტივით ჩაგიკაკუნებს.
აპა, აქმევ ფურცელს სამ, ოთხ ათ სიტყვას
და როდი დანაყრდება,
როდი გეტყვის უარს, საიდუმლოც გათქვა.
ესაა ჩემი პლენიაც, მცირე პროზით,
როგორც ასწლოვან ასკილბე დამყნილი ვარდი,
ყოველ ცოდვაში გასვრილი,
და, აპა, რა შეგრჩათ?! –
ხანდახან მოთვინიერებული ქალი,
კოჭს რომ კაბა უფარავს,
უკანალს – მაქმანიანი ფოხანი.
აბა, თუ ბიჭი ხარ, წამოხადე,
მიეცი თვალები სხვის მოვლილ ბალ-ვენახს,
გემრიელად მოხნულსა და მორწყულს,
გამოსაკრეფ, თითით მოსახლეჩ ატამს...
და, აპა, რა შეგრჩათ?! –
ხანდახან მოსათვინიერებელი ქალიც,
მეტ დარდს რომ გიჩენს.
ვეღარ არკვევ კაცი,
მორწყვამდე მოხვნა დააკელი თუ
ქორების საფრთხობელად ვერ გამოდექი.
შეიძლება, ამნაირი ქალიც გამოდგე –
ზოგი ნიჭით მოხიბლო, ზოგიც – ჭინჭით.
პოდა, ვის ველოდო ანი, საკუთარი თავის გარდა?!
წუხელ ქვაბს სახრწობელაჯ არ აკმარეს,
ცეცხლს რომ მისცეს...
შე რა მაკმარეს?!
ე, სიტყვა „კმარა“ რომ მესმოდეს...
არადა, ახლა რომ ცოცხალი ვიყო,
ამ ვინრო კუბოში არ ვინვე...
ვინ გამოიგონა მაინც ეს კუბო?!
ცოტა აკვანსაც წააგავს,
მინაც არტახებივით გადამაკრეს.
ხომ არ იცით, სად არის ახლა დედამემი?!
ასე რომ ვხავი, არ ესმის?
იქნებ, მომშივდა ან ჩავიფსი.
უთხარით, მოვიდეს, რა!
დაარნოს მისი გლახა ჩვილი.
სცადოს, გაზარდოს თავიდან.
ოღონდ შეიგნოს,
რომ პოეტი
მუცლად ყოფნიდანვე დანყველილია.

* * *

ნავალ, თხილის საკრეფად - გავერთობი.
სანამ კბილი საღი მაქვს.
არაფერია მოსაყალი ამ თხლე დროზე,
ქვეშაფსია ქალობას კარგა ხანია, მოვრჩი!
წამო, თავო,
რა დროს ჩვენი სამარხია,
სიმწვანე თუ შეგვიცოდებს ახლა.

დილით ტრიკო უკულმა ამოვიცვი,
მეგლონდი, სადაც ქარი ამიშარდა, ყველგან ავი თვალი მეცა.
ცოტას გავხალისდები, გავიხსენებ მახინჯ ექთანს,
ნემსის დარტობამდე რომ დამცინა,
რას ცახცახებო, როცა თხოვდებოდი,
იმ „ნემსის“ ხომ არ გეშინოდაო.
არა, რა, სულ ფინთობა როდი ვარგა.

აგე, ჩემი საქანელა, მოვაჯდები!
ავალ მაღალზე,
იმ კაცმა
„ცა მინიდან იწყებაო“.
როგორ არ დავუკერო?!
ლექსზე ისე არ განვალდები,
როგორც კაცზე.
სულ დატესტვა უნდა ქალს,
სულ - აცრა.
რას გაუძლებ აქაურობას,
კაცმა თუ არ დაგიცვა,
ტანზეც არ წამოგიცვა,
როგორც ბამბის მაისური?!
სად გადავრჩე,
რომელ დროში?!

ხომ სჯობდა ასეთი რამე:
ადრე შეყვირა,
ერთ სილის განვენას ვის არ ვაპატიებდი,
და ახლა?
იყოს რა კონცანობა გადამრჩენელი,
დარჩეს პურიც არსობისა!

თვალთვალი

რა გასაკვირია სანოლის რყევა,
დილა რომ გამოდის ჩიტების ცეკვით,
ჩიტების, რომლებსაც ჩემი თვალები მდებლო ჰგონიათ.
ეგაა მთელი სანახაობა,
სულ სხვაგან ხარ, სხვაგან იბადები.

ბებიებმა რომ იციან შეცხადება:
„- ვაი, შენ კი არ მომიკვდე!
ეს რა ჩაგიცვამს,
ბარემ სულ გაშიშვლებულიყავი!“
აქაც სანახაობაა.

ორიათასი წელია,
ქალობა მინდა.
მინდა სადმე,
ღელღემე შემდგარ ხიდზე ვიკოცნაო კაცთან,
რომ გახელდეს,
დაფრთხეს, როგორც კვიცი გვარზე მოხტუნავე,
გაიქცეს, შეეფაროს გრძელ ფიქრს,
თქვას, ვის არ შეურგია ტკბობა.

ხომ ხედავთ,
არც კაცია გასაკვირი,
სადამდეც მიუშვებს ქალი,
იქამდე უგრძელდება ხელები.
ქალის მოსაყოლს რა დაღევს,
სულ ღვივობაშია,
პურის მარცვალივით, სადაც გინდა, ჩააგდე,
ყველგან აშრილდება.

ახლაც კი მჭამს ძველი დარდი,
„შეკვინტრავა“, მელაღა,
ეთვალთვალიათ, ვინ უწლიდათ,
ოღონდ არ გავითვალე,
შემანუხა მთქნარებამ და
პირის უშნოდ დაღებამ,
რომ შევღონდი, მოდგა ღონეც...
ართი კონიქ ქუშორთუ დო
მივეუვი და მივეუვი...

ჰამაკის ამბები

- 1 თუკი ბუნება ასეთი გულწრფელია,
ადამიანებს რატომ გაგვირბის თვალი
მოფარებულში?
რაღა დამრჩენია,
ამ ჩემი შუშაბანიდევით გახსნილი კოფით,
ცისკენ აშვერილი ტერფებით?!
და ასე განვაგრძობ წერას და,
დროდადრო, გამოვიმწყვდევ კალმის წვერს
კბილებს შორის,
მოვუთობ მელანს,
რომ მომცეს სითამამე.
- 2 ცქინტლიანი გოგოების არასოდეს მჯეროდა,
იმთავითვე ამოვწურე,
ძალად ვაგრძელებდი თხოობას,
მოდით, ასწიეთ ყურები, გიამბოთ ჰამაკის ამბებზე.
აბა, ქარო, დაჰბერე დავგარბიე,
შეხედე,
რა ძალა აქვს ნანვიმარ სისხამზე
ფოთლიდან წვეთის ვარდნის სისწრაფეს,
ჩემს ცხვირზე დანარცხებულ ვნების შხედს.
გამოდით, ჭუკებო,
ინაზარდეთ ჩემსავით ჩრდილში,
თქვე ფხალიჭამიებო,
კაციჭამიობას მე დავჯერდები.
ეს ნებოვანი ლოკოკინები და მათი ბრჭყვილა
კვალის
რამდენ ტკბობას მახსენებს...
- 3 თქვენ პირუტყვთან ურთიერთობა მკითხეთ,
თორემ პოეზიამ კარგა ხნის წინ მოშირგო,
ისეთი მსუყე სამზერია პამაკიდან
საზაფხულო მყრალ გომურში
ცხენების შერწყმა.
როგორც ცხიმინი რძის თქვეფა მავის დაღლამდე.
სულ სხვანაირი ხალისი აქვს
პირით რომ თივას იღებენ და
ძილისპირს მათ ფრუტუნში ჩაგვიძინება.
როგორ უნდა მოგებზრდეს ამ დროს მშვენიერი
ქანაობა?!

როგორ არ უნდა შეშინდნენ ნაშნაშები?!
 როგორ უნდა გაგვეყინოს სუნთქვა და
 იქცე უსისხლო ქალად?!

- 4 არადა, ისეთი დასუსხული ღამე შემოდის...
 თითქოს ჭინჭარს ვივლებდნე ტანზე,
 აივანზე გამოგდებული რუსული მაცივარი
 მოულოდნელი ხრილით გულს რომ მიქანებს,
 მაცივრის უკან მიგდებულა ბავშვობის ფლარუნა სათამაშო,
 „აეჩარკის“ კბილებით რომაა მოღრუცილი.
 რამ უნდა ამრიოს ამაზე მეტად,
 რამ უნდა მიჩქმიტოს ისე მწარედ,
 რომ ნვა ვიგრძნო კანზე.
 დაჭრილი მწყერით ვთრთი,
 ვერ ამოვიშრე
 ეს მოუხერხებელი, განელილი ციკლის დღეები,
 და იმ მონოგამი ბიჭის დამფრთხალი სიშორე.
 გელიმება რთულ მდებრობაში ჩარჩინილს,
 შორიახლოს გაბღენძილი ბაყაყების ყიყინიც
 მთელს ინტიმს ფარავს.
- 5 ვინ არის მონმე ჩემი ამბების,
 თუ არა ეს ორი ბებერი კაკლის ხე?!
 მოდი, ავალ, დავუნძრევ ხმელ ტოტს,
 გამოვაცლი ქარს ხელიდან საქმეს,
 რა კარგია ზემოდან ყოფნა,
 რა კარგია მაღალი სიმინდების ცქერა,
 ვინ არის მონმე, რომ ცაზე ასფალტი არ გადის
 ან ტრამვაი ან მაქმანიანი ფაეტონი?!
 სულ მაღლა უნდა ქალს,
 ცოდოა მიწაზე, ძროხაზე ცოდოა,
 ძროხას ბალახს დაუყრიან,
 ქალს - ჭორს.
- 6 ახლა რომ ვვარგოდე,
 წამიერად რამდენი რამის დალაგება შემეძლება თავში,
 აკვიატებასავით იელვებს არსაიდან მოსული სიმღერა,
 გამბედაობა წასული შექვივით მობრუნდება,
 ვაშა - იხარებ, მაგრამ,
 საქმე საქმეზე რომ მიდგება,
 მცირე ფიქრიც არ გასცდება ჭიშკრის მღურბლს,
 და ასე გრძელდება მშრალი რწევა.
 ინათა...

ლუის კეროლი ედვარდ ლირთან ერთად ინგლისური ნონსენსის პოეტური ტრადიციის ერთ-ერთი ფუძემდებელი და საუკეთესო წარმომადგენელია. ოღონდ ლირისგან განსხვავებით, რომელიც ამ ჟანრში პოეტურ კრებულებს ქმნიდა, კეროლის ნონსენსის ნიმუშები გაბნეულია მის პროზაულ ნაწარმოებებში. ამ მხრივ განსაკუთრებით მდიდარია კეროლის შედევრი, დილოჯია ელისის შესახებ („ელისის თავგადასავალი საოცრებათა ქვეყანაში“ და „ელისის სარკისმიღწეთში“).

„გიჟი მებაღის სიმღერა“ (ეს პერსონაჟი ბევრს მოაგონებს გიჟ მექედეს „საოცრებათა ქვეყნიდან“) ჩართულია კეროლის სოციალურ რომანში „სიღვი და ბრუნო“, რომელიც 1889 წელს გამოქვეყნდა და რომელსაც ბევრი უკლია „ელისის“ ბრწყინვალეობამდე. ეს ლექსი საუკეთესოა, რასაც ამ საკმაოდ მოსაწყენ, სქელტანიან ნაწარმოებში ვხვდებით, რომელიც ეხება სამოგადღებო ცხოვრების სხვადასხვა საკითხს, უმთავრესად კი - რელიგიური, ეთიკური და შორალური სფეროებიდან.

ნონსენსს კი ვუძახით, თუმცა კეროლის ნონსენსი თითქმის ყოველთვის გარკვეულ შინაგან ლოგიკას მისდევს. ეს ლექსიც კონკრეტული სქემის მიხედვითაა აგებული. ექვსტაეპიანი ლექსის პირველი ორი ტაეპი ექსპოზიციანია: რა ეგონა გიჟ მებაღეს; შემდეგი ორი გვეუბნება, რა აღმოჩნდა და სრულიად განსხვავებულ, კომიკურად კონტრასტულ ხურათს ხატავს. ბოლო ორი კი შეიცავს მებაღის კომენტარს იმაზე, რასაც ის „გამოფხიზლები“ შემდეგ აღმოაჩენს.

შართალია, ნონსენსის დანიშნულება იუმორი და გართობაა, თუმცა ლიტერატურის კომენტატორები ამ ლექსში სოციალური სატირის ელემენტებსაც ხედავენ.

ლექსის დედანი ცხრა სტროფისგან შედგება. ერთიც მე დავამატე და ყველა მსურველს შეუძლია სცადოს ამ სქემის მიხედვით თავისი ვარიანტის შექმნა: თუ გართობაა, გართობა იყოს!

გია გოკიელი

ას

თარგმანი

გივი მებაღის სიმღერა

ლუის კეროლი

ეგონა, ხედავს: ბუხართან ზის და
კლარნეტზე უკრავს სპილო.
კიდევ შეხედა, თურმე ყოფილა
ფეხის სანმენდი ტილო;
„მნარე ყოფილა“, – თქვა, – „ახლა მიგხვდი -
წუთისოფელი, ზვილო!“.

ეგონა, ხედავს: თეთრი მარტორქა
მოდის ლონდონის ხიდზე;
კიდევ შეხედა, თურმე ყოფილა
მაზლის ნათლის სიძე.
თქვა, „რა კარგია, რომ ამ დილიდან
კარგ ფერზე გავიღვიძე!“.

ეგონა, ხედავს: ჩხრაილა გველი
ბერძნულს ასწავლის ჟირაფს;
კიდევ შეხედა, თურმე ყოფილა
გაისის შაბათ-კვირა.
თქვა, „დრო მოსულა, გადავიხადო
თებერვლის ბინის ქირა!“.

ეგონა, ხედავს: ბანკის მოხელეს
შუბლზე აცხია მდოგვი;
კიდევ შეხედა, თურმე ყოფილა
ბეჭემოტების ჯოგი.
თქვა: „არა, ვახშმად მათ ვერ მოვიწვევ,
ღორმუცელაა ზოგი“.

ეგონა, ხედავს: კუ, თუ ნიანგი
ზებრას თმა-ფაფარს ვარცხნის;
კიდევ შეხედა, თურმე ყოფილა
შაქარმოყრილი მარწყვი.
თქვა, „მე ეს თასი რომ გამოვცალო,
აუცილებლად მანყენს!“.

ეგონა, ხედავს: გზის პირზე ხე დგას,
გზა კი იყოფა სამად;
კიდევ შეხედა, თურმე ყოფილა
უთავო თეთრი ლამა.
„რა საბრალოა“, – თქვა, – „მე თუ მკითხავთ,
ძალიან შია ამას!“.

ეგონა, ხედავს: მალა, ღრუბლებში
მნათი ოქროსფრად ღვივის;
კიდევ შეხედა, თურმე ყოფილა
ჟილეტს ამწყდარი ღილი.
თქვა: „თუ გარდერობს არ მივაღაგებ,
მალეულს შეჭამს ძლილი“.

ეგონა, ხედავს: დედა კენგურუ
მარკას აწებებს წერილს.
კიდევ შეხედა, თურმე ყოფილა
დედაქალაქის მერი.
თქვა: „ამაო ეს ყოველივე,
ყველას დაგვფარავს მტვერი!“.

ეგონა, ხედავს, თავზე თოლია
ეველება ნება-ნება.
კიდევ შეხედა, თურმე ყოფილა
კუბური განტოლება.
თქვა: „ეჰ, ყრმობაში უნდა მესწავლა
შეკრება-გამოკლება!“.

ეგონა, ხედავს უტყუარ საბუთს,
რომ არის რომის პაპი.
კიდევ შეხედა, თურმე ყოფილა
ბუს უბუმულო ღღაპი.
„კმარა!“ – თქვა, – „დროა ჩემს ფანტაზიებს
ამოვდო ალიკაპი!“.

თამარ ხოსრუაშვილი

ტაჰერ ბენ ჯელუნი / Tahar Ben Jelloun
(ფრანგული ჟღერადობით ტაარ ბენ ჯელუნი
(1947...)) მაროკოელი ფრანგულენოვანი მწერალი,
პოეტი და მხატვარია. რაბას უნივერსიტეტში
შეისწავლა ფილოსოფია. 1971 წლიდან
ცხოვრობს და მოღვაწეობს საფრანგეთში. იქ
დაასრულა ფსიქოლოგიის შესწავლა და 1975
წლიდან არის სოციალური ფსიქოპათოლოგიის
დოქტორი. 1987 წელს მიიღო გონკურის პრემია
რომანისთვის „წმინდა ღამე“. არის ლიტერატურისა
და ხელოვნების ორდენის კომანდორი, საპატიო
ლუკინის ოფიცრის კურსი მფლობელი,
ღირსების ეროვნული ორდენის კომანდორი,
საპატიო დოქტორი ლუვენის და მონრეალის
უნივერსიტეტებში გონკურის აკადემიის ჟიურის
წევრი და სამოცამდე წიგნის ავტორი.

ას

თარგმანი

AMOUR SORCIER | ჭადო

ნაჯამ მთხოვა, ეს ამბავი დაბალ ხმაზე
და მშვიდ სინათლეზე მომეცოდა. იუ-
მორით და ფანტაზიით შეზავებული, კიდევ უკე-
თესი იქნება, რადგან სინამდვილეს, ცოტა არ
იყოს, აკლიაო, დაამატა. რატომ ხმადაბლა? იმი-
ტომ, რომ მაროკოში ერთი ცუდი ჩვევა გვაქვს -
საოცრად გვიყვარს ხმაური, თუ თვითონ ხმაური
არა, მისი გამოწვევა კი ნამდვილად და საერ-
თოდ არ გვანადღელებს, თუკი ვინმეს ვაწუხებთ.

მეზობელმა რომ გვთხოვოს, ცოტა ჩუმად იყავით,
დასვენება მინდაო, აბუნად ავიცდებით. არადა, რა
ქნას, მთელი დღე სამსახურში გაატარა, საღამოს
ცოლი ეჩხუბა, ბიძაშვილმა ნათხოვარი პერანგი
უკან დასვრილი დაუბრუნა...

ნაჯას ბებიამ ასაღვამბრდობა მეელილა-
ში, ესპანელებთან გაატარა და თვლის, რომ
მაროკოელები უფრო ხმაშაღლა გაპყვირიან,
ვიდრე ესპანელები, რადგან ძალის გამოჩენა

სურთ. არადა, ეს ჩვევა, მე თუ მკითხავთ, მხოლოდ თავშეუკავებლობისა და სისუსტის ნიშანია. ადამიანები ფიქრსა და განსჯას ყვირილს ამჯობინებენ, მოქმედებას კი აყალბაყალი ურჩევნიათ.

ნაჯასთვის კამპანა სინათლე ხმაურითაა. მაგრამ როგორ მოვყვე მისი ამბავი მშვიდ სინათლეზე, აუღელვებლად, ყვირილის გარეშე? ნაჯამ მოთხრა:

- შენს რომელიმე ნაწარმოებში მაინც დამითმე პატარა ადგილი, რაკი სანოლში ვერ ახერხებ.

შემდეგ უკეთ ამისხნა:

- არა, იმის თქმა მინდა, რომ გამიხარდება, თუკი ჩემს სხეულს შენი სიტყვებით დაფარავ, თუკი გამახვევ შენს გრძელ და დახვეწილ ფრანგებში, თუკი შენი წარმოსახვის საგნად მაქცევ... ვიცი, რომ თავისუფალი არ ხარ, არც შვილები გინდა. მე კი თავისუფალ მამაკაცს ვეძებ, რომელიც კარგი ქმარი და ოჯახის მამა იქნება, შემოქმედი არ მანყობს.

ისეთ კავშირ ვიჭექით, სადაც მხოლოდ მეცაგები შედიან. მან სიგარეტის კოლოფი ამოიღო:

- შეიძლება მოვწიო? შენთან ერთად ვარ, მეცაგად არ ჩამთვლიან. თორემ სხეულით მოვატრეს და სერიოზულ ქალს ერთმანეთისგან ვედარ არჩევენ. ისე, დარწმუნებული არც ვარ, რომ რასაც ეს კოხტა ვოგონები აკეთებენ, მეძაგობაა. მამაკაცებთან სახუქრების ხათრით წვებიან. აბა, როგორ იყიდონ მოდური ტანსაცმელი, ხარისხიანი სუნამო... იმედი მაქვს, თავს იცავენ, თორემ წამდელი კატასტროფა იქნებოდა. კარგი, რაც არის, არის. ამისთვის კი არ მოვსულვარ. როგორც გითხარი, ერთი ამბავი უნდა მოგიყვე.

ნაჯა ოცდაათი წლისაა. გიმოსხფერი თმა, მუქი კანი და მწვანე თვალები აქვს. დიდი წყალდიდობის დღეს შოველინა ამ ქვეყანას. მამამისმა ისეთი სახელი შეურჩია, რომ მუდამ ხსომებოდა: თავისი დაბადებით გადაარჩინა ქალაქი, რომელსაც უღმობელი წვიმები დახრჩობით ეშუქებოდა. ნაჯა ნიშნავს „გადარჩენილს“.

იგი უფროსი შვილია ხუთი და-ძმისა. მამამისმა იუველირია, დედა - მკურავი. ნაჯა ფრანგულს ასწავლის კასაბლანკას ერთ ლიცეუმში. გათხოვილი არ არის და ვერაფრით მოუხერხებია ბინის პოვნა დასაქირავებლად. უძრავი ქონებით მოვაჭრენი არწმუნებენ, ტყუილად ეძებთ: „სომ იცით, როგორი ქალები ქირაობენ ბინებს მართლსაყვარებლად? ბინის პატრონებს არ უყვართ გაუთხოვრები“.

ამიტომ, ვრჯერობით მშობლებთან ცხოვრობს.

როგორ მოხდა, რომ ისეთი ლამაზი ქალი, როგორიც ნაჯა, უქმროდ დარჩა?

როცა პამპას შეხვდა, ოცდაცხრა წლის იყო. ახლად ჩამოვლილი ჰქონდა ქორწინება ერთ ახალგაზრდა ჩინოსანთან, რადგან საქმრომ, დიდგვაროვანი ოჯახის შვილია, იმთავითვე სამსახურის მიტოვება მოსთხოვა. კაცს სურდა, ცოლი მუდამ შინ ყოფილიყო და ოჯახში ეფუსუფუსა. ნაჯამ ეს ხელზე დაიხვია და ქორწინებიდან თავი დაიძვრინა, რადგან სინამდვილეში საქმრო არ უყვარდა, მეტისმეტად გაბღენძილი და პრეტენზიული ეჩვენებოდა.

- შეცდომის ჩადენას გადავრჩი. მაგრამ პამპა როგორც კი დავიხანგე, მიხვდი, რომ ჩემი ცხოვრების მამაკაცს შეხვდი!

პამპა დიდი მექალთანე გახლდათ. ადრე ცოლიც ჰყოლია. მეტე გამორბულა. ახლა უნივერსიტეტში აღარ ასწავლიდა, პენსიაზე გასულიყო და მართლ ცხოვრობდა. თან დაფიცებული ჰქონდა, აღარასოდეს გაეყო თავი ცოლქმრულ უღელში. ცოლს იმიტომ გაეყარა, რომ ქალმა მტვერსასრუტი იმ დროს ჩართო, როდესაც პამპა ზედიზედ მესამედ დიდი შთაგონებით უსმენდა თავის მესაგრულ დისსა - ჩარლი პარკერის Night in Tunisia-ს. ცოლი ჯანს ვერ იტანდა. უმკალესში და კლოდ ლელუშის ფილმები უყვარდა. სწორედ ასეთი შეუთანხმებლობა იწვევს მოკვრ ოჯახურ განხეთქილებას. მეუღლესთან ვერც მუსიკაზე საუბრობდა, ვერც კინოზე. ამიტომ, გადაწყვიტა, ნასულიყო და ყველაფერი ცოლისთვის დაეტოვებინა. განქორწინებამ მარ-

ტივად ჩაიარა.

ჰამზამ მიზეზად „კულტურული მუთავსებლობა და თავისუფლების გარდაუვალი საჭიროება“ გამოაცხადა. შემდეგ, პატარა ბინა იქირავდა და ერთ ოთახში სპეციალურად ხმის დამხმობის საფარის ააკრა კედლებზე, რათა თავის გემოზე მოესმინა მუსიკა და კლასიკური ფილმების ცქერით დამტკბარიყო. კინოდარბაზსაც სიამოვნებით მოაწყობდა და საყვარელ ფილმებს პროექტორით გაუშვებდა, მაგრამ, სამწუხაროდ, მაროკოში კლასიკური ფილმები აღარ შემოდიოდა. კაცმა თავისი არჩევანი სიმართლე მთელი გულით შეიფარა. დაწვრილ გოგონები სტუმრობდნენ და მათაც ყოველთვის ერთსა და იმავეს ეუბნებოდა:

- მსუბუქად, მსუბუქად მიუდევით ცხოვრებას.

ოღონდ ეგ იყო, რომ ბერბიჭული ცხოვრების სიმსუბუქე ნელ-ნელა სადღაც მიიპარებოდა და მართლმაც, ცოტა არ იყოს, მძიმედ ანებოდა. შეეცადა, ცოლს შერიგებოდა, მაგრამ ქალს უკვე აღარ უყვარდა და გულის სატკენი სიტყვებით სიამოვნებით გადაუხადა სამაგიერო. ჰამზას თამში კარგად შეედო. პასუხად გაიციინა და დიდი ხნის სიცოცხლე უსურვა.

სწორედ იმ ხანებში შეხვდა ნაჯას „აუიტას“ მატარებელში კასაბლანკასა და არაბა შორის. ნაჯა პაოლო კოლას „აკრობატს“ კითხულობდა. ჰამზამ თავი ვერ შეიკავა, გაეცინა და უთხრა:

- გარეგნულად ჭკვიანი ქალიშვილი ჩანხართ და ამ სისულელის კითხვაში დროს როგორ კარგავთ?

- დროს არ ვკარგავ. მაინტერესებს და ვკითხულობ. თქვენ ნაკიკითხავთ?

- სამწუხაროდ, დიახ. მისი თარგმნა შემომთავაზეს არაბულად, მაგრამ იმდენად უსუსური და ყალბია, რომ ვამჯობინე ლოკოკინების ხეჭუალის შესახებ მეთარგმნა ზიგნი. ამ უკანასკნელს, სხვა თუ არაფერი, პრეტენზია ნამდვილად არ ჰქონდა.

- დაუნდობელი ჩანხართ.

- მე ყველაფრის პატიება შემძლია, ყვე-

ლაფრის - სისულელის, ბოროტებისა და თაღლითობის გარდა.

- მართალი ხართ, ეს ნიგნი არ ვიცი. მაგრამ ჩემმა დამ მათხოვა და იმიტომ ვკითხულობ, რომ მაინტერესებს, მას რატომ მოეწონა. ისე, მართალი ვითხრათ, ვერ ვარ მივხვედი.

- მართო თქვენს დას არ მოსწონებია. მსოფლიოში მილიონობით ეგებმლარია გაცივდული. უპირავე მკითხველი გამოუჩნდა ერთადერთი ქვეყნის - დანიის გარდა. ეტყობა, დანიელებს სხვებზე უფრო დახვეწილი გემოვნება აქვთ.

- დანიელები ყველაზე კარგი მკითხველები არიან, ალბათ ამიტომაც არ გაებნენ მახემი.

ასე გაგრძელდა საუბარი მდარე ლიტერატურაზე, მარტივი ამრების მატარებელი ნაწარმოებების მიმზიდველობაზე, მცდარ ღირებულებებზე, რომლებმაც კულტურაში გაიდგეს ფეხები.

შემდეგ, ცოტა ხნით დადუმდნენ და, უცებ, ჰამზა ეუბნება:

- ამ საღამოს რესტორანში მივივარო.

კი არ შესთავაზა, გადწვევითი უთხრა, ბრძანებასვით. ნაჯამ გაიფიქრა: „ჰმ, იცის, რაც უნდა, მაგრამ მე წინააღმდეგობა უნდა გაუწიო“.

- არ შემიძლია. თუ გნებავთ, ხვალ შეგხვდებით, თანაც მე დაგპატივებთ. ერთი ახალი ვეგეტარიანული რესტორანი გაიხსნა და იქ წავიდეთ.

- ვეგეტარიანული? რა სახიშირობაა!

- ან იქ წავალთ, ან არსად!

- კარგი, წავიდეთ. მაგრამ რატომ ირჩიეთ ვეგეტარიანული?

- უბრალოდ, ხორცი არ მიყვარს.

ბაქანზე ერთმანეთს მობილურის ნომრები ჩაანერინეს და მთრე დღისთვის სადგურის შესასვლელში პაემანი დათქვეს.

ქალთ აღფრთოვანებული ჰამზა მთელი ღამე ლოგინში წრილებდა.

ნაჯაც ძალიან კმაყოფილი იყო და პაემანზე ფიქრში ტკბილად ჩაეძინა. იგრძნო, რომ ეს კაცი სხვებს არ ჰგავდა, რადგან მათი ნაცნობობა

ასე უჩვეულოდ დაიწყო. მაშინვე დანებებას არც აპირებდა. უკვე იცოდა, რომ გულის ძახილს და-
ვფიქრებლად არ უნდა აპყვეს, რომ ქალსა და
მამაკაცს შორის ურთიერთობა დასაწყისში დიდ
სიფრთხილეს საჭიროებს. ყოფილი საქმროს მა-
გალითაც თვალწინ ჰქონდა, მაშინ ნამდვილად
ანქარებისა და ნათესავების ჩარევის მსხვერპლი
გახდა.

ამ პირველი ვახშმისთვის რომ ემზადე-
ბოდა, ნაჯას უამრავი კითხვა უტრიალებდა თავ-
ში: „თუ ღვიწო შემომთავაზა, დავლიო თუ არა?
ხელი თუ მომკიდა, გავაშვებინო? თუ შინ დამ-
პატივა, დავთანხმდე? არა, მერე სანოღში ჩა-
მინწენს. პირველსავე შეხვედრამზე ამის ნება არ
უნდა მიცე. მამაკაცის მოხიბვლა ხელოვნებაა,
ნატიფი თამაშია. ჩემო კარგო, თავშეკავებული
უნდა იყო, რადგან თუ ეს კაცი მოგონს, ფრთხი-
ლად და ჭკვიანურად უნდა მიუდგე“.

უკვე სახლიდან გასვლას აპირებდა, რო-
დესაც პამპამ დაურეკა:

„თსუთმეტი წუთი მაგვიანდება. სახლს ვა-
ლაგებდი და... რაღაც მინდა გჩვენო“.

პამპამ ნაჯა შინ დაპატივა და შამპანურის
ბოლოები გახსნა.

- შამპანური თავს მატკივებს და დაღუვას
ვერიდები. მაგრამ ახლა გამონაკლისს გავაკე-
თებ! მართალი გითხრა, გულზე არ მესატება
ზოგიერთი ჩვენი თანამემამულის ალკოჰოლი-
სადმი დამოკიდებულება. ავიწყდებათ, რომ ეს
სიამოვნებაა და არა საზოგადოებაზე შურისძი-
ება. საერთოდ, იშვიათად ვსაჭამ და ისიც ცოტას,
დათრობა არ მიყვარს.

- სასწელო იმისთვისაა, რომ კარგ გუნე-
ბაზე დაგაყენოს, თავი კი არ უნდა დაკარგო.

- დიას, ასეა. ელეგანტურობა უნდა შეი-
ნარჩუნო!

ნაჯამ სახლის თვალიერება დაიწყო. ავეჯი,
ბიბლიოთეკა, ვიდეოთეკა, კოსტად ჩამწკრივე-
ბული ინსკები... ყველაზე და ყველაფერში წეს-
რიგი! წიგნები და დისკები თემბატურად, თემებს
შეგნინ კი ანბანის მიხედვით იყო დალაგებული.
ვიდეოკასეტები კედლის კარადაში ეწყო. „წეს-

რიგის მანიაკთან მოხვდები, - გაიფიქრო ნაჯამ,
- ამით ბევრი რამ შეიძლება დაასკვნა! კერძო
ბერბიტას სახლია. სხვისთვის პანანინა კუთხესაც
ვერ გაიმეტებს“.

- ქალის კვალს ეძებ? დამშვიდდი. მარტო
ვცხოვრობ. და ძალიანაც მიყვარს ჩემი სიმარ-
ტოვე. თვითონვე ვარჩიე, თავზე არავის მოუხ-
ვევია. ვოვლი, რომ ეს საუკეთესო სამუშაოებაა,
რათა მოზრდილმა ადამიანებმა ერთმანეთთან
გონივრულ ურთიერთობა დაამყარონ. ყოველ
შემთხვევაში, ჩემს ასაკში ვერავის მიცემე უფლე-
ბას, რომ ნერვები შემჩამოს.

- გონივრულ ურთიერთობას რას უწოდებ?

- იმას, რომელსაც არ ახლავს შემანუხე-
ბელი სიახლოვე, დამოკიდებულება, ვალდებუ-
ლებები. ერთად ცხოვრებას სწავლა საჭიროდება.
ქმნით წესებს და ცდილობთ, მათ დამორჩი-
ლოთ. საუკეთესო გამოსავალია, რათა თავი-
დან აიცილო სიმდარე, შეწვრილმანუობა, ყო-
ველდღიური პატარ-პატარა უსიამოვნებები.
ყველას გვაქვს ცუდი ჩვევები და სულაც არ
გვსურს, რომ მათი მოწმე სხვა გახდეს. ეს ბუ-
ნებრივია. თავდაცვის ინსტინქტია. არა, იმას კი
არ ვამბობ, რომ ასე ცხოვრება ერთად ყოფნის
საუკეთესო სტილია. უბრალოდ გაუგებრობებისა
და შეწუხებისგან გიყავს...

- ვინმესთან გიცხოვრია ასე, გონივრუ-
ლად?

- ეგ სხვა საქმეა! გულახდილად გიპასუ-
ხებ: არა!

- პო, ცოტა დავმშვიდდი. არ გეგონოს,
თავი იმ ქალად წარმოვიდგინე, ვინც ასე გონივ-
რულად გაფლანგავდა დროს მომსიბლავ და,
ცოტა არ იყოს, მანიაკურ მამაკაცთან. უბრალოდ,
გფიქრობ, რომ ცხოვრება უფრო რთულია, ვიდ-
რე შენ დახატე.

- იცი რა, მართლში ინდივიდს პატივს არ
სცემენ. გიპყრობენ, ყველაფერს გართმევენ,
გავიწროებენ, სივრცის პატარა ნაგლეჯსაც არ
გვიოცებენ თავისუფლებისთვის. შე დაქორწინ-
ებული ვიყავი და ვიცი, რასაც ვამბობ. ცოლის
ნათესაებმა თავიდან ფეხებამდე დამხრეს, არც

ხელი დამიტოვეს, არც ფეხი, არც ყური... ძალიანაც არ ვაჭარბებ. სახლში ცოლოთან მართლ ვერასლოდეს დავტრები. ჩვენთან ყოველთვის რომელიმე მისი ნათესავი ცხოვრობდა: ძმა, და, ბიძაშვილი, ბიძა, მამიდა. დღესასწაულებზე ხომ მთელი ნათესაობა იქ იყრიდა თავს! უპ! დღესასწაულებს ნუ გამახსენებ! კომპარად მქონდა გადაქცეული! თუ ავად გავხდებოდი, ყველა მხრიდან დამესვოდნენ. მოდიოდნენ და მოდიოდნენ სანახავად. პროტესტის უფლებაც არ მქონდა. კარგ გუნებაზე უნდა ვყოფილიყავი და თავბრუსხვევით მიმეღო სტუმრები. რა წამების დღეები მაქვს გამოვლილი! რაც ცოლს გავმორდი, თავს გაცილებით უკეთ ვგრძნობ. ნელ-ნელა ხელ-ფეხიც გავითმულე, ყურებიც დავიბრუნე, ისევ საკუთარ თავად ვიქცევი. ახლა ის კაცი ვარ, ვინც სისხლის ბოლო წვეთამდე იბრძოლებს თავისი სივრცის, სიპარტოვის და თავისუფლების დასაცავად. აი, ჩემო კარგო, ასე შეიძლება გახდო მინიმალური და თან შზად იყო გონივრული ურთიერთობისთვის.

- ცოტა არ იყოს, რთული პიროვნება ხარ, თუმცა, მაინც მომწონხარ. ნამო, ვივასშვით.
იმ ღამით, ნაჭა შინ რომ ბრუნდებოდა, ჰამშაზე ფიქრობდა, განსაკუთრებული ადამიანიო. ჰამშამ თავს ძალია დაატანა, რომ ნაჭასთვის ხელი არ მოეკიდა, გული არ გადაეშალა და ხურვილი არ გაემფლავებინა. ქალი ძალიან მოსწონდა, ცნობისნადილსაც უღვივებდა, რადგან განსხვავდებოდა იმ ახალგაზრდა გოგონებისგან, მასთან რომ მოდიოდნენ და სანოლში ჩაკოტრილობამე თავბატიეს არ იდებდნენ.

ნაჭას დედა ძალიან ზუხდა უფროსი ქალიშვილის გაუთხოვრობას. როგორ უნდოდა, რომ „პატრონისთვის ჩაებარებინა!“ ნათესავებისგანაც სხვა რა ესმოდა: „უკვე ოცდაათს მიაღწია და ჯერ კიდევ გაუთხოვარია! მაინც ვის ელოდება? იდეალურ მამაკაცს? სულელი, უთხარით, რომ ვეგითი არ არსებობს! იშვიათი მარგალიტის ძებნას თავი ანებოს! შეაგნებინეთ, თორემ შინაბერობა არ ასცდება, ვადაგასული საქონელი არავის სჭირდება!“.

შინაბერა ნაჭა! როგორია? ამაზე თვითონაც ფიქრობდა, ცხადია. დეიდამისმა პირნიც მიახალა ერთხელ. ნაჭამ თავი ისე მრავლავდა, ვითომ ვერ გაიგო. ლიცეუმში, ყველა მის კოლეგას ეკვრე ქმარ-შვილი. შოგიერთი მასთან ურთიერთობას ერიდებდა, რადგან ფიქრობს, რომ ნაჭას დაფარული ცხოვრება აქვს. გული სტიკია, მაგრამ იცის, რომ მართლდმართ ვერ შეებრძოლება მთელ საზოგადოებას.

ფუადს, ხატვის მასწავლებელს, ნაჭა უყვარს. მაგრამ თვითონაც არ ჰყავს ოჯახი და მასაც აივალუნებთ უყურებენ. პომოსესქსუალია, ძირითადად ევროპელებთან დადის. ლიცეუმში თავი ყოჩაღად უჭირავს, რომ მიუღებელი მიდრეკილებები არ გამოამჟღავნოს. ნაჭას და ფუადს ხშირად ერთად რომ ხედავენ, მასწავლებლებმა ნაჭას სექსუალობაზეც დაინყეს ჭორაობა: „მსგავსმა მსგავსი ნახაო“... ერთხელ, კოლეგების ქცევით მურაყხყოფილმა ფუადმა თავი უფადრ შეიკავა და მათ პირში მიახალა:

- ამ ქვეყანაში ფარისევლობა მოვალეობად რომ არ ითვლებოდეს, დაუნდობლობა ნაგვლეკავდა. თუ საზოგადოებისგან განსხვავდები, მალულად უნდა იცხოვრო, თორემ თითოთ სანვენებელ ნაძირალად გამოგაცხადებენ! ერთი შეშეძლოს, ვიდუოკამერთი გადაგილოთ ყველანი. როცა ჩუმ-ჩუმად რამე-რუმეებს აკეთობ, რა სიურპრიზები დაგვიგროვდებოდა! როგორ მასტურბირებთ მამაკაცები, ქალები კი როგორ ითხროთ საშოში ნაირ-ნაირ საგნებს. ამას ეძახით სინმინდეს?

ნაჭა სასწრაფოდ ჩაერია, რომ დაემშვიდებინა. თუმცა, ამავე დროს, ფუადს ისიც შეახსენა, რომ ყველა ადამიანს აქვს უფლება, ისე მოუქცეს საკუთარ სხეულს, როგორც მოესურვება.

ეს ამბავი ჰამშას რომ მოუყვავა, კაცს სულაც არ გააკვირვებია:

- სავსებით ნორმალურია. ადამიანებს, რომლებიც საკუთარ სექსუალობაზე ღულავენ, განსხვავებულის არსებობა აწინებთ.
- ამას ჩემს კოლეგებზე ამბობ?
- რა თქმა უნდა. ფუადი კი არ ამინებთ, სა-

კუთარი ეჭვი ადგებთ პანიკაში. დარწმუნებული ვარ, კომოსექსუალების მოძულე მამაკაცებში თავადაც არაერთი იქნება კომოსექსუალური მიდრეკილებების მქონე. ერთი შეხედვით არაფერი ეტყობათ, მაგრამ შემთხვევა თუ მიეცათ, თავპატიუს არ გაიღებენ. ისეთებიც არიან, მენ მორაღს გიჟადაგებენ, თვითონ კი საიდუმლო ბინები აქვთ დაქირავებული და სულ წინკვი გოგონები მიჰყავთ, ლიცეუმის მოსწავლეებიც კი. დროს კარგად ატარებენ და ასრულებიან კუპურებსაც ჩუქნიან. რამდენიც გინდა, იმდენი მყავს ასეთი ნაცნობი. ამაჲს პროსტიტუციისაც ვერ უწოდებ. მე „სოციალური მოვლენა“ შევარქვი. ახალგაზრდა გოგონები იძულებული არიან, ნებისმიერთან დანჯენ, იმისთვის, რომ შეძლონ კაბის ან ფეხსაცმლის ყიდვა, ან ზოგჯერ, უბრალოდ მაძლიად დანაყრება. მამაკაცები უჩინულები არიან. ყველაზე მეტად ის მაღარადებს, რომ პროსტიტუცია ნელ-ნელა ორგანიზებულ სახეს იღებს. შობილური თუ გაქვს, ჩათვალე, რომ საქმე გაჩარხულია. აკრიფე ვინმე ნადიას ნომერი (მაჟანკლებს ასეთი, ყველგან გამსვლელი სახელებს ჰქვიათ) და ვისაც გინდა მოგართმევს. დიდი დრო კი არ სჭირდება – ყველა გოგონას მობილური აქვს, დაურბეკავს და მორჩა. ესეც შენი მობილური – ჩვენი მღელვარე დროის სეზამი!

- ჰო, ვიცი. ყველა ამაზე ლაპარაკობს. მოგიერთები ამ სისტემის ლეგალიზაციისაც კი ცდილობენ. მაგრამ ნუ დაგავიწყდება, რომ მობილურის შემოტანამდე, რომელმაც კონტაქტები გააადვილა, სპარსეთის ყურის ქვეყნებმა ახალგაზრდა თათბა გაგვირყვნეს, განსაკუთრებით ოსმლოციან წლებში.

- ამ განსაკუთრებულ ტურისტებსაც ნუ დავაკისრებთ მთელ პასუხისმგებლობას. ჩვენ ხომ ხელი არაფერში შეგვიძლია. თვალები მშვიდად დავხუჭთ. განსაკუთრებით დიდი როლი კი კორუფციამ ითამაშა. ახლა სხვები აღარ გვჭირდება, რომ გაგვყრყვნან: უკვე გარყვინილები ვართ!

- მართალი ხარ. მაგრამ იცოდე, ეს მართლმწიგობის კი არა, სიმკაცრისა და, საერთოდ, არ-

სებობის საკითხია. კორუფცია მარტო იმას ვერ არ ნიშნავს, რომ ქრთამი უნდა გადაიხადო რამე საშვის ან უბრალოდ ისეთი რამის მისაღებად, რაც კანონით ისედაც გეკუთვნის. კორუფცია ღირსების და სინდისის არქონაზე მიუთითებს, დაუცველი სალხის ექსპლუატაციამე... თუნდაც ქალის მდგომარეობა ავიღოთ – როგორაა განსაზღვრული კანონები და როგორია ყოველდღიურ ცხოვრებაში?

ნაჯას უყვარდა ამგვარი საუბრები ჰამზასთან. სწორედ ეს არ გამოსდიოდა თავის ყოფილ საქმროსთან...

მირველად ერთად იმ დღეს დანჯენ, როცა ნაჯამ ჰამზასთან ნათხოვარი წიგნის დასაბრუნებლად შეიარა. ეს იყო ხუან რაღოფოს „პედრო პარამო“. შესანიშნავი რომანი, რომელმაც გზა უჩვენა გაბრიელ ვარსია მარკესს „მარტობის ასი წელის“ დასაწერად. არც კი დალაპარაკებიან ერთმანეთს. მოძალემულ ლტოლვას სიტყვები აღარ სჭირდებოდა.

მთელი ვიროს განმავლობაში ყოველდღე ხვდებოდნენ ერთმანეთს და სიყვარულის ალში ეხვეოდნენ. ნაჯა მიდიოდა, ჩანთას კვებდა და ჰამზას ნელა ხდიდა ტანსაცმელს. კაცი მეცხრე ცაზე იყო. ეს თამაში უდიდეს სიამოვნებას ჰგვრიდა. სიყვარულით თავდავიწყებამდე მისული შუა აქტში ქალს მოგვრ არაბულად უწყებდა ლაპარაკს. კაცს ეს ისე ახალისებდა, რომ მისი განწყობა ქალზეც გადადიოდა და გულიანად აცინებდა. ნაჯას კისკისი კიდევ უფრო აღაგზნებდა მამაკაცს. არაბული რომანტიკული ენაა. როცა ერთიგამში გადაღის, ყოველგვარ ტაბუს ამსხვრევს და სხეულებს ამღერებს. ორმოცდათხუთმეტი წლის ჰამზა ჯერ კიდევ შესანიშნავ ფორმაში იყო. ნაჯა მასში ისეთ სექსუალურ ძალას აღვიძებდა, კაცს თვითონაც რომ ვერ წარმოედგინა. ქალს უსაზღვრო ფანტაზია ჰქონდა, იცოდა, სიამოვნება როგორ გავგრძელებინა უსასრულობამდე, ყოველ ჰობას თავის სახელს უგონებდა. როგორც ჰამზა ეუბნებოდა, ამ დროს მისი ინტელექტუალური მხარე იჩენდა თავს. ასე შეიქმნა ჰობა „მზე და სხეული“, არტურ

რემბოს ლექსის მიხედვით: „შე, მოალერსე, სი-
ცოცხლის მცველი / მინას ეღვრება, ვით ტრფობა
მწველი“. ქალი ედრებოდა ამ მშეს, რომელიც
პამასა სიცოცხლეს სიყვარულით ავსებდა. კაცის
მკლავებში ძვრებოდა, ფეხებს ტანზე შემოახვევ-
და და სთხოვდა, ასეთ პოზაში ესიყვარულათ.
პომა „რენე შარი“ – ციტატის მიხედვით: „სურ-
ვილი ჩვენი მცხუნვარე კაბას შემოაყლოს ზღვას,
სანამ ზვირთებში გადაეშვება...“ – ისეთ აკრობა-
ტულ მდგომარეობას ერქვა, რომლის დროსაც
ქალი მამაკაცს სურვილს უღვივებდა ათასგვარი
შეხებით, პამასა კი ერეკცია უნდა შეეკავებინა
თამაშის დასრულებამდე. იყო კიდევ ერთი პომა:
„შეიხი ნაფზაუი“, იმ ბრძენის პატივსაცემად, რო-
მელმაც მუსლიმური ეროტიკული სახელმძღვა-
ნელო დაწერა, რათა ერთი უფლისწულისთვის
ქალთან სიყვარულობა ესწავლებინა. ნაჯა შესა-
ნიშნავად იცნობდა ამ ნაწარმოებს. იგი ფრთხი-
ლად ჯდებოდა თავისი საყვარლის აზიდულ
ასოზე, ნელა ტრიალებდა და თან კაცის მხრებს
თავისკენ იზიდავდა, იქამდე, სანამ ზედ ფეხებს
არ შემოსდებოდა. იმდენს ახერხებდა, პამასა ფეხ-
ზე წამოაყენებდა ისე, რომ სასიყვარულო აქტი
არ შეეწყვიტა. მთელი ამ დროის განმავლობაში
ხან შეიხი ნაფზაუის „სურნელოვანი ბალიდან“ ნაწ-
ყვეტებს კითხულობდა, ხან შწერლის მიბაძვით
სახობტო სიტყვებით ამკობდა საყვარლის ასოს:
„ო, ეს დიდებული, ქედმაღალი, სასტიკი, წვეული
გველი, აკრობატი, თოკზე მოსიარულე ჯამბაზი,
სატანას ძვალი, კერიის მეუფე, ცეცხლოვანი
ვარსკვლავი, მებთა მტყორცნელი, გაუხედნავი,
ცნობისმოყვარე, უონგლიორი, ჩალმიანი მონა,
გალიაში დამწყვედეული ყაჩაღი, მარჯვე ხელი,
ცალთვალა მოლაყბე, მოტირალი ფლეიტა, ტე-
ტია, მებაჟე, თაღლითი, მოღალატე, ათქვეფილი
ცივი ყავა...“.

პამამა სთხოვა, ამისხენი, ამ ჩამონათვალ-
ში რატომ შეიყვანე „ათქვეფილი ცივი ყავაო“.
– იმიტომ, რომ ამ ყავის სქელი, წებოვანი
ქაფი გემრიელი ჩასაყლაპია, ან კიდევ შეგიძლია
ენის წვერით ალოკო ჭიქის კიდიდან...
– „მებაჟე?“

– იმიტომ, რომ მებაჟე ქეძავს და ჩხრეკს
ხელთათმინიანი ხელებით.
– „თოკზე მოსიარულე ჯამბაზი?“
– იმიტომ, რომ ტანგამართული დგას,
ერთდროულად გახვევებულსაცა და მოქნილიც,
არასდროს ვარდება.
– „წვეული გველი?“
– იმიტომ, რომ ესეც წვეულია, სირბილეს
კარგავს, მაგრდება და ველარ იღუნება!
– „გალიაში დამწყვედეულ ყაჩაღზე“ რალას
მეტყვი?
– ესეც ჩემი გონების ნაყოფია: როგორც
კი თავს შიგნით დაიგულებს, თავის ჭკუაზე ამოძ-
რავდება და არ აინტერესებს, რა ხდება მის
გარშემო. მე ჩემებურ ხერხს ვიყენებ მის დასა-
ოკებლად, ის კი ნერვიულობს და თავი გალიაში
პგონია.
– გამაგებინე, სად ისწავლე ეს ყველაფე-
რი?
– შენ, შენი სურვილი, შენი სხველი მკარნა-
ხობს ამ ყველაფერს. სკოლაში ნამდვილად არ
მისწავლია, როგორ გავყვე საკუთარ იმპულსებს
და ინსტინქტებს.
პამმა გაოცებული იყო საკუთარი სხველის
შესაძლებლობებით. ცოდნის მარაგითა და მოქ-
ნილობით. სხვა ქალებთან მსუბუქად ახერხებდა
ამ საქმეს, რაც გამოსდიოდა, კმაყოფილი იყო.
ახლა კი, ნაჯასთან, თავისი სიცოცხლის კვალი,
საკუთარ თავში ჩამალული მოთხოვნილებები
და უსაბღვრო გაქანება აღმოაჩინა...
სადამოებით ხშირად სავახშმოდ რეს-
ტორანში მიდიოდნენ. სიამოვნებით საუბრობ-
დნენ, კამათობდნენ, მსუკობდნენ, ერთმანეთს
აზრებს უწუნებდნენ, სისუფლეებს ამბობდნენ,
იციონდნენ, ხუმრობდნენ და მღეროდნენ. კაცს
აბდეღვაკაბ დუკალის სიმღერები უყვარდა,
ქალს – ვეგვიტელი და ერაყელი მომღერლები.
შუა ქუჩაში ქალი უნებ გადაიხიბებოდა კაცისკენ
და ჩერნულით ეტყობა:
„გამოიცანი, დღეს რა ფერის საცვალი მაც-
ვია!“.
კაცი ფერებს რიგრიგობით ასახელებდა.

ქალი თავის გაქნევით პასუხობდა, არაო. ბოლოს, ურჩევდა, საცვალი ხელით მოეხიზა. კაცი ხელით ხვდებოდა, რომ ქალს საცვალი საერთოდ არ ეცვა. ეს უსახვროდ აღაგზნებდა. ერთხელ, საღეს სასაფლაოს შესასვლელთან ისიყვარულეს, მეორედ, რუ ბეგრევის პლაჟზე მიგდებულ ნაჟში. ასეთი ინიციატივები ყოველთვის ნაჯას მოსდიოდა თავში. სხულებს ერთმანეთის კარგად ესმოდათ. კაცი ფეჭრობდა, ქალმა თავისი სხეული ისე განვრთნა, რომ შე ჩემი ბოლომდე შემეგრძნო!

ეს ნეტარება სამი თვე გაგრძელდა. ჰამნას ძალღონე გამოეცალა. ქალი მიველ უნერგიას ართმევდა. კაცი კი არ იყო მიჩვეული ასეთ მშთანთქმელ, ყოვლისმომცველ და გამაოცებელ ურთიერთობას. ამავე დროს, პორიზობზე სხუელის ნაცნობი მოდუნებაც დაღანდა. გაუკვირდა კიდევ, უფრო ადრე რომ არ იგრძნო. საერთოდ, ერთი-ორი კვირის შემდეგ, ქალს საჩუქარს უკეთებდა და ამ სიტყვებით შორდებოდა: „საკუთესო აფროდიზიაკი ცვალილება!“ ამიტომ, ახლა გადაწყვიტა, შეხვედრებს შორის დრო გაეზარდა. ცოტა ნაკლებად ესიყვარულა ნჯასთან და შუალედებში სხვა გოგონებზე მოენჯია შინ.

მაგრამ ისე არ მოხდა, როგორც ჩაიფიქრა. ნაჯამ თავისი ვერსია მომიყვა:

- სამი თვის თავზე ყველა საღაპარაკო თემა ამოწურეთ. მე, ჩემდათავად, კიდევ მქონდა რამდენიმე ახალი ჰობა შემონახული. ვხედავდი, რომ ძველებურად ვინიდავდი, მაგრამ ეს ცოტა დღეა ამინებდა, აფორიქებდა. უნდოდა, თავი გაეთავისუფლებინა, ოღონდ არ იცოდა, როგორ. შე ძალა არ დამიტანებია. ცოტას დაგცინოდი. მაგალითად, ვუენებოდი:

„სუბუქ-სუბუქი ბატარა გოგონები მოგენატრა? ჩემზე კარგად ვართობენ, არა? ხელს არ გიშლი, თუ გინდა, ნაღი მათთან, ოღონდ მაშინ მოწოვა, რომ საკუთარ თავს დაღაბობ, იმ კაცებით იქცევი, რომელთაც თვითონვე უწუნებდი საქციელს, იმ ბერბიჭებთან, „სოციალურ მოვლენას“ რომ თავის სასარგებლოდ იყენებენ.

იჩივებდა და მერე ისევ მართო დარჩენი მენს გაჭირვებასთან“.

ამაზე ბრაზობდა, ცოფდებოდა. სინამდვილეში კი, მასზე შეყვარებული ვიყავი და არ მინდოდა, დამეკარგა. ქორწინებას დავცინოდი, მაგრამ როგორმე უნდა მომეხერხებინა მისი შენარჩუნება. არ ვიცოდი, რა მექნა, როგორ დამერწმუნებინა, რომ ჩვენ ერთმანეთისთვის ვიყავით შექმნილი. კარგად გავუძელი. გულგრილობა ვითამაშე. აღარ ვურეკავდი, მასთან აღარ მივდიოდი, ველოდი... შემდეგ, მირეკავდა, ცოტას ვახუენინებდი - რამდენიც საჭირო იყო, არც მეც, არც ნაკლებს - და ისევ ვინცდით შეხვედრებს... ხომ იცი, არ შემიძლია კაცს დავენებდე, თუკი გრძნობების მორევეში არ გავეხვივი. ეს ძალიან მნიშვნელოვანია. თუ არ არის გრძნობა, არც სექსია! რა ვქნა, ეს ჩემზე ძლიერია. შეც ყველა ქალივით სულელურად მჯერა, რომ სიყვარული მარადიულად გაგრძელდება. მიყვარს, როცა სხუელში, სულში, სიყვარულის კვალს, მის მოგონებას, მის სურნელებას, მის ხმას და მის სინუქს ვგრძნობ. როცა შეყვარებული ვარ, ყველაფრისადმი დიდ ყურადღებას ვიჩენ. დრო ქრონოლოგიას აღარ ემორჩილება. ჩემი გული ხან იმით საზრდობს, რომ ვილაცს ვუყვარვარ და ის ჩემ გვერდითაა, ხან კი იმ იმედით, რომ ეს ერთად ყოფნა უსასრულოდ გაგრძელდება. დროიდან ამოვარდნილი ვარ, სამყაროს გარეთ დავჯდინავ და გონებას დაბინდული მტყვ. ვალიანობ, ამ მდგომარეობამ შეიძლება მამაკაცი შეამიწინოს. მე მთონი, ჰამნაც პანიკურმა შიშმა მოიცვა!

ნაჯა იტანებოდა, მაგრამ ამის თქმას ვერ ბედავდა. ღამღამობით მონატრება და შიში ძილს არ აცლიდა. ახალ მარცხს ვეღარ აიტანდა. დედაზე ფიქრობდა, ეცოდებოდა მოხუცი. არ უნდოდა, მისთვის გული ეტკინა, ეთქვა, რა ძნელია მართოელი ახალგაზრდა ქალისთვის დამოუკიდებელი და თავისუფალი ცხოვრება. უკვე მერამდენედ კითხულობდა სტენდალის „სიყვარულის შესახებ“. შუა კითხვამი თავს იჭერდა, რომ სხვა რამეზე ფიქრობდა. სასტიკი უძი-

ლობა დასწმუნდა. ისეთ მდგომარეობაში ვარდებოდა, რომ ვერც კითხვას იტანდა, ვერც მუსიკას, ვერც ტელევიზორს. არ იცოდა, რა მოეხერხებინა სხეულისთვის, რომელიც კატეგორიულად უარს ამბობდა დაძინებაზე. ისე ეწინააღმდეგებოდა, თითქოს სურდა, ნაჯას თავისი დარდი ბოლომდე გამოეცალა. ნაჯა ფიქრობდა, რატომ შეარქვეს უძილო ღამეს „თეთრი ღამე“? რატომ უწინდებოდა ასეთი კემანი ღამდამობით და ისე აწვებოდა მის სხეულსა და სულს, რომ ძალის უკანასკნელ ნამცეცხვაც აცლიდა? ჰამზა ენატრებოდა. ერთხელ ისიც იფიქრა, რომ თვითონ ჰამზა კი არა, მამაკაცი ენატრებოდა, მამაკაცის სხეული, მამაკაცის გვერდით ყოფნა.

ჰამზა სრულიად შეძრული იყო. ის და შეყვარებული? როგორ, კიდევ მონოგამური ურთიერთობის ხაფანგში გაება? არა და არა! ის ხომ ძველი ყურუშსაღია, მოხიბვლის დიდოსტატი და უღრამო, უცრემლო დამორებების მეფე, წყარო, ჩემი დამორებების, „როსივრუბად“, „დელიკატურად“. ახლა კი მისი ბუნებრივი აღარ მოქმედებს. ასეთი აფორიაქებული არასოდეს ყოფილა. რა უშლის ხელს, რომ დასცილდეს? რა აქვს ამ ქალს სხვაზე უკეთესი? ასეთი განსაკუთრებული? სექსუალური სითამამე? კი ბატონო. მერე რა, განა ამიტომ ვერ ახერხებს ჰამზა, რომ ერთი სიტყვა, ერთი გადამწყვეტი ფრაზა უხსრას, როგორც სწევია? ნაჯა უფრო მიმზიდველი და უფრო საინტერესო იყო. ვიდრე სხვა ქალები, მაგრამ მათი ურთიერთობა ისეთი მნიშვნელოვანი ხდებოდა და, რაც მთავარია, უკვე მის სათაყვანებელ განას - თავისუფლებასა და სიმარტოვებს ემუქრებოდა, რომ გულში შიში შეეპარა. ნაჯას დანახვაზე, ყველაფრის უნარს კარგავდა და თავმოყვარეობაც სადღაც ეპართოდა, თავს ისე გრძობდა, თითქოს ქალის მონა იყო, მისი სურვილების აღმასრულებელი. არადა, ნაჯას არც ქცევა შეუცვლია, არც ჩვევები. ისევ თავის სიმაღლეზე იდგა. ჰამზასგან განსხვავებით. ნაჯამ მასთან სიარულს მოუხშირა, მის მკლავებში ეძინა, მის მხარზე თავმიყრდნობილი ოცნებობდა. ჰამზას უძილობა დაეწყო, თავში

უპასუხოდ დარჩენილი კითხვები უტრიალებდა ფიქრობდა: „აი, რა ყოფილა სიყვარული! შეყვარებული ვარ! დიას, მე, ჰამზა, კერკეტი კაკალი, თავგადადებული ბერბიჭა, რომელიც ხელთამანივით ვივცლიდი ქალებზე, აი, ასეთი კაცი დავიღუპე. მახეში გავები, სიყვარულის მახეში! დიას, მახეში ვარ, იქნავე დავვიცი, რომ ჩემს სატრფოს ვაღმერთებ, პირდაღებული მივჩერებივარ, თითქოს რაღაც აბები ვაღამეცლაპოს ან რამე ნაყენი დამელოოს, რომელიც ნებისყოფას ანგრევს. უწყო კრავი ვარ, მას ვეკუთვნი, უნარი არ შემქნავს, წინააღმდეგობა გავწიო, ვუთხრა „არა!“ - სიტყვა, რომეცხვაც ასე ხშირად ვიმეორებდი და ერთლის წარმოთქმის ძალიც დღეს აღარ მაქვს. რას არ მოეხსნები კაცი! შეყვარებული და ეცვიანი ჰამზა! ნაჯას ვუთვალთვალე, როგორც კი შურვს შემაქცევს, ჩანთას ვუხნრეკ, ყველაფერი მიწდა ვიცოდე მის ცხოვრებაზე, მის ჰომოსექსუალ მეგობარზეც კი ვეჭვიანობ. აი, როგორ შევიცვალე. პიროვნულმა დავაკადე, ტემპერამენტი მივაძინე, მიგრუეუბლი სარგურის საკანში გამოვიკიციე და ვვლოდები... რას ვვლოდები? სიკვიდელს? ღმერთო ჩემო! არა, შეუძლებელია! ისეთი არაფერი ჩამიღენია, ეს არ დამიმსახურებია. კი, მართალია, ახალგაზრდა გოგონებს ვაცდუნებდი, მაგრამ ისინი სრულწლოვანები იყვნენ და შეგნებულად მთანხმდებოდნენ, თანაც საჩქრებს ვაძლევდი, მოგვკოფულსაც. ეს ხომ ბუნებრივია, საზოგადოების სოლიდარობას ვუცხადებდი... მაგრამ ამ მცირედის გამო ასეთი სასჯელი? აჰ, არა! ო, ეს წყეული პათოლო კოლა! მის გამო გამოვვლაპარაკე ღამამ უცნობ ქალს. არამართო უღიღამო მწერალია, უბედურების მომტანიც ყოფილა. აი, როგორ დრამებს იწვევს, ხანამ თავისი საავტორო უფლებებით ნაშთენ მილოინობით დოლარს ხარჯავს. პათოლო წყეულია, ყველაზე ბოროტი ლიტერატურული ხუმრობაა. რაღაც უნდა მოვიმოქმედო, ასე ადვილად თავს ვერავის დავაჩავკრინებ. ამ საღამოს, ჯიქურ დავხვდები და ვიტყვი: „ყველაფერი დამთავრდა, ძვირფასო ნაჯა. აღარ მიყვარხარ. მარტობა მჭირდება, დიას, გთხოვ,

ალარ მოხვიდე ჩემს ბინაში, ახლავე დამიბრუნე გახალდები და მოვრჩეთ ყველაფერს! გალიაში დამწყვედელი ყანალი, მებაჟე და ყველა დანარჩენი „ბასტას“ გეუბნება, ყველაფერი მორჩა, ისინი აჰანყდნენ, თავისუფლება სწყურიათ!“.

თვალს თვალში გავუყერი, უყოყმანო, მკაცრ მზერას მივაპრობ, ისე დაველაპარაკები, ხმასაც არ ავიმადლებ. მარტივ და გასაგებ ენაზე, სიტყვების ღუჭვას კი არ დავიწყებ! ყოველგვარი მიკიბ-მოკიბვის გარეშე! მიყვარს ეს სიტყვა – მი-კიბ-მო-კიბ-ვა. დაიხ, არავითარი სისუსტე, არავითარი ყოყმანი. კაცი უნდა იყოს, კაცუნა კი არა! (ვერ ვიტან ამ სიტყვას, ვშლი) ჩვარი არ უნდა იყოს, აი, ასე! უნდა იგრძნოს, რომ მის წინ კაცი დგას, რომლის სიტყვასაც წყალი არ გაუვა. აი ასე, კმარა ენის ბორძიკი!“.

მაილი დავისი ჩართო და ივარჯიშა. შემდეგ შხაპი მიიღო, ჩაიფხვა, სარკეში ჩაიხედა და საკუთარ გამოსახულებას უთხრა:

„ხომ სედავ ამ თავს, ამ სახეს, ამ მზერას? პირობას გაძღვე, არ დაგალალატებენ. ისინი გამონვევას იღებენ, მხნედ და მტკიცედ შეუტევენ ქალს, რომელსაც შენი თავისუფლების, შენი ცხოვრების დანგრევა სურს. ჩვენ მას ერთად გავეუწეოთ წინააღმდეგობას და ოკუპაციას ბოლოს მოვუღებთ. გაუმარჯოს ჩვენს თავისუფლებას!“.

საღამოს ნაჯა მოვიდა.

– როგორ ვდეღავდი, ჩემო სიყვარულო. ნახევარი საათი დაგავიანდა, რა ამბავია! გული ლამის საგულედან ამოვივარდა. მენატრებოდი. რატომ არ დამირიკე, რომ გვაგფერთხილებინე. ხომ გაჩქე მობილური, სწორედ ასეთ დროს უნდა გამოიყენო. კარგი, რაც არის, არის. მთავარია, ახლა აქ ხარ, ლამაზი და მშვენიერი. რაც მეტი დრო გადის, მით მეტად მიჭირს უშენობა. რას ისურვებ, ძვირფასო? აქ ვიგახშმოთ თუ შენს ვეგეტარიანულ რესტორანში?

– შენ ხომ იქ არაფერს ჭამ...

– ყბაყის პიურეს შევჭამ და ხახვის წვენს დავლევი, თეთრ თაღვამსა და მწკლარტე ბოლოვს დავაყოლებ. რასაც გინდა, იმას შევჭამ, ჭარხალს, სოიას კატლეტს, გარეული ხორბლის

ერბო-კვერცხს, შენი სიყვარულით შევჭამე რიანული გავხდები, ყველაფერზე უმჯობესი ვიქნები და ვიქნები...
ოლონდ კი ერთად ვიყო...

ვასშმის შემდეგ ჩრდილოეთში მოგზაურობაზე ჩამოავადეს საუბარი. დაგეგმეს, რომ ერთი კვირით გაემგზავრებოდნენ. ნაჯა წავიდა თუ არა, პაშმაპ საკუთარი თავი საცვედურებით აავსო, როგორ ვერ მოვიკრიბე მხნეობა, რომ ჩანაფიქრი განმეხორციელებინაო. შინ დაბრუნდა და ჯონ კოლტრეინის დისკო ჩართო, რათა ოცნებებში ნასულიყო და ყველაფერი დაევიწყებინა. მაგრამ რამდენიმე წუთში მიხვდა, რომ მუსიკას არ უსმენდა, ნაჯაზე ფიქრობდა და კიდევ იმაზე, თავი როგორ გადაერჩინა. „ისეთ დღეში ჩამავადო, რომ მე მისი ნება-სურვილი გავხდი. უფრო სწორად, მისი ნება-სურვილი ჩემიც გახდა, გადანყვტილებიანი განხორციელების სიმტკიცე აღარ შემრჩა. ამდენს ვირეგები, მაგრამ თავს ისე ვგრძნობ, როგორც ვირთხა ხალხანგში. აქეთ-იქით ვაწყდები. ნაჯა კი გონებიდან ვერაფრით გამოვამძევი. როცა ჩემთანაა, სურვილი მეძალება, თავს ვკარგავ და მხოლოდ მაშინ მოვდივარ გონს, როცა სურვილს დავიკმაყოფილებ. ეს რა ჰოკოხეთია! აი, თურმე რა ყოფილა სიყვარული! ვიყოფი, რომ ნაჯა ჩემთვის ერთი მორიგი აკკლუცი არ იქნებოდა, ვგრძნობდი, რომ ჩემი დამონება სურდა. მიზნად დაისახა, ერთ ადგილზე მივკვამე, სახლში დავები, ჩემი სექსუალური თავგადასავლები აღეკვეცა. ჰოდა, მიზანს მიაღწია! ჩემი ცხოვრების მთელ ეპოქას ერთი ხელის მოსმით ბოლო მოუღო“.

ტანუერში, როცა ნაჯა პაშამში შევიდა, პაშამს დრო იხვლათა და აბდესლამს, თავის ძველ მეგობარს, გული გადაუშალა. აბდესლამმა ყურადღებით მოუსმინა და არც არაფერი გაჰკვირვებია.

– როგორც კი მისი თვალეები დავინახე, მაშინვე მივხვდი. ამ ქალს შენ უნდისხარ, გასართობად კი არა, სამუდამოდ, მთელი ცხოვრება. ასეთი ქალები უბრალო სასიყვარულო ფლობრტით არ კმაყოფილდებიან. გრძნობების ვამპირია. სურს, რომ მხოლოდ მისი იყოს და ამიტომაც

ის გააკეთა, რაც წარმატებას მოუტანდა. შედეგიც სახეზეა: უკვე ერთი წელია, ერთად ხართ. ასეთ მდგომარეობაში არასოდეს მინახიხარ...

- რისი თქმა გინდა?
- ყველაფერი ნათელია. მოგაჯადოვა! თავი დაკარგე, შენს ქმედებებს ვეღარ აკონტროლებ!

- ჰო, მომაჯადოვა. ისეთი ლამაზია, ისეთი განათლებული... ისეთი გიჟმაჟი სექსუალური ფანტაზია აქვს...

- მორჩი ისუფლელებს და მინაზე დაეშვი. ჯადო გაგიკეთა-მეთქი! არ ვიცი, რა დაგალევიან, ან რა გაქამა. ნებისყოფა წაგართვა. ყველაფერს ახლა ნაჯა წყვეტს, ნაჯა აკეთებს, შენ კი ემორჩილები. დიას, ჰამზა ახლა ქალის მონა-მორჩილია! დამიჯერე, არაფერს ვიგონებ. ხომ გნახე მასთან ერთად, ძლივს გიცანი, ისეთი შეცვლილი ხარ. გეთანხმები, ლამაზი ქალია, მაგრამ ეს უფლებას ხომ არ აძლევს, შენი ცხოვრება ხელში ჩაიგდოს. იმედი მაქვს, გულხელდაკრეფილი არ დარჩები... იცი, ქალის გრძნობები რთული ამოსაცნობია. ჩვენ კი გვევლინა, რომ მართვია და კარგად ვვცემის. მაგრამ ასე არ არის. დიდი ხანია, უარი ვთქვი, რამე ავხსნა ქალის ქცევაში. იმით ვკმაყოფილდები, რასაც ჩემი ცოლი მაძლევს და თავს არ ვიტკიცებ ზედმეტი ფიქრით. მე ხომ შენნაირი შექალთანვე არ ვარ. ჩემი ცოლიც მყოფნის. მე ნებაყოფლობით ვთქვი უარი ბერბიტობაზე და თავი ცოლქმრულ უფელში გავყავი. ახლა ყველაფერს ვცლაპავ და არაფერს ვჩივი. რას მიშველის წუწუნი! რომ მახსენდება, როგორ გვიბურღავენ ტვინს ჩვენს ქვეყანაში ქალთა გასაცოდავებელი მდგომარეობით! შვიდინენ და ნახონ, ვინ უფროსობს ამ საზოგადოებაში! გამოიკვლიონ ოკულტური ძალები, ჩუმად, ისე, რომ ქალებს არ გააგებინონ! მართალია, ჩვენი კანონი მამაკაცებს მეტ უფლებებს ანიჭებს, ვიდრე ქალებს, მაგრამ, აბა, ერთი სახლებში შეიხედონ, რა სდება. უფალმა ხომ გვითხრა ყურანში: „უსამღვროა ცხბირება ქალთა“. კარგი, ახლა შენს ამბავს მივხედოთ...

- რა? დახმარება შევიძლია?

- ხომ გაგიგია, რამაც დაგლუბა, ისევ ის გადაგარჩენისო.

- არავის დალუპვა არ მინდა, მხოლოდ თავისუფლება მსურს დავიბრუნო.

- გასაგებია, რომ მხოლოდ ეგ გინდა. მაგრამ სწორედ ეგ უკვე ძალიან ბევრია. აბა, მისმინე: „თვლი, რომ ბედნიერი ხარ, რადგან გიყვარს. რასაც გრძნობ, სრულიად განსაკუთრებულია. ეს სიყვარული ახალ ენერჯის გაძლევს, ახალგამბრობას გიბრუნებს. რა კარგი იქნება, ასე რომ იცხოვრო და მინდოიანად შეირგო ეს ღვთის საჩუქარი, ბერბიტული ცხოვრების პატარ-პატარა სიამოვნებანი ამასთან რა მოსატანია. სიყვარული იმიტით ხილია, თუ თვალი დაგადგა, ძალისხმევა არ უნდა დაიშურო მის შესანარჩუნებლად, მთელი სულითა და გულით უნდა მიეცე. სხეული და სული არ უნდა დაიხანოს!“. არ იფიქრო, შენი განსჯა მინდოდეს. ქვებმ დამუნას არ ვაპირებ... მოკლედ, შენს საქმეზე გეუბნებოდი...

- რას მთავაზობ? ვუთხრა, რომ ერთი ძველი ლოთბაზარა ვარ და ფხიშელ მდგომარეობას კიდევ დიდხანს ვეღარ გავუძლებ? უნდა შევამინო, რომ ჩემზე გული აიყაროს...

- არა. ასეთი ლაპარაკი არ გიშველის. უკვე კარგად გიცნობს და მშვენივრად იცის, რომ ლოთი არ ხარ. თუ მართლა გინდა, რომ ეს სიყვარული თავიდან მოიშორო, ჰაჯ ბრაჰიმთან უნდა წავიდეთ, მისი სახელი აქ ყველამ იცის, საოცარი ძალა აქვს. ამბობენ, მაღალჩინოსანი პოლიტიკოსებიც მასთან დადიან თავიანთი საქმეების მოსაწესრიგებლად. ისიც გამიგია, ესპანეთის პრემიერ-მინისტრმა, აშნარმა, სწორედ ჰაჯ ბრაჰიმის წყალობით მოიგო არჩევნებით. ბევრ რამეს ჰყვებიან მასზე, მაგრამ ერთი რამე კი დანამდვილებით შემოძლია გითხრა - არაჩვეულებრივი ძალა აქვს.

- იმ გადაყრუებულ მთიელთან მოსაუბრე როგორ წარმოგიდგენივარ?

- აშნარი თუ მივიდა, შენ რისი გრცხვენია. თუ არადა, მე მივიდა და შენს ამბავს მოვეყვები. ასეთი საქმეების მეტი რა უნახავს. სულ ჯადო-

ბის მოსხნაში არ არის? ჯაღოქარი და ბოროტი გრძნეული ხომ არ გგონია! მორწმუნე კაცი, რომელიც კეთილ ადამიანებს ესმარება. მთავარია, დაუჯერო და ყველაფერი ისე გააკეთო, როგორც დაგარიგებს, სისულელეც რომ გგონოს. თანახმა ხარ?

- ჰო, მაგრამ ნაჯას არაფერი დაუშავოს. უბრალოდ, მომეხმაროს, რომ მივიტოვო, მორწმუნე და გათავდა. მეტი არაფერი!

- მაგაზე ნუ დარდობ! ბოროტი არ არის. მორწმუნეა და შეუძლია ადამიანები ერთმანეთს დაამოროს, როცა ამას სთხოვენ... გრძნეული არ არის-მეთქი... ნანერუბით მოქმედებს. არ გგონოს, რამე აბებს მოგვცემს. ნაჯას გადააყდააუკო. მკვლეელი კი არ არის. არა, იგი შენსა და რვაფეხას საცეცებს შორის ჩადგება.

- რა თქვი? რა რვაფეხა?

- ასე ჰქვია იმ სატანას ჯადოს, შენ რომ გაგიკეთეს. შენ საცეცებოვით შემოგვხვია უარყოფითი ტალღები, უკეთური ძალები და შენს სიახლოვეს არ უშვებენ სიმშვიდეს, რომელიც გჭირდება.

- ნაჯა სატანის მიმდევარი არ არის!

- თვითონ არა, მაგრამ ვისაც შენზე ჯადო გააკეთებინა, ის სატანას საშუალებით იმოქმედებდა, სხვაგვარად შეუძლებელია.

- მეშინია. არ ვიცი, თავს რაში ვყოფ.

- მისმინე, შენ გარდა, ასი ათასობით მაროკოელი დადის ჯადოს მოსახსნელად ხან ვისთან და ხან ვისთან და ამის გამო არავინ მოჰკვდარა.

მთორე დღეს ჰამზა და მისი მეგობარი ღირსეულ ჩაღმთან ბერიკაცთან შესახვედრად გაემართნენ. მოხუცი ქალაქკარუთ ცხოვრობდა ერთ პატარა სოფელში, სადაც არც წყალი იყო გაყვანილი და არც ელექტრობა. იგი უბრალოდ ცხოვრობდა, ბედნიერი და მშვიდი ცხოვრებით. მისი სახლის ირგვლივ უამრავი ხალხი ირეოდა. ბოხჩაში გამოხვეული ძღვენით ხელდამშვენებული კაცები თუ ქალები თავიანთ რიგს ელოდებოდნენ. ზოგიერთს ჩრდილი ეპოვა და მისი სიკეთით სარგებლობას დახარბებოდა. ბავშვები

თამაშობდნენ, ზოგი ბბრიალას იტრიალებდა, ზოგი ტერასებზე არბოდა და მშობლებს ესაუბრებოდა. ძველ ჯვალაბაში ჩაცმული ერთი გაღატაკი კაცი სუბე იყო მიბმული, გახელებულ თვალს აცეცებდა და ყურანის სურებს ბუბუტებდა. დროდადრო რომელიმე ბავში მიუახლოვდებოდა და წყალს ასმევდა. ჰამზამ თავის მეგობარს გადაუღაპარაკა, მთიდი, გავათავისუფლოთო.

- არა, მაგ კაცმა თვითონ მოითხოვა, რომ მივბათ. თავს ისჯის, რადგან ერთმა ქალმა ჯადო გაუკეთა და მან კი ჰაჯ ბრაჰიმს არ დუჯერა, არ შეასრულა მისი მითითება. ახლა ნანობს.

- შენ რა იცი?

- აქ ხშირად დავდივარ.

მოხუცმა ჰამზამ ჰამზას შეხედა თუ არა, შესაძახა:

- შორიდან მოსული ტალღებითა და რხევებით ხარ გარემოცული! ჩამოჯექი. ფატიჰათი დავიწყეთ, მერე ტახტის სურა ვთქვათ. ლოცვის შემდეგ კი სინუმეს მივაგოთ პატივი.

რაც მართალია, მართალია. ბერიკაცს შთაბეჭდილების მოხდენა ეხერხებოდა. ჰამზამ შორილიად გაიმეორა ყველა ლოცვა მოხუცთან ერთად.

სინუმემ კარგა ხანს გასტანა. შემდეგ ჰაჯ ბრაჰიმმა წარმოთქვა:

- ახალგაზრდა ქალია, საშუალო სიმაღლის, ღია ფერის თვალებით; მე მგონი, მწვანე თვალები აქვს, რაც ჩვენში იშვიათია. ცული ადამიანი არ არის, მაგრამ ცულ რჩევას აძევა. ბავშვებთან თუ მოზარდებთან შეუბაობს. შენთვის ბოროტება არ უნდა, უბრალოდ სურს, რომ დაქორწინდეთ და შვილები გააჩინოთ. თუ განწყობს, რომ ამ ახალგაზრდა ქალთან ოჯახი შექმნა, კეთილდღეობას გისურვებთ. მაგრამ თუ ეს აზრი ჭკუაში არ გიკვდება, მაშინ...

ჰამზამ აბდელსამს გადახედა. იეჭვა, მან ხომ არ მოეგვა მოხუცს რამე. მაგრამ ისიც შენიშნა, რომ ოთახში ტელეფონი არ იყო.

- საიდან იცით ეს ყველაფერი?

- ვიცი. შენს სახეზე ვკითხულობ. იმ ქალმა ჯადო გაგიკეთა. თვითონ კი არა, ვილაყას გა-

აკეთებინა, რათა ნებისყოფა დაგეგმარება. ახლა შენი ნებისყოფა მის ხელშია და როგორც უნდა, ისე გამართავს. ეგ არაფერი. მე მოვხსნი ჯაღოს. ოღონდ შენ ყოყმანს გატყობ. მას კარგად უჭირავს სადავეები, სატანური ძალებით ჰყავხარ შე-ბოჭილი. აქ მხოლოდ შენ შეგიძლია იმოქმედო. ყველაფერი შენ და ჩვენმა მონყალე შეუფემ უნდა გადაწყვიტოთ.

ბერეკაცმა ქალაღდის ფურცელი ოთხად გაკეცა, შემდეგ ისევ გამალა და სეპიას მელნით არაბულად რაღაც დაწერა. მეღანი სულის შე-ბერვით გააშრო და ფურცელი კვლავ დაკეცა.

კიდევ ორი ფურცელი აიღო და მათზეც რაღაც დაწერა. ისინი ორად გაკეცა.

- გამოშართვი. ოთხად გაკეცილი შესა-ლოცი შენთან იყოს. ჯიბეში ან ჩანთაში გედოს. ოღონდ ტუალეტში მასთან ერთად არ შესვიდე. ეს შესალოცი ახალი ჯაღოსგან დაგიცავს. მეორე, ორად გაკეცილი, წყლიან ტამბში ჩადე. მეღანი გაიხსნება და ჩემი დაწერილი სიტყვები წყალს შეურყევა. იმ წყლით ტანი უნდა დაიბანო. მესამე შესალოცი ხეზე ჩამოკიდდე. ქარი შემელოცავ სიტყვებს ჰაერში მიმოაბნევს და შედეგიც არ დაახანებს. მაღალი ხე აირჩიე, ისეთი, რომ ბავშვები ვერ შესწვდნენ. ეს ორი შესალოცი ძველ ჯაღოს მოგიხსნის. ახლა კი ღმერთი გფარავდეს! შე ფული არ მიწნდა, მხოლოდ მაქრის ერთი ნატეხი მიბოძე.

მოხუცისგან რომ გამოვიდნენ, ჰამზამ იგ-რძხო, რომ გულიდან ლოდი მოეხსნა. აქამდე მას არც ჯაღოსი სჯეროდა და არც მაგისი, ყო-ველთვის სასაცილოდ იგდებდა იმ ხალხს, ვინც ასეთ რამეს ასხენებდა. ქალაქში რომ დაბრუნდა, კოლონის წიგნის მაღაზიაში ერთი მუცხარამეტე საუკუნის ავტორის, ელიფას ლევის წიგნი იყიდა სათაურით „მაგიის საიდუმლოებანი (უშენაესი მაგიის დოგმა და რიტუალი; მაგიის ისტორია; დიდი საიდუმლოებების გასაღები)“. წიგნი ათას გვერდზე მეტს შეიცავდა. ზემოდან გამეთი გადა-აკრა და მთელი საღამო მის კითხვაში გაატარა. როცა ნაჯა ეკითხებოდა, რას კითხულობო, ასე პასუხობდა:

„ერთ წიგნს ვკითხულობ, რომელშიც დიდი გაგლეზა მოახდინა ვერარ დე ნერვალებზე, ბოდ-ლერზე, ჰიუგოსა და ანდრე ბრეტონზე!“
ეს ამბავი თავისი განძის უკანა ყდაზე ეწე-რა.

წიგნში განსაკუთრებით ერთმა ადგილმა მიიპყრო მისი ყურადღება და ის მრავალჯერ გადაიკითხა: „[...] მორალური თეოლოგიის მიხედვით, ყველა სახის მტრული მოქმედება მოყვასის მიმართ კაცისკვლის საწყისია. ჯა-ღოს გაკეთება კაცისკვლაა, თანაც ლაჩრული, რადგან მსხვერპლს თავდაცვის უფლებას ართ-მევს და კანონითაც არ ისჯება. [...] როცა ჯაღოს სიყვარულზე აკეთებენ, ის ყველაზე დიდი ნე-ბისყოფის ადამიანებსაც დაუოკებელ გრძნო-ბას უზენს“. უფრო ქვემოთ: „ჯაღოს ძალა იმ დიდ მაგიურ ძალას წარმოადგენს, რომელიც ბოროტის ზეგავლენის ქვეშ ეძევება, რეალური ხდება და დემონად გვევლინება. [...] როცა ჯაღო გრძნობაზე კეთდება, სიყვარული იქნება ეს თუ სიძულვილი, ადამიანი შეიძლება სიკვდილის პირას მიიყვანოს. გრძნობა შეიძლება ისეთი ყოვლისმომცველი გახდეს, რომ მის მიერ და-მონებულ ადამიანს არაქათი გააცალოს, ისე, როგორც ვამპირი აცლის სისხლის უკანასკნელ წვეთს თავის საცოლუს. არაკინ იფიქროს, რომ ბოროტები ტანჯავენ კეთილებს. სინამდვილეში პირიქით ხდება - კეთილები ანამებენ ბორო-ტებს“.

მეორე დღესვე ჰამზა მანქანაში ჩაჯდა და ტანჯვირიდან რემილაში გაემგზავრა. იქ, ალგას მიდამოებში უზარმაზარი მუხის ხეები ხარობს. რის ვაი-ვაგლახით ერთ მაღალ ტოტს მისწვდა. ზედ ორად გაკეცილი შესალოცი მოამარა. შემ-დეგ ქარის მიერ ანანავებულ ბუნებას გახედდა და გაიფიქრა: „ახლა შემლოცველი სიტყვები უკვე პავეშია, გადავრჩი! ნაჯას გეგმები ჩამოვლება! ვერ მიმიღებს, ვერც რემბოს, ვერც შარისა და ვერც ნაფზაუის დახმარებით! უჰ! ძლივს არ ამო-ვისუნთქე!“.

სასტუმროში რომ დაბრუნდა, პირდაპირ საწოლში ჩანვა, თვალები დახუჭა და წარმო-

იდგინა თეთრ სამოსში გამოწყობილი ნაჭა, რომელსაც უკან სახედაღრეცილი დედაბერი მოჰყვებოდა და კარნახობდა, როდის რა უნდა მოემოქმედა. შემდეგ ის მახინჯი ნაჯად გადაიქცა, ბინძურ და კაცოჭამია, უგვანოდ გასიგებულ ურჩხულს დაემსგავსა. ბოროტ ჯადოქარს ვერაგი ფიქრები სახეზე დაენილა. ამასობაში ნაჯას ტკბილად ეძინა მის გვერდით. „ნუთუ ასეთმა ნამბა და სანდომიანმა ქალმა ჯადოს კეთება იკადრა, რათა მაშაკაცი მის გვერდით დაეკავებინა? – გაიფიქრა ჰამზამ და ნაჯას ყოფილი საქმრო გაასხენდა, – მე ხომ არა ვარ დამნაშავე, იმან რომ აწყენინა? რატომ არ გამოიყენა თავისი ჯადო იმ კაცის დასამორჩილებლად? რაღა ჩემზე მოუღდა?!“. კიდევ დიდხანს უყურა ქალს. შემდეგ წიგნი დახურა და სინათლე ჩააქრო. უკვე იცოდა, რომ მტრის გვერდით ეძინა. სიბნელეში თვალებდაჭყეტილი ცდილობდა, წარმოედგინა, როგორ აკეთებდა ჯადოს მის წინააღმდეგ რომელიღაც გრძნეული, ნელ-ნელა როგორ ანგრევდა მის ნებისყოფას ჯადოთი შემაგებელი კერძები, რომელთაც ნაჯა ალბათ მოტყუებით ატმევდა, შემდეგ კი ეს ჯადო როგორ ბორკავდა მის სულს. ამას როგორ იფიქრებდა? თანამედროვე, განათლებული, მომხიბვლელი ქალები სასიყვარულო საკითხების გადასასწავლად თურმე ირაციონალურ მეთოდებს იყენებენ! აქედან მხოლოდ ის დასკვნა შეიძლება გადაიღოს, რომ მართკოს საზოგადოება თავს ვერასოდეს დააღწევდა ძველ დემონებს და თანამედროვე ეპოქას როგორი გულგახსნილიც არ უნდა შეხვედროდა, ცალი ფეხი სამუდამოდ შუა საუკუნეებში ექნებოდა ჩარჩენილი. ერთხელ ხორხე ამადოს ესაუბრა, როცა სახელგანთქმული ბრაზილიელი მწერალი თავისი მიწის წარსადგენად მაროკოში ჩამოვიდა. მის რომანში შეყვარებული ქალები ტყის გრძნეულების დახმარებით მუდამ აღწევდნენ სასურველი მაშაკაცის გულის მოგებას. მაშინ ხორხე ამადომ უთხრა: „ჩვენი აზროვნების ოთხმოც პროცენტზე მეტი ირაციონალურშია. ხალხს კვონია, რომ სამყარო ლოკურადაა აწყობილი. არა, ბატონო. სამყაროს

მხოლოდ მეცნიერება კი არ მართავს, არამედ მაგიაც და მასთან ერთად ის ყველაფერს, რასაც ჩვენ ვერ შევიცნობთ. ქალებს მაშაკაცებზე უკეთესმით სიცოცხლის ეს ასაქეტი. ამიტომაც, ისინი მაგიურ ძალებს უფრო ხშირად მიმართავენ, ვიდრე მეცნიერულს!“.

ასხოს, ამ საუბრის შემდეგ, ჰამზა კარგა ხანს ენაჩავარდნილი იდგა. ისე, ყველაზე მეტად მაინც ის აწუხებდა, რომ მახეში გაემა. ის, ასეთი აგნოსტიკური, ყოველგვარი რწმენისგან თუ ცრურწმენისგან თავისუფალი! ბოლოს დაასკვნა: „ორიდან ერთია: ან არ ვიკრებ ჯადოს არსებობას და ჩემს პრობლემას ობიექტურად, ანუ მეცნიერულად უნდა მოვუარო, ანდა ვიკრებ და მასთან ერთად მთელი დანარჩენი მონაწიხიც ყურად უნდა ვიღო. ოღონდ ეგაა, რომ ამ ჭაობში ფეხს რომ ჩადგამ, მერე წელამდე ჩავითრევს და ბოლოს მთლიანად ჩაფელობი... არ ვიცი, რა ვქნა, ვის დავუკერო, თავი როგორ გადავირჩინო. ხვალე დაველაპარაკები ნაჯას. ბირდაპირ ვეტყვი, რაც გულში მაქვს, არავითარი მიკიბ-მოკიბი!“.

მეორე დღილაც გათენდა:

– ნაჯა, ჩემო მშვენიერო, ჩემო „ათას ერთი ლამის“ პრინცესაც, კარგად გეძინა? იცი, როგორ მენატრები, როცა გძინავს? იცი, პაოლო კოლას ბოლო რომანი ვიკიდე. იმიტომ კი არა, რომ ნავიკითხო – ისე, ერთს კი გადავხედავ – არამედ იმიტომ, რომ სიმბოლურად მადლობა გადავუხადო. ის რომ არა, მას რომ „აკრობატი“ არ დაენერა, ჩვენ ხომ ერთმანეთს ვერ გავიცნობდით! დღეს რა გსურს, რომ გავაკეთო?

– დღევანდელი დღე მინდა „მირაჟში“ გავატარო. ამბობენ, იმ ზღაპრული სასტუმროდან მსოფლიოში ყველაზე ლამაზი ხელის მღვამე.

– სიამოვნებით, ჩემო ძვირფასო. ოღონდ მანამდე „ლალა მინაში“ გავიაროთ, მკერავთან. დღეს კაბის ჩაზომების დღე გაქვს. მაგრამ თუ გინდა, ეგ ხვალისთვის გადავდოთ და დილიდანვე „მირაჟში“ წავიდეთ. ხომ იცი, შენი სურვილი ჩემთვის ბრძანებაა, სიამოვნებისგან ვიკიდები, როცა შენ ბრძანებს მადლევ, მე კი

კასრულებ.

უცებ, ენა ჩაუვარდა, ეს ბოლო ფრამა გულში კიდევ ერთხელ გაიმეორა და გაიფიქრა: „საცოდავო ჰამზა, შენი საქმე ნასულია!“.

მთელი დღე „მირაჟში“ გაატარებს. თავაზიანი, საქმის კარგად მცოდნე მეტრ-დოტელი ვილალი წყვილს თავს ევლებოდა. ეგონა, ახალდაქორწინებულები იყვნენ და თავფლობის თვე ჰქონდათ. ნაჯა ბედნიერებისგან მეცხრე ცაზე იყო, ჰამზა კი რაღაც გაურკვეველ ფორიაქს აეტანა. როცა ქალი ზღვაში საცურაოდ შევიდა, დრო იხელთა და აბდელსამს დაურეკა:

- იმ შენი ჯადოს მომხსნელის შელოცვები როდის დაიწყებს მოქმედებას?

- სულ მთლად მათ იმედზე ნუ იქნები. შენც უნდა გამოიღო თავი: უნდა ირწმუნო, უნდა გჯეროდეს. დამშვიდდი და შელოცვები ტალღებს დრო მიეცი. შენ თვითონვე იგრძნობ ცვლილებებს. მოვა, მოვა. სულნასული ნუ ხარ. ხვალემ აკეთოს ხვალისაო, ხომ ამბობენ.

- ვინ ამბობს?

- რა მნიშვნელობა აქვს. დამშვიდდი. კარგ გუნებაზე იყავი, ნაჯას მიბაძე. ის ხომ არაფერზე ღელავს. შეირგე მზე, პლაჟი, სამოთხეში ხარ, ძმაო. შე ამქედს უკვე ველაპარაკე. სასტუმროს პატრონზე გეუბნები. ჩემი მეგობარია, ლიცეუმში ერთად ვსწავლობდით. ჰოდა, ძვირს არ გამოგართმევს. ასე რომ, იცხოვრე და ისიამოვნე, შელოცვები კი თავის საქმეს გააკეთებს.

- მართალი ხარ. თავი ხელში უნდა ავიყვანო. მაგრამ გულახდილად გეტყვი, ცოტა არ იყოს, მრცხვენია. ასე როგორ დავეცი, რომ ჯადოებს და შელოცვებს ავეყვი. მთელი ჩემი გონება ისეთ წინააღმდეგობებშია, რომ კარგ ხასიათზე ვერაფრით ვდგები... ან არადა, ბედს უნდა დავნებდე. უნდა შეუვგუო იმას, რომ გარ შეყვარებული, რომელსაც ჯადო გაუკეთეს. პანდორასაც ხომ მასზე სიგიჟემდე შეყვარებული მამაკაცი სიკვდილის პირას მიჰყავდა.

- იმითომ, რომ მის სიყვარულს უბედურება მოჰქონდა...

- მე სხვა რამ ვიგულისხმე. ასე მგონია,

უფრო ადვილია, დაგნებდე ამ სიყვარულს, ვიდრე მის მოსაშორებლად ვიბრძოლო.

- თუ ასეა, მაშინ მიჰყევი შენს გრძნობებს. წინააღმდეგობას ნუ გაუწევ სიყვარულისა და ლტოლვის ბოხოქარ მდინარეს და რამდენიმე თვეში „ელ გაზიში“ აღმოჩნდები, საღეს ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში!

- არა, მე მგონი, უფრო სასამართლო დარბაზში აღმოჩნდები, რადგან ვგრძნობ, ჩემში ბოროტმოქმედის მონაცემები იდვიძებს... მემინია, ნაჯა არ მოვკლა!

- არა, მკვლელი არ ხარ; შენნაირმა კეთილსინდისიერმა ადამიანმა ასე შეიძლება დაიქადნოს. მაგრამ არასდროს შეასრულებს. გაისხენე მაილს დევისი, ჩარლი მინგუსი, ბილი ჰოლიდი, ჯონ კოლტრენი, ან კიდევ, ლუბიჩი, ჰოვარდ ჰოუსი, ფრიც ლანგი, ორსონ ველესი - ის გენიოსები, შენს პატარა ბინაში რომ გყავს შეკრებილი... განა შეიძლება მათთან განშორებაზე დათანხმდე ქალის გამო! შენს თავზე იფიქრე, რაღაც ჭირვეულობის გულისთვის ხომ არ დაინგრევ ცხოვრებას!

- მართალი ხარ. მგონი, შელოცვები უკვე ჩემში შემოდის, ვგრძნობ, როგორ მიბრუნდება სიძტივე და სიძლიერე!

ერთგვირია არდადეგების შემდეგ, ჰაჯ ბრაჰიმის შელოცვების შედეგმა უკვე თავი იჩინა. ჰამზამ ნაჯასთან შეხვედრის სურვილი დაკარგა. უფრო მეტიც, მასზე საერთოდ აღარ ფიქრობდა. ოთხი დღე ისე გავიდა, ქალთან არ დაურეკავს. ეს ნამდვილად რეკორდი იყო: ჰამზა დღეებს ითვლიდა და გრძნობდა, როგორ ეძალებოდა სიამაყე. წინააღმდეგობის განწევა აღარ ამინებდა. ბოლოს, ნაჯა თავისი ნებით გამოცხადდა. ერთ ნაშუადღევს პირდაპირ სამსახურიდან მოვიდა. ჰამზას ამ დროს „პანდორა“ ჰქონდა ჩართული და ავა გარდნერიტ ტაბებოდა. ქალს სთხოვა, ხელი არ შემოშალყო. სახტად დარჩენილმა ნაჯამ მისთან საუბარი სცადა. კაცი არაფერს პასუხობდა, პირში წყალჩაგებულნი იჯდა და უკვე მრავალჯერ ნანახ ფილმს მისჩერებოდა.

- ეს ხომ შენი საყვარელი ფილმია! ალბათ

ორმოცდაათჯერ მაინც გაქვს ნანახი. გააჩერე ვიდურომაგენტოფონი და დამულაპარაკე.

პაშას ქალისკენ არც გამოუხედავს, მშვიდი, მაგრამ მტკიცე ხმით უთხრა:

- წასვლამდე გასაღები მაგიდაზე დატოვე, გეთყავა. გმადლობთ.

- გახსოვს, მეუბნებოდი: „ქალები სასტიკები იმითომ ხდებიან, რომ მამაკაცები არიან ლაჩრები?“

- მერე რა? ეს დემოკრატია.

- გინდა, რომ ერთმანეთს დავშორდეთ? იმდენი გამბედაობა მაინც მოიკრიბე, რომ მითხრა, რატომ.

პაშა არაფერს პასუხობდა. ქალისთვის ზურგი შეექცია და, ვითომ არაფერიო, ფილმს თვალს არ აცილებდა.

გაცეცხლებული ნაჯა ნამოხტა და გასაღები იატაკზე მოისროლა:

- ლაჩარო! გამბედაობა სად დაეკარგეთ, ბატონო ინტელექტუალო?! ვერც კი ბედავ, რომ სახეში შემომხედო, ზურგმექცეული შელაპარაკები, თავი თანამედროვე და განათლებულ ადამიანად მიგაჩნია და ასე უღირსად იქცევი! მივდივარ და გტოვებ შენს კასეტებთან, შენს ქალაღლის ღმერთებთან. შენს საცოდავ სიმარტოვესთან. არ იმსახურებ, რომ ნამდვილ ქალთან ერთად იცხოვრო...

როგორც კი ნაჯამ კარი გაიჭახუნა, პაშამ ფილმი გააჩერა, ერთი ბედნიერად ჩაისუნთქა, გამარჯვების ყიჟინა დასცა და აბდესლაშს დაურეკა.

- იმოქმედა! გავაგდე. ყველაფერი დამთავრდა. შეურაცხმყოფელი სიტყვებით ამავსო და წავიდა. ასე მგონია, ახალგაზრდობა დამიბრუნდა, ისევ მე ვარ, ძველი მე, სიამოვნების მაძიებელი, სიმსუბუქესა და სიმარტოვეზე შეყვარებული. ბარაქლა შენს შელოცვებს, გადამარჩინა!

- მოიცა, ნადრევი ზეიმი არ გამოგივიდეს. რამდენიმე დღე კიდევ მოითმინე. ასე ადვილად არ წავა. შენ მას თავმოყვარეობა შეუღაახე. შეურაცხყოფილი ქალი სახიფათოა. რას მოიმოქმე-

დებს, არავინ იცის.

- ჰო, მაგრამ თვითონ რატომ გემოკლებოდა? ჩემი შებოჭვა რატომ მოინდომა? მე თავი დავიცავი, მორჩა და გათავდა. ახლა არ მითხრა, რომ რამე დავაშავე...

ნაჯას არ ესმოდა, რამ გამოიწვია პაშას ასეთი უცნაური ცვლილება. რამდენჯერმე დაურეკა, მაგრამ კაცი ყურმილს არ იღებდა, ავტომოპასუხე ჰქონდა ჩართული. ნაჯა გრძობითა და სინაზით სავსე დაუბარებს უტოვებდა, თავიანთი სიყვარულის სცენებს ახსენებდა, სასიამოვნო და სასაცილო წუთებს აგონებდა. არაფერს სთხოვდა, მის სიტყვებში მხოლოდ მონატრება იკითხებოდა. პაშასთან მისვლა არ უნდოდა, ეშინოდა, რომელიმე „მსუბუქ“ გოგონას არ წასწყდომოდა. ქალს მელანქოლიამ დარიხ ხელი და გული კაემანმა დაუშინა. პაშა უყვარდა და ოცნებობდა, მისგან შვილები გაეჩინა. არაფრად ენაღვლებოდა ოცნლიანი განსხვავება ასაკში. დარწმუნებული იყო, რომ ორმოცდაათს გადაბიჯებულ მამაკაცს მშვენიერი ნღები უდგებოდა. გაიხსენა კაცის ყველა ახირება, ჩვევა, რომელიც არ მოსწონდა, იმედი ჰქონდა, მის დაინწყებში მიეხმარებოდა: „წესრიგის მანიაკია; ცოტა არ იყოს, ძუნწი; ყოველდღე დედამისთან დადის და სულ ცოტა ერთ საათი მაინც რჩება; არ უყვარს ბავშვები; არ შეუძლია ქალის ერთგულება; მალე დაბერდება; ლუდი უფრო მოსწონს, ვიდრე ღვინო; გაუბედავია... მაგრამ მიყვარს და რა ვქნა!“.

ბოლოს, დედას გადაუშალა გული:

- მე მგონი, შინაბერა დავრჩები, ვადაგასული საქონელი ვიქნები. სწორედ ახლა დავცილდი კაცს, რომელთანაც ისე კარგად ამწყობ ურთიერთობა. მონიჭული მამაკაცია, მაგრამ ქალების სიკვდილივით ეშინია. მისთვის ქალი გამოკეტილობის, ციხის სიმბოლოა. ვუყვარდი, ჩემთან ისეთი თავაბიანი და ხელგამაღლი იყო. ერთი კვირით ტანურში წავედი და საოცარი დრო გავატარე. არ ვიცი, რა იდუმალი რამ მოხდა იმ ქალაქში, მაგრამ როცა დავბრუნდი, კაცი თითქოს გამოცვალესო. ერთ დღემი გაუც-

ხოვდა. ისეთი ტონით მომმართა, მისგან პირველად რომ მოვიხსინე. პირდაპირ დაკვრება მიქირს. ვიცილი, რომ შამაკაცები ღაჩრები არიან, მაგრამ მან ყოვლგვარი ხილარის რეკორდი მოხსნა. იმბზეც უარს ამბობს, რომ დამელაპარაკოს და გამაგებინოს, რა მოხდა.

- ჩემო საბრალოვ, კი არ შეიცვალა, შეგიცვალეს! შენ მიმართ შეცვალეს!
- რას ამბობ?
- კარგად ხვდები, რასაც ვამბობ...
- არა, ეგეთი არ არის. იმ სისულელეების არ ხვარა.

- რა შუაშია, ეგეთია თუ არა. ცხოვრება ასე მარტივი ნუ გგონია! ადამიანური ურთიერთობები მღვრიე და ბუნდოვანია, იდუმალებითა და ჩრდილებითაა სახვე. ქალსა და შამაკაცს შორის ურთიერთობაზე რთული არაფერი შეგულება ამქვეყნად. ჩემს დროში ყველაფერს თავისი ადგილი ჰქონდა: კაცი გარეთ, ქალი შინ. ერთგვარი პარმონია სუფევდა. ეს წესი სრულყოფილი არ იყო, მართალია, მაგრამ ყველამ იცოდა თავისი ადგილი. ქალები კი არ ჯანყდებოდნენ, უკეთეს გზას პოულობდნენ: ეშმაკობით და მოწინააღმდეგობით მოქმედებდნენ. რაც სურდათ, სინაზითა და ჭკუით იღებდნენ. თუმცა, ყოველთვის ვერა, რა თქმა უნდა. დღეს ყველაფერი შეიცვალა. ქალები აჯანყდნენ, შამაკაცებს თავს აღარ აჩაგვრინებენ. როგორც შეუძლიათ, ისე იბრძვიან. ზოგი მისნებთან და გრძნეულებთანაც დადის... არც ისე ცოტა, სხვათა შორის.

- შენ გგონია, ჰამზაც...
- რა თქმა უნდა, ჩემო კარგო. ეჭვიც არ შეპარება.
- ის ხომ თანამედროვე კაცია. ჯამი და კლასიკური კინო უყვარს. სვამს და რამადანს არ იცავს. ევროპული აზროვნება აქვს. ისეთ ხალხთან არასდროს ჰქონია საქმე, საიდან უნდა ეპოვა ვინმე, ვინც...
- როცა კაცი კუთხეშია მომწყვდეული და გასაქცევს ეძებს, ყველაფერზე ნავა.
- მომწყვდეული რატომ იყო?
- ჩათვალა, რომ ხაფანგში გაება, ცხოვე-

ლივით გალიაში გამოამწყვდიეს. შენ არაფერს გინუნებდა, მაგრამ თავისუფლების დაბრუნება უნდოდა. შენ კი შენი მოთხოვნები გქონდა. იმ ედოვნებდი, რომ ცოლად მოგიყვანდა. თუ შექმნიდით, ბავშვები გველუბებოდათ... ის სიამოვნებით გინვენდა ლოჯინში, მაგრამ ვალდებულების აღება არ სურდა. ამიტომ გამოსავალი იპოვა - ჰადო გაგიკეთა!

- არა, შეუძლებელია. ვერ დავიკრებ. ვერ ნარმოშიდგენია, ეს როგორ უნდა ეკადრა.
- ცხადზე ცხადია, ჩემო კარგო. ხვალამდე დამაცალე და ყველაფერს ზუსტად გაგიკებ. კიდევ რამდენიმე დღე გავიდა.
- ნაჯა დაბნეული იყო. მას შემდეგ, რაც შელოცვების ამბავი გაიგო, აღარ იცოდა, როგორ მოქცეულიყო. ისეთი გრძნობა ჰქონდა, თითქოს გააბრიყვეს, შეადინეს, საკუთარ ხრიკებშივე გახლართეს. ბოლოს გადაწყვიტა, ჰამმა დაევიწყებინა, მათი ურთიერთობისთვის კი იუმორით დაესვა ნერტილი. ამიტომ, ტელეფონზე დაურეკა:

- შენი შემლოცველი ჩემსაზე მაგარი აღმონინდა! ხომ არ მიმხანავლიდი?
- ჰამმამ გაიცინა... კითხვა ჰაერში გამოეკიდა... ნაჯამ ერთი გულიანად გადაიკისკისა და ყურმილი დაკიდა.

*ფრანგულიდან თარგმანა
თამარ ხოსრუაშვილმა.*

*არტურ რემბოსა და
რენე შარის ლექსების
ციტატები აღებულია
გიორგი ეკიზაშვილის
თარგმანებიდან.*

მაია ტურაბიძე

ას

თარგმანი

გაფიცვა სატელეფონო სადგურში

დინო ბუგატო

ომ დღეს, გაფიცვა რომ გამოცხადდა, სატელეფონო მომსახურების ქსელის უნესრიგობისა და უცნაურობის გამო არაერთმა მომხმარებელმა დაიჩივლა. სხვადასხვა პრობლემასთან ერთად ცალკეული კომუნიკაციის იზოლირება შეუძლებელი გახდა და დიალოგები აირია. ადამიანები ერთმანეთის საუბარში ერთვებოდნენ, ზოგი სხვის ლაპარაკს ჩუმად ისმენდა, ზოგი კი თავის აზრს გამოხატავდა.

ერთ საღამოს, ათს რომ თხუთმეტი ნუთი აკლდა, მეგობართან დარეკვა ვცაადე. სანამ ბოლო რიცხვს დავატრიალებდი, ჩემი ტელეფონი უცხო საუბარში ჩაერთო, რომელსაც მერე კიდევ სხვა საუბრებიც დაემატა და მოულოდნელად

ერთ დიდ ყრილობაში აღმოვჩნდი, სადაც ხალხი ყოველგვარი გათვალისწინებისა და დაგეგმვის გარეშე შედიოდა და გადიოდა. გაუგებარი იყო, ვინ ირთვებოდა და ვინ ემატებოდა, არც შემოსულებს ესმოდათ, ჩვენ ვინ ვიყავით. ასე ლაპარაკობდა ყველა თავისუფლად. ყოველგვარი ფარისევლობისა და მოკრძალების გარეშე. მალე მშვენიერი, მხიარული დაჯგუფება ჩამოყალიბდა, სწორედ ისეთი, როგორც ნარსულში, კანნავალების დროს იყო, ჩვენამდე მხოლოდ ნაამბობი ზღაპრებით რომ აღწევდა.

დასანწყობი გავიგონე, ორი ქალი საუბრობდა, უცნაურია, მაგრამ - ტანსაცმელზე.

- არაფერიც! მე ვამბობ, რომ შეთანხმება

ნათელი იყო. ქვედანელი მას ჩემთვის ხუთმაბათს უნდა მოეტანა და ახლა ორშაბათი საღამოა უკვე, და გუეუნები, ქვედანელი ჯერ კიდევ არ არის მზად! ახლა, იცი, მე რას ვიზამ, ჩემო ძვირფასო, ქალბატონო ბროკი? მე ქვედანელს მას დავეუბნებ, მან ჩაიყვას! - მწვავედ ისმოდა აღელვებული ხმა, რომელიც შეუჩერებლად, გაუნწყვეტლივ ლაპარაკობდა.

- ყოჩაღ! - უპასუხა მეორე ხმამ, უფრო ახალგაზრდულმა, თავიანიამა და ღიმილიანმა, ცოტა ხავერდოვანმა, ემილიური აქცენტით. - და ასე რას მოიგებ? მოიცადე ცოტა, მაინც ხომ დაბრუნდება!

- უნდა ვნახო ერთი, უნდა ვნახო! გამაბრაზა, ყველში არ გადამდის, ისე გამაბრაზა! ფულიც რომ უნდა დავკარგო, ფულიც? შენ, კლარა, მასთან პირველად რომ მიდიხარ, თუ ღმერთი გნამს ერთი, უთხარი, რაც ეკუთვნის, მაგრად გაეცი პასუხი. ასე არ შეიძლება ადამიანს მოეუქვე-თქო! ქალბატონმა კომუნინინამც შითხრა, მაგასთან ანა აღარ მივალთ. გაუფუჭებია მისი წითელი ქსოვილის სამი მეოთხედი და მათხოვრის სამოსს დაუშვსგაგსებია. კლიენტები რაც აიყვანა, ყველაფერს თავის ჭკუაზე აკეთებს. გახსოვს, ორი წლის წინ, რას ამბობდა? როგორ იწყებდა? ასე, ჩემო ქალბატონო, ისეო, აქეთო, იქითო... კომპლიმენტების თქმას ვერ ათავებდა, თქვენისთანა ქალბატონის ჩაცმამე ბრუნვა, თქვენისთანა ქალბატონისთვის კაბის შეგერვა ჩემთვის დიდი სიამოვნებააო, ისეთი ტანი გაქვთ. ყველაფერი გიხდებათო... სულ ასეთებს მეუბნებოდა. და ახლა? ახლა, მიყურეთ და არ შემეხოთო, მთლად შეიცვალა ლაპარაკიც და ყველაფერი. არ მეთანხმები, კლარა? შენც ხომ მიხვდი ამას? სულ სხვანაირად ხომ ლაპარაკობს ახლა? მოკლედ, სვალისთვის, ჯულიეტასთან ჩაის დასალევად რომ უნდა წავიდე, რა ჩავიცვა, არ ვიცი, არაფერი აღარ მაქვს. შენ რას იტყვი, რა ჩავიცვა?

- კარგი რა, ფრანკინა! - უპასუხა კლარამ მშვიდი ხმით. - შენ თუ აღარ იცი, რა ჩავიცვა! იმდენი ტანსაცმელი გაქვს, შესაძლად ადვილს ვერ

ბოულობ.

- ოჰ, ეს არ უნდა თქვა! ყველაფერი შენგადაა. ახალი ტანსაცმელი მარშან შემოდგომისთვის ვიციდე მხოლოდ. ის თხილისფერი კომპლექტი გახსოვს? მას შემდეგ აღარაფერი...

- მე, ამა? რას მეტყვი? მე ალბათ, მწვანე ქვედანელს ჩავიცვამ, ფართო რომ არის. ზედ შავ პულოვერს შევუხამებ. შავი მაინც ყოველთვის ელეგანტურია... ანდა ის ახალი ხომ არ ჩავიცვა, ნაცრისფერი რომ მაქვს, ნაცსოვი? თუ ის საღამოსია უფრო? შენ რას მეტყვი?

ამ დროს უხეშად, ვინ იცის, საიდან, ჩაერთო ერთი კაცი:

- მე გეტყვით, ქალბატონო! ამდენ ლაპარაკს, არ ჭობია, ყვითელი, ღიმილნებიანი კაბა ჩაიცვათ და თავზე კომბოსტოსნაირი რამე დაიხურეთ?

სიჩუმე ჩამოვარდა. ქალები გაჩუმდნენ.

- აბა, რას მეტყვით, ქალბატონო? - დააჟინდა კაცი რომანიული აქცენტით. - ფერარადან ახალი ამბები რა ისმის? და თქვენ, ქალბატონო ფრანკინა, რას მეტყვით? შემთხვევით, ენა ძირს ხომ არ დაგვარდნიათ? აი, მაშინ იქნება სწორედ მთელი უბედურება, არა?

სიცილი გაისმა. ეტეობა, სხვებიც შემოემატნენ, ხაზზე ჩაერთნენ. ზოგმა ეს ლაპარაკი ჩუმად მოისმინა, ჩემსავით.

ამ დროს ფრანკინამ გაბრაზებით წამოიძახა:

- თქვენ, ბატონო, არ ვიცი, ვინ ხართ, მაგრამ უზრდელო კი ხართ, მეტიც, დიდი უზრდელო, ორმაგად, რადგან არ იცით, რომ სხვების საუბარი არ უნდა მოისმინოთ. ეს ელემენტარული მრდილობაა, რაც...

- ოჰ, რა ლექციებს მიკითხავთ! კარგი რა, ქალბატონო თუ ქალიშვილო, ასე ნუ მიიღებთ. ხუმრობა შეიძლება, იმედია... მაპატიეთ! პირადად რომ მიცნობდეთ, ჩემ მიმართ ასეთი მკაცრი არ იქნებოდით.

- დანებე თავი. - უთხრა კლარამ მეგობარს. - ამ უზრდელებთან დროს რას კარგავ! დადე ყურმილი და მერე დაგიჩვენებ.

- არა, არა, მოიცადეთ ერთი წამით! - ჩართო ვიღაც კაცი თავმანიანი, იდუმალი ხმით, უფრო მომნიშვნელო ჩანდა, ჩამოყალიბებული, ასე რომ ვთქვათ. - ქალიშვილო, კლარა, ერთი წამით, მერე შეიძლება ერთმანეთს ვერც კი შევხვდეთ.

- ჩემთვის ეს დანაკლისი სულაც არ იქნება!

ამ ჩახლართულ საუბარში ახლად შემოქრული ხმებიც გაისმა, დაახლოებით, ასე:

- გეყოფათ ახლა, თქვე ქორიკნებო! - ერთი ქალი იყო.

- ჭორიკანა თქვენ ხართ, თუ მაინცდამაინც, სხვის საქმეში რომ ყოფთ ცხვირს!

- მე ვყოფ ცხვირს სხვის საქმეში? გრცხვენოვით! მე არ...

- ქალიშვილო კლარა, ქალიშვილო კლარა, - მამაკაცის ხმა იყო. - თქვენი ტელეფონის ნომერი მითხარით, რა! არ მეტყვიან? მე, იცით, რომანიელი ქალები ძალიან მოშონს... ვაღიარებ, მიტაცებენ პირდაპირ.

- მე მოგვეთ ნომერს ცოტა ხანში. - ქალის ხმა იყო, ალბათ, ფრანკინასი.

- და თქვენ, შეიძლება ვიცოდეთ, ვინ ხართ? - მე ვარ მარლონ ბრანდო.

- ჰა, ჰა, ჰა!.. - გაისმა კოლექტიური სიცილი.

- ღმერთო ჩემო, რა ხუმარა ხართ!

- ადვოკატო, ადვოკატო ბარტემაგი! ალო, ალო! თქვენ ბრძანდებით? - გაისმა აქამდე უცნობი ქალის ხმა.

- დიას, სწორედ მე ვარ, და თქვენ რა იცით?

- მე ნორინა ვარ, ვერ მიცანიან? გირეკავდით, რადგან ამ საღამოს სამსახურიდან რომ გამოვდიოდი, დამავინწყდა მეთქვა, რომ ტურიზმიდან...

ბარტემაგი აშკარა უხერხულობით:

- თქ, ქალიშვილო, მოგვიანებით დამირეკეთ. აქ არა მგონია, სწორი იყოს ჩვენი პირადი საქმეების მთელი ქალაქისთვის გაგებინება.

- ეი, ადვოკატო! - გაისმა უცხო კაცის ხმა.

- კარგი შემთხვევა კი გქონდათ გოგონების შესახვედრად, არა? ბატონ ადვოკატო, მარლონ ბრანდოს ძალიან მოსწონს რომანიელი ქალები, ჰა, ჰა, ჰა!..

- გაჩერდით, გთხოვთ! ზოგს ასე საჭიროდ დასაკარგი დრო არ აქვს, სასწრაფო საქმისთვის რეკავს! - ხმა ერთ ქალს ეკუთვნოდა, სამოცი წლისას, ალბათ.

- ერთი ამას მოუსმინეთ! - ჩაერთო ფრანკინას ნაცნობი ხმაც. - ტელეფონების დედოფალი ხომ არ მფავხართ ერთი?

- გათიშეთ ახლავე! აღარ დაილაღეთ ამდენი ლაპარაკით? მე საქალაქთაშორისო მარს ველოდები და სანამ თქვენ აქ...

- აჰ, გასაგებია, და ამასობაში მე მისმენდით, არა? და ეს ჭორიკნობას არ ნიშნავს?

- მოკეტე ახლავც, შე კვავთ, შენა!

ცოტა ხნით სიჩუმე ჩამოვარდა. ეს შეკამათება ყველასთვის დიდ დარტყმასავით იყო. ფრანკინამ ამ სიტუაციას რაღაც მომენტში საპასუხოდ ვერაფერი მოუძებნა, მაგრამ მერე კი წამოიყვირა:

- ეეე, ერთი ამას დამიხედეთ, მართლა ამ კვავს, ამას!

სიცილი ქუხილივით გაისმა, თორმეტი ადამიანის მაინც იქნებოდა. მერე ისევ სიჩუმე ჩამოვარდა. ყველა ერთად როგორ განუმდებ? თუ რომელიმეს ინიციატივას ელოდნენ? კარგი მიყურადებით სიჩუმის ფონზე ჩურჩული, გულისცემა და სუნთქვა მაინც იგრძნობოდა.

როგორც იქნა, თავისი მშვიდი და ლაღი აქცენტით კლარა შემოვიდა:

- მოკლედ, მარტონი ვართ?... ჰოდა, ფრანკინა, რას მეტყვი, ხვალ რა ჩავიგვა?

გაისმა ამ დროს ახალგამრდა მამაკაცის ხმა, ლამაზი, ლაღი, დამოუკიდებელი, ავტორიტარული, ცხოვრების ძალას რომ იძლევა, ისეთი:

- კლარა, თუ ნებას დამრთავთ, მე გეტყვით! ხვალ თქვენ შარშანდელი ლურჯი ქვედანული ჩაიცვით, ზედ იისფერი პულოვერით, რომელიც ახლახან ლაქების ამოსაყვანად მიიტანეთ... შავი ქუდიც დაიხურეთ, „ქლოკის“ ფრო-

მის, ხომ ხვდებით, რომელი?

- კი მაგრამ, თქვენ ვინ ხართ? - ხმა შეეცვალა კლარას, ახლა უფრო შეშინებული ჩანდა.

- არ მეტყვი, ვინ ხართ?

მამაკაცი გაჩუმდა.

მაშინ ფრანკინა ჩაერთო:

- კლარა, კლარა, მაგრამ რა იცის ამან...

მამაკაცი სერიოზული ტონით:

- მე ბევრი რამ ვიცი.

კლარა:

- სისულელეა! თქვენ მხოლოდ რაღაც გამოიყენებთ.

მამაკაცი:

- გამოვიცანი? გინდათ კიდევ გითხრათ რამე?

კლარა უფოყმანოდ:

- ჰო, მიდით, მიდით, გაბედულად!

მამაკაცი:

- კარგი. ქალიშვილო, კარგად მომისმინეთ აბა! თქვენ, ქალიშვილო, ერთი ხალი გაქვთ... მაგრამ ვერ გეტყვით, სად, რა ადგილას.

კლარა უცებ:

- შეუძლებელია თქვენ ეს იცოდეთ!

მამაკაცი:

- მართალია თუ არა?

- თქვენ ეს არ გეცოდინებათ!

- მართალია თუ არა?

- ვფიცავ, ჯერ ის არავის უნახავს, არასოდეს, ვფიცავ, დედაჩემის გარდა!

- ხედავთ, რომ მცოდნია?

კლარა იმ დონემდე იყო უკვე მისული, რომ ტირილის დანყებას აღარაფერი აკლდა:

- არავის უნახავს, თქვენ ძალიან ცუდად ხუმრობთ!

მაშინ მამაკაცი თითქოს მის დასამშვიდებლად:

- მე ვნახე-მეთქი, კი არ ვამბობ! ის პატარა ხალი თქვენ გაქვთ და მხოლოდ ამას გუებნებით. ამ დროს ერთი უცხო მამაკაცის ხმა გაისმა

კიდევ:

- გვეფთხა ერთი შენც, დევენერატო!

მეორეც იქვე იყო მზად:

- ფრთხილად იყავით თქვენ, ჯორჯო შარკოცი ენრიკოს ძეგ. 32 წლის, კიბრურას ქუჩის 7 ნომერში მცხოვრებო, სიმაღლით მეტრი და სამოცდაათო, ცოლიანო, ორი დღეა ყელი რომ გტკივთ და სიგარეტს მაინც ეწვით! საკმარისია?.. ყველაფერი სწორია?

მარკოცი დამორცხვებულად:

- კი მაგრამ, თქვენ ვინ ხართ? რა უფლებას აძლევთ თავს? მე... მე...

მამაკაცი:

- არ მოიქციოთ ყურადღება და ვეცადოთ, ცოტა გაემსიარულდეთ, თქვენც კლარა! იშვიათია ასეთ ლამაზ და ძვირფას კომპანიამი მოხვედრა.

მისთვის უკვე აღარავის გაუბედავს წინა აღმდეგობის განევა და გახუმრება. მალული შიში სუფევდა ყველაში, განცდა იმისა, თითქოს რაღაც იდუმალეება დასადგურებოდა სატელეფონო ქსელს. ვინ იყო? ვინმე ჰადოქარი? ვინმე ზებუნებრივი ძალით დაჯილდოებული, კომუტატორებს რომ მანიპულირებდა გაფიცულების მაგივრად? ეშმაკი? ერთგვარი ელფი? მაგრამ ხმა ეშმაკისეული არ ჰქონდა, პირიქით, მიშშიდველი და მომაჯადოებელი ჩანდა.

- ჰე, ჰე, ხალხო, რა გჭირთ ახლა? ხომ არ შეგეშინდათ? გინდათ, რამე გიმღეროთ?

ხმები:

- ჰო, ჰო!

ის:

- რა ვიმღერო?

ხმები:

- „სკალინატელა“... არა, არა, „სამბა“... არა, „მოუღინ როუჯე“... „აჯიო პერდუტო ო სუონინო“... „ავევა უნ ბავერო“... „ელ ბაიონ, ელ ბაიონ!“

ის:

- თუ ვერ წყვეტთ!.. თქვენ, კლარა, რას აირჩევდით?

- ოჰ, მე „უფემია“ მომწონს!

იმღერა. მოჯადოება იყო თუ სხვა რამ, არ ვიცი, მაგრამ მსგავსი ხმა ცხოვრებაში ჯერ არ გამეგონა. ჟრუანტელმა ხერხემალში დამიარა,

ისეთი იყო, ბრწყინვალე, ლაღი, სუფთა, წმინდა. სანამ მღეროდა, ხმას არავინ იღებდა. ბოლოს წამოძახილები აფეთქებასავით შეიქნა: ყოჩაღ! ბრავო! ბის!

- თქვენ გრანდიოზული ხართ! თქვენ მომღერალი ხართ! თქვენ რადიოში უნდა იმღეროთ! მილიონებს დააგროვებთ, გუებნებით! ნატალინო ოტოს ნამდვილად დასამაჟად ექნება საქმე! ჰე, მიდიო, კიდევ გვიმღერეთ რაბე!

- ერთი პირობით: თქვენც თუ იმღერებთ ჩემთან ერთად.

უცნაური ზეიმი შეიქნა, რომელსაც ადამიანები ყურმილით ხელში ქმნიდნენ, ადამიანები, რომლებიც სხვადასხვა სახლიდან, სხვადასხვა უბნიდან ჩართულიყვნენ. ვინ დერუფანში ფეხზე იდგა, ვინ იჯდა, ვინ ლოგინზე ინვა... ყველას წვრილი, კილომეტრის სიგრძის ძაღვი აკავშირებდა. უკვე აღარ იგრძნობოდა, როგორც დასაწყისში, ერთმანეთის მიმართ უპატივცემულობა, ამპარტავნობა, სიამაყე, ვულგარულობა და სისულელე. იმ ინდივიდის დამსახურებით, რომელსაც სახელის თქმა არ უნდოდა, არც ასაკის და არც მისამართის, თხუთმეტამდე ადამიანი, ერთმანეთი რომ არასოდეს ენახათ, და შეიძლება ითქვას, მთელი საუკუნის განმავლობაში ვერც ვერასოდეს ნახავდნენ, და-ძმასავით ქცეულიყო. თითოეულს ჯეროდა, რომ ახალგაზრდა, ღამამა ქალებს ელაპარაკებოდა ანდა დიდებული ასპექტის მამაკაცებს, მდიდრებს, საინტერესოებს, თავგადასავლებით სავსე წარსულის მქონეებს. შუაში კი ორკესტრის ის საოცარი ხელმძღვანელი იდგა, რომელიც ცაში, ქალაქის შავ სახურავებზე მაღლა ადაფრუნდა მათ, და ამას აკეთებდა თავისი უმნიშვნელო, ლაღი, ბავშვური, მომაჯადოებელი სიმღერით.

თავადვე იყო, თითქმის შუალაშის დადგომისას რომ თქვა, ახლა დავასრულოთ, უკვე გვიანიაო:

- კარგი, გვეყოფა ახლა, საკმარისია. სვალ დილით ადრე უნდა ავდგე. დიდი მაღლობა ყველას ასეთი ღამანი კომპანიისთვის!

მის ნათქვამს მთელი ქოროს პროტესტი

მოჰყვა:

- არა, არა, ნუ გვიღალატებთ! ნუ დაგტოვებთ, გთხოვთ! ცოტა კიდევ, ერთი სიმღერა კიდევ გვარჩევთ.

- არა, სერიოზულად ვამბობ, უნდა წავიდე. მბატოთ, ბატონებო და ქალბატონებო, ძვირფასო მეგობრებო, ღამე მშვიდობის!

ყველა განბილბული დარჩა. დაღვრემილებმა და ცხვირჩამოშვებულებმა ერთმანეთს დაემშვიდობნენ:

- რა გავწყობა, როცა საქმე ასეა... მშვიდი ღამე ყველას! მშვიდი ღამე!.. ვინ იცის, ვინ იყო ის... პო, ვინ იცის... მშვიდი ღამე!.. მშვიდი ღამე!..

წავიდნენ, ზოგი - აქეთ, ზოგი - იქით. ღამის სიმარტოვე სახლებზე ერთიანად დაეშვა.

მაგრამ მე კიდევ იქ ვიყავი და ვუსმენდი. მართლაც, რამდენიმე წუთში, იმ იდუმალმა პიროვნებამ დაბალი ხმით ისევ დაიწყო ლაპარაკი:

- მე ვარ, ისევ მე ვარ... კლარა, მისმენ, კლარა?

- დიხ! - უპასუხა მან ნაზი ხმით. - ვისმენ...

მაგრამ დარწმუნებული ხარ, რომ ყველა წავიდა?

- ყველა ერთის გარდა. - უპასუხა მამაკაცმა კეთილგანწყობილი ხმით. - ერთის გარდა, რომელიც აქამდე სულ ჩუმად იყო, მხოლოდ უსმენდა, პირი ერთხელაც არ გაუღია.

მე ვიყავი. გულისფეთქვით დავდე მაშინვე ყურმილი.

და ის ვინ იყო? ანგელოზი? წინასწარმეტყველი? მეფისტოფელი? თუ თავგადასავლების სული? იქნებ, უცნობის ინკარნაცია, კუთხეში რომ გველოდებო? თუ უბრალოდ იმედი? დიდი ხნის დაუოკებელი იმედი, რომელიც ბუდეს წარმოუდგენელ და შეუძლებელ ადგილებში იკეთებს, ტელეფონების ლაბირინთებშიც კი და მაშინაც, როცა გაფიცვაა, ადამიანების საცოდაობა რომ გამოისყიდოს?

იტალიურიდან თარგმნა მიაი ტურაბელიძემ

ერეკლე
გიგლიძე

ბაჩანა ჩაბრაძე

ას

პროფაილი

ჟორჟ აბუ-საბის ლექსების კრებული „მდინარე“ მონრეალიდან ასეთი წარწერით მივიღეთ: „მდინარე აკავშირებს მონრეალსა და საფრანგეთს, ხაერთველოსა და ლიბანს“. ეს კავშირი კიდევ უფრო გამყარდა დღეს, როცა პოეტის მდინარე ქართულენოვან კლავატოტში შემოდინდა, შემოდინდა საკუთარი რიტმით, პუნქტუაციის ჯებირების უკვლევებლყოფითა და გრაფიკულობით. დიას, ეს მდინარე უნივერსალურია, რადგან იგი გულუხვია და ალტრუიზმისა და ემპათიის ტალღებით მოქმედებს. პარალელებიც არ აყოვნებს, მათ შორის, რუსთაველთან, როცა ეს ლელვა „ქვეყნად მოდის, რათა გასცეს“, როცა მას „არაფერი აბადია და მაინც გასცემს, და რასაც გასცემს, ის აბადია“.

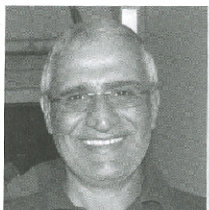
ჟორჟ აბუ-საბი წარმოშობით ლიბანელი თანამედროვე ფრანგულენოვანი პოეტია. იგი ბეირუთში დაიბადა და 1984 წლიდან კვებეკში, მონრეალში ცხოვრობს, სადაც კონკორდიას უნივერსიტეტში უძღვება ლექციების კურსს არაბული ლიტერატურის, კულტურისა და ისტორიის შესახებ. განათლებით ფილოლოგი და ისტორიკოსი, მრავალენოვანი კულტურული ვერნაქლის – Mitra – ერთ-ერთი დამაარსებელია. 2002 წელს, მან მიიღო სორბონის უნივერსიტეტის პრიზი ლექსისთვის „მატარებელი“. არის რამდენიმე კრებულის ავტორი, მათ შორის, არაბულ ენაზე გამოცემული ლექსების კრებულისა „დროის სარკეები“ (Maraya al-waqt, Les miroirs du temps, Georges Abou-Hsab, Dar al-Jadid, Beyrouth 2007). მასვე ეკუთვნის არაერთი ვესეი და კრიტიკული წერილი თარგმანის, ლიტერატურისა და ისტორიის თემებზე.

მთარგმნელი

ენის ნამდვილი ალემიზიკოსი, უორუ აბუ-საბი სიტყვების მუსიკას ააშკარავებს. იგი ის იდეალური გამბარია, ვისაც მკითხველი ხილულის მიღმა გაჰყავს. მედაპირის ტლანქი სინათლის მიღმა, მისი სიტყვები სამყაროს უსოვილს გვიჩვენებს, ძაფის დაუშიაწებლად. მის პოეზიაში ირწვევთ სიტყვების მულოდიები და ფერები, ქვეყნებისა, რომლებსაც პოეტი დაუსახელებლად უძღვრის. იგი ქალაქსაც უძღვრის - მონრეალს, რომლის მშვენიერებასა და სიმყიდვს თანაბრად გვიმვლავნებს. და მოეძინება ჩვენკენ გამჭვირვალე სიტყვები, როგორც მდინარე „მჩქეფარეც, მდორეც“, რომელიც ამბობს: „მარად ვახლდები და ვმეორდები, ერთმანეთთან ვაკავშირებ ქალაქებს და ვაშორებ ქვეყნებს“.

ან ლიზ ლე კორი, პოეტი
Anne Lise Le Corre, poète

უორუ აბუ-საბი
ფრანგულიდან თარგმნა ბარანა ჩაბრატემ
კრებულიდან „მდინარე“, ლანკტო-ედიტორი,
მონრეალი 2006

Du recueil *Le fleuve de Georges Abou-Hsab*,
Lanctôt éditeur, Montréal 2006

მონრეალი

სამშობლოვ ჩემო უცხო სიტყვების

მათხოვე თუნდაც ერთი ლექსის განმავლობაში
მდინარსარტყვლას ფერები შენი
რომ იცურონ ჩემმა სიტყვებმა
შენს ქათქათა მოგონებებში
და ბურმუხტის მოჩვენებებში

მათხოვე თუნდაც ერთი კავშნის
ან ერთი კონცნის განმავლობაში
შენი მფეთქავი
გულის ფორმა
რომ ჩემმა სისხლმა იდინოს როგორც

მზერამ შენმა
როგორც წყალმა შენ რომ გატარებს
და რომელსაც მუდმივად ავსებ
შენი შუქებით

რომ ჩემმა სისხლმა იდინოს
მარად
საცვარელი მაშრიყისაკენ

* * *

უქათქათესო მონრეალო
მზეო მწუხრის
და მოკრძალების

როცა მშიერი ციყვების და
უცაო მტრედის
როცა მხრჩოლავი მანქანების
და ნეკერჩხლების
ჩეროების და პოეტების
ნაკვალევი
შენი კანის
სინუშეს ამსხვრევს

როცა ისე ცივია
ქარი
ნამში რომ გთოშავს
როცა უსულო სხეულები შენს მუცელში იწყებენ ფუსფუსს
როცა არ ვიცით რად ვსახლობთ შენში
მაშინ არასდროს ყვითლდებიან შემოდგომის ფოთლები შენი
და იქცევიან ფრთებად რომლებიც
მოფრენენ შენი მოშთაბარე მარტოობისკენ

* * *

ტალოლოვანო მონრეალო
თან ლოლინებ თანაც ტორტმანებ

როგორც ბოშა ამერიკისა

როდესაც ცეკვავს შუალამე შენს მწვანე კანზე

როდესაც გრძელ და ცელქ მდინარედ იქცევიან შენი ქუჩები
რომლებსაც კვებავ უსასრულო მელოდებით

როცა მდინარე
მდინარეზე ბევრად მეტია
შენ კი იმაზე ბევრად კოხტა
ვიდრე ქალაქი

და ამ ცეკვისას
ერთმანეთში ურევ იოლადა
სასიყვარულო სიმღერას და
თავად სიყვარულს

სულ რამდენიმე აკორდისთვის გყვარობენ მხოლოდ
სულ რამდენიმე მთვარისათვის
რამდენიმე გამარისათვის
და ესაა
თავად სიცოცხლე

* * *

მონრეალო
სრულყოფილო ქალაქო
რადგან
არასოდეს დასრულებულო

პატარა შთაო
ფეხდაუდგმელო

ხსოვნათა კომკო
აგებულო ოთხპირი ქარით

სამშობლოვ ჩემო
უმეთისხილო.

მდინარე

მართოდ მიმავალს ერთადერთ გზაზე
ხეები მსვამენ
მე კი ჩრდილებს ვსვამ.

არცარა მიყვარს
არცრას ვუყვარვარ
არცარა მძულს
არცრას ვძულვარ.

ოდნავადაც არ მიცნობენ
და არც მე ვიცნობ
დანყველილ გრძნობებს
სიცოცხლეს რომ წარმოშობენ
და თან რომ კლავენ
და ხვავდებიან სიტყვების ფსკერზე
დღეების ფსკერზე
გველის თვალთვალით.

მე მდინარე ვარ
მჩქეფარეც
მდორეც
მარად ვახლდები
და ვმეორდები
ერთმანეთთან ვაკავშირებ ქალაქებს და
ვაშორებ ქვეყნებს.

შუქები
და სიშიშვლეები
და გადმოხრილი ტოტები
მკვეთენ.
როგორ მეხება ტირიფი კანზე,
როგორ მეხება ეს ტირიფი!
როგორი სევდიო.

მე მდინარე ვარ
წუთიერი
მარადიული
ყოველივეს ვეძებ ყოველში
და საკუთარ თავს ვეძებ ჩემში
არც წყართა ჩემი აკვანი

არც შლვა - საფლავი
მთების ნაოჭებს ვაქანდაკებ
დრო კი სახეზე აღმიბეჭდავს
წელიწადის დროების ნაკვთებს
და მერე წაშლის.

მივლელავ მიმაქვს ოცნებები
ჩონჩხები და
ვარდის ფურცლები
უძველესი წიგნების ექო
და ხეობების საიდუმლო
საბოლოო მიმართულებით
ერთადერთი ბედისწერისკენ.

მე ვიცნობ ჩემი გზის ხვეულებს გრძელსა და ვინროს
დავალ
უმთვაროდ
და უმზეოდ
მდინარეს მხოლოდ მდინარე თუ უჩვენებს გზა-კვალს
ვრცელთა ნისლი
ყოველს რომ შთანთქავს
ვრცელთა ნისლი!

კბილებით ვარღვევ
მყარ ნიადავს
და მტვერს მედიდურს
აღამიანის შემადგენელს
გარღვევა ჩემი ცხოვრების გზაა
გზა ვარ, წყალი ვარ
და ხეობა ვარ ქარიშხლების

ყოველი საგნის ბედისწერა თავად ჩემი ბედისწერაა
რღვევა კბილებით
უსიყვარულოდ უსიძულვილოდ
იმ დაწყველილი გრძნობების გარეშე
სიცოცხლეს რომ წარმოშობენ
და თან რომ კლავენ
და გროვდებიან სამკლის ცაზე შემოდგომისას
პირქუშ ღრუბლებად.

ქვეყნად შოვდივარ რათა გავცე
არაფერი მათადია და მაინც გავცემ

და რასაც გაცემ ის მახადია
ზღვა ჩემით არსობს
და ზღვა ჩემი ბედისწერაა
მისი სიჩუმის მელოდიებს მე კარგად ვიცნობ
მისი სიშმაგის მღელვარებას
მე ვკვებავ მინას მწვანეს თეთრს წითელს
ჩემს მშობელ დედას
ვიცნობ მის ქანებს
და მის თავთავებს.

არაფერი მახადია და მაინც გაცემ
და რასაც გაცემ ის მახადია
მოდით ჩემთან
ველურნო მხეცნო
მარტოსულნო დასარწყულებნო
დამლიეთ
შესვით ჩემი ცრემლები
ჩემი სიამე
წვეთ-წვეთ დამლიეთ.

მეც ხომ თქვენსავით
მარტოდ დავალ, ერთადერთ გზაზე
კბილებით ვარღვევ ჩემს გზას
ერთადერთს

მ ო დ ი თ

წერა

ჩემი თვალები ეძებს ქარიშხალს
გამონაქროლს ათასი მხრიდან
აბუნარსა და
მოუსვენარს
იმ ტვირთის გამო, რომ ემძიმება და მაინც დააქვს

ქარიშხალს, დღეებს რომ უცვლის ფერებს
და სახელებსაც

ჩემი თვალები ეძებს ქარიშხალს
გამონაქროლს კოემიიდან

მომითხოვნი რასაც ვარხვები
თან საკუთარ სიტყვებს უფრთხიან
მიფრინავენ სხვა ბალებისკენ

პალმის ხეა ჩემი სხეული
მშის ბურჯი
ქვიშის თავშესაფარი

ნამია ჩემი სიყვარული
რომ მისგან იშვას ოკეანე

სიტყვები ქარში
და მძვილობა დედამინაზე.

მატარებელი

დედამინის შეყვარებული ეხვევა თორმეტ ოქროსფერ ბორცვს
შკის შვიდ სეზონს
აყვავებული ოცნების სურნელს

ხეობები იმეორებენ მის ერთფეროვან სიმღერას
საპასუხო სიმღერას

უნვიმოების გამო
დამჭკნარი ღრუბლები
შღვის ნახვის სურვილით
შეპყრობილი ტბა
უსქერენ მას

დედამინის შეყვარებული ზამთრის ზღაპრისკენ მიაქანებს
სამ შმეს გადაცემულს ინდიელთა ტომის ბელადად
ვარსკვლავი ეძებს თავის მოგვებს
ათას პეპელას

მაგრამ სურნელგამოცლილი დროის ბილიკზე
ლექსის ბორცვის სულ სხვა ფერდობზე
გოგონა ხაზავს ლიანდაგებს
და ელოდება.

გელოდები

ეს არ არის სიყვარული

ღვინო ჭიქას ელოდება
და თვალებს რომლებიც მას შესვამენ

გელოდები

ღამე ბავშვს ელოდება
რომელიც ვარსკვლავს შობს
დღე ჩიტს ელოდება
რომელიც მზეს დაამსხვრევს

გელოდები

მიქრის ზეფირი
და მიქრიან გრძელი დღეები

გემი ღუზას უშვებს მეცისკენ
და მიფრინავს
მაგრამ ყოველი ჩაძირვისას
იღვრება ორი მარგალიტი
მღვის თვალებიდან

მე სისხლი მდის
და გელოდები.

შენ ხარ...

ცა ხარ
თუ შინა
ჩიტი
თუ ტოტი?

ზაფხული ხარ
თუ ზამთარი
დღე
თუ
ღამე?

ნეტარება ხარ
თუ ნალველი
ალი
თუ ნაცარი?

შენ ხარ ის ვინც ხარ
საიდან ვიცი
ანდა რატომ?

სიტყვები
ოცნებები
ლექსები
იალქნები
ფესვების მონატრება
დახილი ბედისნერის.

საზღვაო სიმღერა

როცა შუქურა შოინყენს და
თავს ძილს მიანდობს
რომ სიმშრად ნახოს
თითქოს მგზავრობს უპორტო გემით

როცა ქარი მხოლოდ ხიცოცხლის
და შომთაბარე ყვავილების
სურნელს დატოვებს

როცა წყნარი ზღვა აღელდება
რომ განიწმინდოს
და მახვილად იქცევა წყალი

მე გავშლი აფრებს - საკუთარ ხელებს
იმ საფრთხისკენ ჩემში რომ სახლობს
მომავლის სუნთქვით

ო
ჩრდილოეთის ყინულებო
ო
სამხრეთის ცეცხლის ალუბო

იმისთვის, რათა უფრო უკეთ აღმოვაჩინო
უკაცრიელი კუნძულები
ნეტარებისა

ეს ღვთაებრივი კუნძულები
სადაც ვცოცხლობთ და სადაც ვკვდებით
სადაც ვკვდებით და სადაც ვცოცხლობთ

მე გავშლი აფრებს - საკუთარ ფრთებს
რომ უსასრულოდ აღმოვაჩინო
შენი თვალები.

განფენილობა

გზას გაუყვევთ მდინარისაკენ
რომ დაგმწუნხრდეთ ტირიფთან ერთად

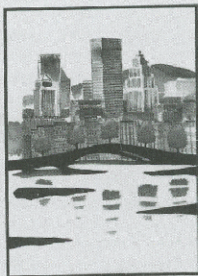
ქარს ტუჩებით მივუაღერსოთ
რომ მითებში კვლავ დავიბადოთ

შეესვათ ჩრდილები
რომ განვიფინოთ ფესვებივით

ჩვენ ვინც სუყველა დედისგან ვართ დაბადებულნი
ვინც ტაძრების ხეობებში დავბორიალებთ
ვინც ვაქანდაკებთ იერსახეს ჩვენი სხეულის.

Georges Abou-Hsab

Le fleuve
poèmes

LANCIOT
ÉDITEUR

ხარ დედოფალი

როცა ხორბალი ქვიშისა და
სიმწრის ფერია

როცა პალმის ხე ბრმა შერცხლების ესკადრონია
რომელიც ჩრდილთა
ხმაურს გაურბის

როცა ტიგროსში წყურვილს იკლავენ
მხოლოდ დამწვარი წალკოტები
მხოლოდ ჩონჩხები

როცა დროს სახე ეკარგება
ან მხოლოდ ცრემლი
და რისხვა უჩანს

როცა სიტყვების ძველი სისხლი
გამაჩნია მე შენთვის მხოლოდ

შენ იქცევი
კვლავ იქცევი
სიტყვის დედოფლად
ქვეყნის დედოფლად

ბაღდადი

აი შენი გვირგვინი.

პატ ბორანი

ბს

პროფაილი

პატ ბორანი თანამედროვე ირლანდიელი პოეტი. მის კალამს ათზე მეტი პოეტური თუ პროზაული კრებული ეკუთვნის, ლექსები კი მრავალ ენაზე არის თარგმნილი და გამოცემული. ის ასევე ათეულობით ანთოლოგიის შემდგენი და რედაქტორია. მისი ჟილდოების ნუსხა მოიცავს 2009 წელს მიღებულ პატრიკ კავანას სახელობის ჟილდოს და ამერიკაში მცხოვრები ირლანდიელი პოეტის, ლორენს ოშონენის სახელობის პრემიას. მისი ლექსების მიმართ ქართველ მკითხველსაც დიდი ინტერესი გაუჩნდა. ამჟამად კი თითქმის ერთდროულად გამოდის ბორანის ლექსების ქართულ-ინგლისური კრებული (მთარგმნელი ნენე გიორგაძე, გამომცემლობა „კალმოსანი“) და თვითონ ბორანის რედაქტორობით - ირლანდიური პოეზიის ანთოლოგია, რომელიც მწერალთა სახლისა და ორგანიზაცია Literature Ireland-ის თანამშრომლობით მომზადდა საქართველოსა და ირლანდიას შორის დიპლომატიური ურთიერთობების 25 წლისთავის აღსანიშნავად. ქვემოთ გთავაზობთ ამ ანთოლოგიაში შესულ მის რამდენიმე ლექსს, რომელთა თარგმანი ანა კოპალიანს ეკუთვნის, აგრეთვე ლექსებს პოეტური კრებულიდან და მასთან ინტერვიუს.

ინგლისურიდან თარგმნა
ანა კობალიანმა

ბავშვები

ბავშვები აჩაჩულ-დაჩაჩული უნიფორმებით
სკოლაში აცილებენ უფროსებს და ბავშვები
იქვე, უბანში, წვრილმანების ჭიხურთან
სიგარეტის ფასზე ღელავენ.

ალბათ, თქვენც შეგიმჩნევიათ ისინი.

დილაუთენია დგებიან ღორების დასაკლავად,
საუზმის მოსამზადებლად, სამსახურში კროსვორდების შესაცვლად...
ან აგზავნიან დანაღმულ ველზე ფეხშიშველად,
ციცქნა ზრდასრულებს კისრებზე
შემოხვეული პომეინის ფოტოებით,
ბებერი ტერფებით რომ გაჩხრიკონ მიწა
სიკვდილის ძიებაში.

ბავშვები დგანან „ბინგოს“ რიგში
ორმონდ ქუეისა და მერი სტრიტზე
და ცხიშიან, შზა კერძებს ბლომად ძმარში აბუუბუუებენ.

და ბავშვები ენევიან და ლაპარაკობენ გაუჩერებლად
„ისტერნ ჰელზ ბორდის“ მოსაცდელ ოთახებში,
ცმუკავენ, წამდაუნუმ იცვლიან ადგილს,
ვიდაცის მშობლები კი ვერ იყოფენ მიზილ-პიპილს
ამ გაქუცულ ლინოლეუმზე.

და ვინ, თუ არა ბავშვები,
იგინებიან პირში სიგარეტგაჩრილები? ბავშვები
წვერებითა და ვარიოკოზული ვენებით –
ბავშვები, პოლიციელებად გადაცმულები,
პირველად რომ ამოაქვთ ცხედრები მდინარის ფსკერიდან.

და ვინაა სექსით გართული ღამის სიბნელებში
ან დღის სინათლეზე, ვინ დაგვდევს
და ვინ კვდება ყველა ჩვენი სიკვდილით,
თუ არა ბავშვები?!

მათი თითების ანაბეჭდებს ვტოვებთ
ყველგან, რასაც ვეხებით.

კაცის სიკეთე მხოლოდ იმით გაიზომება

კაცის სიკეთე მხოლოდ იმით გაიზომება,
რასაც ძალს ეტყვის,
როცა მამთრის სუსხიან ღამეს
შუა ძილიდან ნამოახტუნებს
რომელიღაცა დაწყველილი ქოფაკის ყეფა.

როცა შივა და კარს გამოადებს
მაისურით და ფართხუნა ნიფხვით
და თითქოს სახენაყვავილარ უგვან ადგილას
ეგრეთ ნოდებულ წინა ეზომში
დაინახავს, რომ უკიშო ძაღლი

დგას მოლოდინით თათშემართული,
თითქოს ამბობდეს: უკ, მადლობა დმერთს,
წუთით შეგონა, რომ ჩემ გარდა არავინ დარჩა
მღვიძარე მთელ ამ დამპალ ქალაქში.

იმიგრანტები ხსნიან დუქნებს

ედღენება ერაყელი პოეტის,

სარუნ ბოულუსის (1944-2007) ხსოვნას

იმიგრანტები ხსნიან დუქნებს, – სარუნი ამბობს, –
იმ ქვეყანაში, ლტოლვილებად სადაც ჩაბარდნენ,
მხოლოდ ამასლა აკეთებენ, ყიდიან რამეს,
ვაჭრობას დიდად არ სჭირდება სიტყვამრავლობა.

შემოვა ვიღაც, მიუთითებს: „აი, ეს და ეს“
საკმარია მიხვედრა და გადათვლა ხურდის,
საკმარისია ნახევარი დუჟინი სიტყვა:
„დიას“, „ინებეთ“, „არ გვაქვს“, „ევრო“, „თორმეტი“, „ხუთი“ –

ითვლის თითებზე – ორ-სამ დღეში დააღიღინებს
იმ უცხო სიტყვებს, გარიჟრაჟზე თავს ძლივს რომ აბამს,
და დაამატებს: „გმადლობთ“, „კიდევ შემოგვიარეთ“...
იმიგრანტები ხსნიან დუქნებს, – სარუნი ამბობს,
იმიგრანტები ხსნიან დუქნებს, – სარუნი ამბობს,
დახლში ჩამდგარი გოგოს მწერა სიხარულს იტევს,
ბედნიერია, რომ საყაა გამოიყენებს
ახალ სკოლაში პირველ კვირას შესწავლილ სიტყვებს.

მაგრამ როგორც კი გაივლიან მძივების ფარდებს
საძინებლისკენ, როცა უკან დარჩება დახლი,
როცა სუფრასთან ისხნებენ სამშობლოს გემოს,
ნამსვე ბრუნდება ძველი ენა, სიტყვები სახლის.

მაღალ თაროზე სულ გუგუნებს ტელევიზორი,
მაგიდამ ლამის გამეთები ველარ დატიოს,
თუკი დუქანში ვინმე მოვრალი შებანცაღდება,
ეჭვი გაჰკენწღავს, მე ხომ არ ვარ იმიგრანტიო.

„იმიგრანტები ხსნიან დუქნებს“ – სარგონი ამბობს, *ეროვნული
ლაშის რვა წელი გადის უკვე, პოი, ღმერთებო, ზიზლიოთქა*
მიის ოცი წლის უნახავი ქვეყნის საზღვართან
კვლავ თავს იყრიან საჯარისო შენაერთები.

„გზას დამილოცავ?“ – ჭიქას მანვდის. „რატომაც არა?!
დედა ამბობდა, რომ სიფხიზლე მკვდრებსაც გვეყოფა“.
იგი იღიძის: „რას ასწავლი ბებერ მეგობარს!“
მაგრამ ამაღამ სულ სხვაგან ქრის მისი გონება,

და ფანჯარაზე საკუთარი აჩრდილის გამჭლო
ჩაფიქრებული თვალს უშტერებს ჩვენს ციციქნა ეგოს.
მფრთხალი მუდუქნე შუალამით ამდგარა მეზე
და სიბნელეში აყურადებს საეჭვო ხმაურს.

ხტუნაობა

ზღაპრის გმირივით ბრდღვილა გოგო
მედ ქუჩისპირას, თავის სახლის წინ,
ხტუნაობს ლახტით. ლამის ყოველდღე
აქ არის, ხტუნვას აყოლებს ღიღინს,
ხან მეგობართან, ხანაც მათ მთელ აშალასთან,
ხანაც – სულ მართო. ლახტის ყოველი ძირს დაშვებისას
იგი უსხლტება საკუთარ ჩრდილს მხოლოდ და მხოლოდ
მინამე ფეხის წვერთა შეხებით. თუნდ მეგობრები
მღეროდნენ რამე აბდაუბდას, რისი გაგებაც
დედამინამე არცერთ გოგოს არ შეუძლია
და არც ანაღვლებს,
თუნდ ჩაუაროს მენაყინემ სავსე ფურგონით,
სვლა შეანელოს, წინ ცდუნება აუბრტყვილოს,
გოგო აგრძელებს ხტუნაობას, ისევ და ისევ
ნამგამოშვებით ტოვებს სამყაროს,
ნამგამოშვებით ტკბება წონით, უწონადობით
და სახტუნაო თოკის მხუილით.

ინგლისურიდან თარგმნა
ნენე გიორგაძემ

რწმენა

მამაჩემმა, საკუთარი და-ძმების მსგავსად, იძულებით ისწავლა ცურვა, როცა ნავიდან გადააგდეს. უეჭველია, ნანახი ექნებოდა, კატებით სავსე ტომარა როგორ ჩაიძირა ადრე

ამავე მდინარეში, და შეიძლება დაესიზმრა იმ ავბედითი ბუშტუკების წერილი თოკის მეორე ბოლო, კვირტებივით რომ ამოტივტივდა წყლის მუდებრზე და ყვავილივით გადაიფურჩქნა.

და ალბათ ამან უშველა კიდევ. შიში სწრაფად მოძრაობდა მის სისხლძარღვებში, სავარაუდოდ, უფრო სწრაფად, ვიდრე რაიმე სალი აბრი, ამიტომაც, მთელი ძალ-ღონით უსვამდა ხელ-ფეხს,

სული უკვე ეხუთებოდა, და იმ წუთში, როცა იგრძნო, რომ გადაარჩენდნენ, სუნთქვა შეიკრა – მამამისმა ნავიდან ხელი ნიჩაბივით გამოუწოდა და თევზივით ამოისროლა ხის კიდობანში.

მკვდარი კაცის ტანსაცმელი

ანდერძის მიხედვით, გარდაცვლილი კაცის ტანსაცმელი სოფლის ობოლ ბავშვებს დარჩათ, და ამიტომ ზაფხულის იმ გრძელ საღამოებში ის ყველგან იყო, ერთი მინდვრიდან მეორეში გადადიოდა, სანამ მზის ჩასვლა მენამული არ გახდებოდა.

ეს სოფლებებს ახალისებდა, ეძახოდნენ,
გრეტელს და ჰენზელს, ანდა რომელიმე
უყურებდნენ, მოხუცი კაცი
მხრებში როგორ გაიშლებოდა,
ანდა საჯდომს – ისეთს, მხოლოდ
მას რომ ჰქონდა – დიდს და განიერს,
აფრასავით ძირს დაუშვებდა.

ყველას, მისი ცოლის გარდა,
ვისაც ვერაფრით გადაეწყვიტა –
პირფეოდა იყო ეს თუ შეურაცხყოფა
და თავის თავში ჩაიკეტა,

ხოლო სოფლის თბოლი ბავშვები
კენკრის კრეფისგან აწითლებული ხელისგულებით
მინდვრებიდან ბრუნდებოდნენ
და ქაფურის ბურთულაკებს, როგორც სინათლის
ქათქათა ქულებს, მისდევდნენ კვალში.

მერძეები

ზარის ხმაა. მივდივარ კარის გასაღებად.
თოთხმეტის წლისას სულ არ მჭირდება
შევიჩერდე ან ვიჭყლიტო ტვინი.

მერძევის უფროსი ვაჟიშვილია,
თამაში სახით იმზირება,
თან მამამისის ჩრდილი მოჰყვება.

რძეს ასხამს ჩუმად, რძე ჭურჭელში
მშვიდად იღვრება. თავიდან წვრილი
ხმა მოისმის და თანდათან უფრო ბოხდება,

ვიდრე გალონი არ შეივსება. ვხურავ
კარებს და ველოდები,
როდის დაცხრება რძის თეთრი ქაფი.

წლების შემდეგ – რადგან წლებია
უკვე გასული – ვინცებ მიხვედრას,
თუ რას ნიშნავს, კარის ამგვარად გამოღება

და ეს სინემე, ვინცებ მიღებას ისეთი რამის,
რაც ერთ დღეში არ ხდება ხოლმე
და თაობებს სიყვარულით გადაეცემა.

დაკარგული და მერე ნაკონი

ზოგჯერ სამოთხეში ვხედავ მამაჩემს.
დაბორიალობს იმ უცნაურ ადგილას და
აგროვებს იმას, რაც სხვა სულებს
ალარ ზჭირდებათ, ისევე როგორც სიცოცხლეში
აგროვებდა უვარგის ნივთებს.

თითქოს ეკრანზე ვუყურებდე, როგორ იხრება
მამაჩემის დიდი სხეული, გამხდარი ხელებით
იღებს ჟანგიან ქინძისთავს, ლურსმანს,
ძველ მონეტას რომელიღაც დაკარგული სამეფოდან -
ეს ნივთები ერთ დღეს ვინმეს გამოადგება.
და როცა უკვე ლაპა-ღუბით მცვივა ცრემლები,
ეს დაწყვეტილი საწოლი კი ბრძოლის ველად
გადაქცეულა, ვკედები და ვფიქრობ,
სად ჯანდაბაში პოულობს სამყარო ამდენ სულელს,
ჯერ ნივთებს რომ კარგავს და ბოლოს -
საკუთარ თავს და ავრძელებს ცხოვრებას ასე.

ბოლოს რაღაცას მკარნახობს გული:
თითქოს ყოველთვის ვიცოდი, რომ ეს ნაგავი -
სახალწლო საჩუქრების შესაფუთი ძველი
ქაღალდი, ბურთულეზად დახვეული ეს ზონრები,
ეს ქაშრები და ქაშრის ბალთები, მარცხენა ხელის
ხელთათმანები, ათობით წყვილი ნახშიარი ფეხსაცმელი,
დახეული წინდები და გადამწვარი ნათურები,
ჟანგიანი მავთული და ძველი ხრახნები,
გაბზარული საათები და გულდასმით დაკეცილი
ცელოფანის პარკები, მელნით მოთხვრილი კალშები
და გამომშრალი საშლელეები,
ლაქებიანი ფარდაგები და საშრობი ქაღალდები,
დაჭყლეტილი კონსერვის ქილები და თაბაშირი -
არც არასოდეს ყოფილა მისი,
ეს ყველაფერი ჩემთვის უნდოდა.

ინტერვიუ ფეთ ბორანთან

ნენე ვიორგადე: ეს თქვენი პირველი შეხვედრაა ქართველ მკითხველთან. როგორ წარადგინდით თავს, როგორც ირლანდიელი ავტორი?

ფეთ ბორანი: ვფიქრობ, უცხო ქვეყანასა და კულტურაში დაწერილ ტექსტს როცა ვკითხულობთ, პირველ რიგში განსხვავებები გვაინტერესებს: სხვა წეს-ჩვეულებები, ამროვნებისა გამოხატვის თავისებურებები. მაგრამ ამის შემდეგ ინტერესდება მთავარი გამოცდა: ხერხდება თუ არა ემოციური ბმა მკითხველსა და ტექსტს შორის, ირეკლება თუ არა ის ჩვენი გამოცდილების პრიზმაში და რამდენად ნაცნობი და გასაკვირი ეს ყველაფერი. ვფიქრობ, ქართველი მკითხველისთვის ნაცნობი თემებია ოჯახი, ლამის ტომობრივი კავშირი და ერთგულება ადგილისადმი (როგორც ქალაქის, ისე სოფლის), უცხო პოლიტიკური და რელიგიური ძალების მუდმივი გავლენა (როგორც კარგის, ისე ცუდის მომტანი). მაგრამ, გარდა ზოგადი თავისებურებებისა, რომლითაც გამოვარჩევთ ქართველ და ირლანდიელ ავტორებს, ლექსებში გადმოცემულია ინდივიდუალური ხედვა და მგრძობელობა, რაც ნაკლებადაა დამოკიდებული ნაციონალურ ფაქტორებზე. პოეტური ტექსტების მიხედვით შეგვიძლია ბევრი რამ ვთქვათ ადგილის შესახებ, მაგრამ ეს ინდივიდუალური პოეტური მოგზაურობა იქნება, რომელზეც საბოლოოდ მკითხველთან უნდა დაამყაროს ემოციური კავშირი.

ნ.გ. თქვენი პოეზია სავსეა სუბიკის თემით. ნაკვირთხე, რომ გინდოდათ მომღერალი გამოსულიყავით. ვცაიბმეთ ამის შესახებ.

ფ.ბ. დიახ, როცა ახალგაზრდა ვიყავი, მუსიკოსობის ამბიცია მქონდა. ვფიქრობ, ამის გამო, რომ ჩემთვის პოეზია ყოველთვის ახლოსაა მუსიკასთან და სიმღერის ტექსტთან. თუმცა ჩემი ყველა ლექსი არაა ადვილად დასამახსოვრებელი. უფრო მოკლე ლექსებია პოპულარული, ან - ისინი, რომლებიც თავად ჩემთვისაც მნიშვნელოვანია. მოკლე ლექსებში შეიძლება ბევრი რამ ვერ ჩაატო: დეტალები, ვითარება, ამბავი, და ა.შ. ამიტომ მათ მეტი ინტენსივობა მოეთხოვება.

ყოველთვის მიხბლავდა ლირიკული ლექსისა და სიმღერის ალუზიური ბუნება. ის ინფორმაცია, რომელიც ლექსში ან სიმღერაში არსებობს, ზოგჯერ უარყოფილია როგორც ბუნდოვანი, არასარწმუნო, შემზღველი საზრისის მქონე. როცა ჟურნალისტი მუშაობს მასალაზე, მან უნდა მოიცვას: „ვინ, რა, როდის, სად და რატომ“; მაგრამ პოეზიაში ეს კომპონენტები ნაკლებად ფიქსირირებს, რადგან სუბიექტური აზრი და განცდაა მთავარი. მეორე მხრივ, ლექსის წარმატება ხშირად იმაზეა დამოკიდებული, რამდენად აქვს პოეტს ამ ფაქტებზე დამყარებულ ინფორმაციაზე წარმოდგენა (იმის მიუხედავად, ჩანს თუ არა ეს მკითხველისთვის), ირჩევს თუ არა კადრების დამაჯერებელ თანმიმდევრობასა და სწორ ტონალობას, რომლითაც ამ ყველაფერს გადმოსცემს.

ჩვილობის ასაკში ენასთან პირველ კავშირსაც სმენით ვამყარებთ და არა თვალბით, ტონალობაში, რიტმსა და მუსიკალურობაში ვგრძნობთ სიმძაფრესა და გულწრფელობას. როცა თინეიჯერი ვიყავი და მუსიკოსობა მინდოდა, თავისუფალ დროს ყოველთვის ვუკრავდი. ახლაც დიდ სიამოვნებას ვიღებ სახლში გიტარაზე ან კლავიატურაზე დაკვირვებას. როცა გავაცნობიერე, რომ

მაგარი მუსიკოსი არ ვიყავი, ლოგიკური ჩანდა, რომ ტექსტებს, რომლებსაც სიმღერებისთვის ვწერდი, დამოუკიდებლად, ლექსებად ვარსებათ. პოდა, როცა ერთი კარი იხურება, მეორე იღვრება.

ნ.გ. YouTube-ზე ვნახე თქვენი გადაღებული საინტერესო პოეტური ვიდეოები. შეცვალა თუ არა კოვიდპანდემიამ თქვენი მუშაობის სტილი?

ფ.ბ. პანდემიის დროს დავიწყე მოკლე ვიდეოების ჩანერა იმ ადგილებში, სადაც ჩემი სახლიდან ფეხით დავდიოდი. მუზღუდებიდან გამომდინარე, რამდენიმე კილომეტრით შემოსაზღვრულ არეალში მიწევდა გადაადგილება. დიდი ხანია ვამჩნევ, რომ ადამიანთა უმეტესობას ფილმებისა და ვიდეოს ენა უკეთესად ესმის, ვიდრე პოეზიის. ჩვენ ტელევიზორითა და YouTube-ით გადაცემულ გარემოში ვიზრდებით, და სხვების მსგავსად, მეც შევიწოვე ამ მედიუმების ენა.

ნ.გ. როგორ არჩევთ ლექსებს მათთვის?

ბ.ფ. ზოგიერთი ვიდეო უკვე არსებულ ლექსებზეა შექმნილი, მაგრამ უმეტესობა სულ ახალია, დაახლოებით იაპონური პოკუს პრინციპით შექმნილი: დავვივარ, ვმოძრაობ და ვქმნი, საპირისპიროდ უორდსვორთის ინგლისური (რომანტიკული) ტრადიციისა, რომელიც გულისხმობს მოვლენის აღწერის შემდეგ ემოციის, ლექსის მშვიდ ვითარებაში დაფიქსირებას. გარკვეული თვალსაზრისით, ჩემთვის ეს პროცესი რეპორტაჟის მსგავსია, რადგან აზრი ან შეტყუარა ხშირად მაშინვე გავიწყდება, მის ჩანერამდე გაცილებით ადრე. იმიჯებისა და სიტყვების შერწყმას კი რაც შეეხება, გამორიცხვის მეთოდის მიხედვით ვმუშაობ – ზოგიერთი იმიჯი ითხოვს სიტყვებს, ზოგიერთი კი დამოუკიდებლად არსებობს.

ნ.გ. ეს პროცესი „პირიქით“ ხომ არ მუშაობს? მაგალითად, მზად გაქვთ ვიდეო და მისთვის ცდილობთ ტექსტის დაწერას?

ფ.ბ. კარგი კითხვაა. რამდენჯერმე გადავიღე მასალა, ჩემთვის საინტერესო სხვადასხვა ადგილას, მაგრამ სიტყვაც არ მომსვლია თავში, რა უნდა შეთქვა ლექსში, ან საერთოდ, რაზე უნდა ყოფილიყო პოეტური ტექსტი. ვიდეოფილმი ხშირად კონკრეტული ადგილის შესახებაა, მაგრამ ლექსი, ჩემი აზრით, ამაზე მეტე უნდა იყოს, რომ ტურისტულ რეკლამას არ დაემსგავსოს. კონკრეტულ ადგილში ისეთ მახასიათებელს ვეძებ, რაც აქტუალურია სხვა ადგილებთან მიმართებითაც. ესაა მიზანი.

ვფიქრობ, ის ნერტილი, როცა ლექსი და გამოსახულება ერთმანეთს ერწყმის და ავსებს, თითქმის ყოველთვის იმის შედეგია, ვიპოვე თუ არა შესაფერი მუსიკა. სწორედ მუსიკა „ანებებს“ მათ ერთმანეთთან. ზოგჯერ ტექსტის ბევრჯერ გადაკეთება მიწევს, რომ მუსიკა და სიტყვები ერთმანეთს შეესადაგონ. როცა ეს სამი კომპონენტი ერთად კარგად მუშაობს, მაშინ შედეგად უფრო მეტია, ვიდრე, უბრალოდ, ამ სამი ნაწილის ჯამი.

მასხოვს, როცა პატარა ვიყავი, ტელევიზორში ვნახე გადაცემა. წამყვანი ჰყვებოდა, როგორ უნდა გადაგეღო დოკუმენტური ფილმი. მან ციხესიმაგრის და დროშების გამოსახულება აჩვენა და სამი თუ ოთხი სხვადასხვა ხასიათის მუსიკა დაადო: ნელი და მშვიდი, სამხედრო მარში, დრამატული დოლები და ა.შ. საუნდტრეკის შეცვლასთან ერთად, გამოსახულების მნიშვნელობაც იცვლებოდა – სევდიანი და მელანქოლიურიდან მაღალფარდოვან და აგრესიულამდე. ეს სულ მახსოვს, როცა პოეტური ვიდეოს ფინალურ ვერსიაზე ვფიქრობ. თუ რაღაც არ მუშაობს, რომელიმე კომპონენტს ვცვლი და ფილმის რეინკარნაციას ვაკვირდები. ხშირ შემთხვევაში, ეს მოთმინების საკითხია: გადაღება, წერისა და გადაწერის ეტაპი, რედაქტურა, მუსიკის დადება... პროექტის თითოეულმა საფეხურმა შეიძლება ახალი შესაძლებლობა დაგანახოს.

ნ.გ. ბევრმა ავტორმა ვერ მოახერხა პანდემიის დროს წიგნის ან თარგმანის გამოცემა. თქვენი უახლესი წიგნი სწორედ 2021 წელსაა გამოცემული. წელსვე გამოიცა თქვენი ლექსები ბერძნულ

ენაზე, ახლა კი – ქართულად. შეიძლება ითქვას, რომ კოვიდის ეპოქაშიც წარმატებული ავტორი ხართ. როგორ ახერხებთ, რომ მუდმივად იყოთ ფორმაში?

ფ.ბ. წიგნის გამოცემა სხვა არის. იმისათვის, რომ კრებული გამოცემა, იწყებ ფიქრს, მსწრაფად და მრავალჯერ გადააკეთებ ტექსტის გარკვეულ ნაწილებს, ფიქრობ იმაზე, თუ ვინ წაიკითხავს ამას. და ეს პროცესი კოვიდის დროს უცნაური ხდება. ამდენი გაურკვევლობითა და ცუდი ამბებით გარემომორტყმული, თუკი კრებულის გამოცემას მაინც ვაპირებ, უნდა ვიფიქრო იმაზე, რომ შიძიმე დროს გამოწვევებს შევუხაბამო. რა შეიძლება ვისწავლო წიგნის მაღაზიების დროებითი დახურვისა და პოეტური ფესტივალების გაუქმების შემყურემ? ჩემი პასუხი ისია, რომ აუდიტორიისთვის ტექსტების შეფუთვისა და მიწოდების ახალ ფორმებზე ვიფიქრო. ჩემთვის ეს ვიდეოპოეზიაა, ვიდეოსივთის – კიდევ სხვა რამ... რა თქმა უნდა, ამას მხოლოდ იმისთვის არ ვაკეთებ, რომ გავერთო ან შევცვალო რაიმე და ახალზე ვიფიქრო (ანდა ცუდი ნიუსების მოსმენას ახე სჯობია). ახალი ტექნოლოგიები თავად მიბიძგებენ ექვერმენებებისკენ, უფრო წარატიული ტექსტებისკენ...

ნ.გ. წლების განმავლობაში მუშაობდით Poetry Ireland Review-ის რედაქტორად. რა მოგვცათ ამ გამოცდილებამ?

ფ.ბ. დიდი ხნის განმავლობაში ლიტერატურულ სამყაროში სხვადასხვა როლი მქონდა: ვიცავი რედაქტორი, ვორქშოვის კოორდინატორი, მწერალი-რემიდეინტი ბიბლიოთეკასა და უნივერსიტეტში, მწერალთა საერთაშორისო ფესტივალის პროგრამის დირექტორი და ა.შ. ლიტერატურული ცხოვრების ამდენი განსხვავებული კუთხიდან დანახვისას გავიამრე, როგორ ფუნქციონირებს (ან არ ფუნქციონირებს) ის და უფრო დავაფასე სხვა მწერლების ძალისხმევა, განსაკუთრებით კი – მთარგმნელების. მაგრამ ეს გამოცდილება ყოველთვის შემახსენებს, რომ ფრთხილად უნდა ვითო დო და არ გვეგონოს, რომ ვიცნობთ მკითხველს. მუსიკის თემას რომ დავუბრუნდე, პოეტმა, ჩემი აზრით, უნდა შეითავსოს ხიდის ფუნქცია აკადემიურ, პროფესიულ, „ლიტერატურულ“ აუდიტორიასა და, ზოგადად, მკითხველს შორის. ლიტერატურის სფეროში სხვადასხვა როლის შეთავსებამ მასწავლა, რომ პოეზია ერთი კონკრეტული ჯგუფის ინტერესს არ უნდა ემსახურებოდეს, არ უნდა დაემსგავსოს კლირებულ ენას რომელიმე ელიტარული კლუბისათვის.

ნ.გ. დუბლინის ლიტერატურული ფესტივალის შესახებ ბევრი კარგი რამ მსმენია. რას იცოდით, როგორც მისი პროგრამის დირექტორი? რა ინტრედიენტებია საჭირო წარმატებისათვის?

ფ.ბ. ბევრი მიიჩნევს, რომ დუბლინი მწერლებისა და ლიტერატურის ქალაქია, რაშიც, ცხადია, დიდი როლი აქვს ჯეიმს ჯოისის ფიგურას – დუბლინი ხომ მისი მშობლიური ქალაქია – და იმასაც, რომ ჯოისი მჭიდროდ იყო დაკავშირებული ევროპასთან. უცნაურია, რომ 2000-იანებში დუბლინი არ გვექონდა ლიტერატურული ფესტივალი, რაც კარგი მიზეზი აღმოჩნდა „დუბლინის მწერალთა ფესტივალის“ დასაარსებლად, რომელიც ცოტა მოვიანებით „დუბლინის საერთაშორისო ლიტერატურულ ფესტივალად“ ჩამოყალიბდა. თავიდან მცირე ბიუჯეტი გვექონდა, თუმცა გვყავდა ლიტერატურაზე შეყვარებული ირლანდიელი და უცხოელი მწერლების ენერჯიული გუნდი. გამოწვევა იყო პატარა ბიუჯეტით უცხოელი ავტორების ჩამოყვანა და მათი მოსვლა ირლანდიელი ავტორების გვერდით, რაც, ჩემი აზრით, ნებისმიერი ფესტივალის მნიშვნელოვანი ნაწილია. დახმარებისათვის სხვადასხვა ქვეყანაში არსებულ საერთაშორისო კულტურულ ორგანიზაციებს მივმართეთ – ზოგი ფარავდა მგზავრობისა და ცხოვრების ხარჯებს, ზოგი კი სხვა წინადადებებს გვთავაზობდა. ჩემთვის, როგორც პროგრამის დირექტორისთვის, ნათელი იყო, რომ ყველაზე ლოიალური მსმენელი (თუმცა არა ყველაზე მრავალრიცხოვანი) სწორედ პოეზიას ჰყავს: ისინი უსწრებიან მრავალრიცხოვან ღონისძიებებს და აუდიტორიის ყველაზე აქტიურ ნაწილს წარმოადგენენ. ცნობილი პროზაიკოსთა მკითხველი და მსმენელი, მეორე მხრივ, მხოლოდ რჩეული ავტორის ერთ ან ორ საღამოზე დასწრებით შემოიფარგლება.

რაც შეეხება ფესტივალის ორგანიზებას, აუდიტორიასა და მწერლებისთვის შესაფერის და საინტერესო ადგილად გადაქცევას, აქ საჭიროა სწორი თანაფარდობა ცნობილი და დამწყები ავტორების, პროზისა და პოეზიის საღამოების, კითხვისა და დისკუსიების და ა.შ. რა თქმა უნდა, ფესტივალის კარი ყველასათვის ღიაა, განსაკუთრებით კი შათთვის, ვინც მანამდე არასოდეს გაცნობდა ფესტივალის პროგრამას და პირველად მოდის. ფესტივალი, რომელიც ამჟამინდელი აუდიტორიის მიღმა არ იხედება, შეიძლება მომავალში აუდიტორიის გარეშე დარჩეს.

ნ.გ. როგორია თანამედროვე ირლანდიის პოეტური სცენა? ვინ არიან თქვენი საყვარელი ირლანდიელი ავტორები?

ფ.ბ. ირლანდიის პოეტური სცენა საკმაოდ მრავალფეროვანი და ჯანმრთელია. პატარა ჟურნალებსა და გამომცემლობებს (თუმცა მათი რიცხვი არასოდეს არაა საკმარისი) დაფინანსებისთვის შეუძლიათ მიმართონ „ხელოვნების საბჭოს“ (The Arts Council), რომელიც ირლანდიის საკმაოდ მრავალრიცხოვან ლიტერატურულ სექტორში ყველაზე ხარისხიან გამოცემებსა და ლიტერატურულ ღონისძიებებს უწევს დახმარებას. მათი უმეტესობა ინგლისურ ენაზეა, მაგრამ პარალელურად არსებობს ირლანდიური ლიტერატურა, რომლისგანაც ინგლისელი გამომცემლები ძალიან ბევრს სწავლობენ. ფესტივალები, წიგნის წარდგენები და სხვადასხვა ლიტერატურული ივენთები ძალიან პოპულარულია, პოეტებს და პოეზიას მოუსმენთ და ნაიკითხავთ ეროვნულ რადიოსა თუ ყოველგვარივე გაზეთებში... თუმცა, ამ ბოლო დროს, გამომცემლობების დიდი ნაწილი ონლაინ-პლატფორმაზე გადავიდა.

როგორც დომინანტურად ინგლისურენოვანი ქვეყანა ევროპის აღმოსავლეთ საზღვარზე, პოსტ-ბრექსიტის ირლანდიას უნიკალური შანსი აქვს გახდეს დამაკავშირებელი ხიდი ინგლისურენოვან სამყაროსა და მრავალენოვანი ევროპის მდიდარ კულტურულ ლანდშაფტს შორის. ირლანდიის იმიჯი, როგორც „ზურმუხტის კუნძული“, დღესაც აქტუალურია, თუმცა გლობალიზაცია და კლიმატის ცვლილებები მასზე გავლენას ახდენენ.

ბოლო დროის ცნობილ ირლანდიელ პოეტებს შორის გამოყოფილი შეიძას პინის, რომლის შემოქმედების ცენტრალური თემაა გეოგრაფიული ადგილი და მისი ბინადარი, რაზეც ის ლექსებში დიდი სიფაქიზით საუბრობს, და მეოცე საუკუნის შუა პერიოდის ცნობილ პოეტს პატრიკ კავანას, რომელიც ფერმერის შვილი იყო, შერე ბრჭყვიალა დუბლინში გადავიდა საცხოვრებლად და იმედგაცრუებული დარჩა. საერთოდ, სოფლიდან ქალაქში მიგრაციის თემა, ევროპის უმეტესი ქვეყნების მსგავსად, აქტუალურია ირლანდიის ისტორიის ბოლო 100 წლის განმავლობაში. რთულია კოვიდ-პანდემიის დროს სახლის შორეული, მძუტავი სინათლე ახლოდან დაინახო, თუმცა უკვე ჩანს ასეთი ნიშნები – ხალხი ნელ-ნელა ბრუნდება პატარა ქალაქებსა თუ სოფლებში, მშობლებისა თუ ნინაპრების მიერ მიტოვებულ სახლებში. როგორც პატარა კუნძულისთვისაა დამახასიათებელი, ირლანდიაც ძალიან მგრძობიარეა და ფოკუსირებულია მსოფლიო კულტურულ რუკაზე თავისი ადგილის მოწინააღმდეგეობით.

ესაუბრა ნენე გიორგაძე

* გამოქვეყნებული მასალების სტილზე ზოგ შემთხვევაში პასუხს აგებს თავად ავტორი.

ლელა კურტანიძე

ას

დაბიუტი

* * *

ნაგალ და
ფინჯან ყავასთან ერთად დაველოდები გასხივოსნებას,
და აღიარებას, რომ
აღამიანობა არც ისე ცუდია,
ყოველ შემთხვევაში იმდენად მაინც არა, რომ
ასე სევდიანად გარბოდე,
ასე მოცლილად ილაგებდე ჭიბეში
ამოუხსნელ განტოლებასავით გაბნეულ ურთიერთობებს,
ყველას,
ვინც ბარიერად შეგხვდა,
მათაც, ვინც საცვიურაო მოედნად გაგეფინა,
მათ, ვინც ერთხელ მაინც ნამოტიკრიფა კალთები და გითხრა, რომ ეს დაცემაა.
ფინჯან ყავასთან ერთად უფრო ადვილია
ყველანაირი აღიარება,
რადგან მისი არომატი
აქვეითებს ტკივილის შეგრძნებებს,

ეს კი მაინც გაქცევია ისევ,

ოლონდ ლეგიტიმური,

რომანტიკულიც კი,

პოეტურიც კი.

დაცემის რომანტიზებას არ სჭირდება დიდი ოსტატობა,

ირგვლივ იმდენი დაცემულია,

იძულებული ხარ, აღდგე,

გისხაროდეს,

იტყუებოდე, რომ ადამიანობა იმსახურებს

მასზე ჩაბლაუჭებას

და მრავალგმის გამოცდაგავლილი ბავშვივით

ერთხელ აუცილებლად მიიღებ სერტიფიკატს,

რომელიც ვადიანია,

და საჭიროებს პერიოდულ განახლებას,

ისევე, როგორც სიყვარული ქალსა და კაცს შორის,

რომელიც გამოცდიდან გამოცდამდე ხშირად ემსგავსება შეცადინეობას,

დაგვემილი ღამეები კი - დასახევად გამზადებულ კონსპექტებს

შურისძიების მოტივით.

მაინც რაღაცნაირია ფინჯან ყავასთან ერთად ფიქრი ადამიანობაზე,

როცა აღარ სვამ კითხვებს და არც

ეძებ პასუხებს.

უბრალოდ გინდა,

ამდენი ყლეობა აღარ მოგახვიონ თავს

სიცოცხლის სახელით.

* * *

მე მასწავლეს, არ თქვაო,

შენი ადგილი იცოდეთ.

შენი ლიმიტი იცოდეთ. გოგო ხარო.

კარგიაო, გოგო რო ხარო,

ქალი ფაქტობრივად წმინდანიაო.

კაი-მეთქი. მისხარდა,

წმინდანობას ვეთამაშებოდი შორიდან.

კიდევ ბევრი რამე მითხრეს,

ამას იმიტომ გეუბნებითო, რომ შენთვის კარგი გვინდაო.

გამიხარდა და აღვივსე მადლიერებით.

მერე, კიდევ უფრო დიდი გოგო რო გავიზარდე,
შემთხვევით გეგმაზე მეტი შემომესწავლა და

იმდენი კომუნიზმიც არ იყო,
გეგმის გადაჭარბებისთვის ჯილდო რო მოეცათ.

ჯილდო კი არა, ნგრევა იყო.

მერე ნძრევა.

ბოლოს კეთილების ტყენა.
the end.

* * *

მე მელატონინის უდაბნოში დავბორიალებ
ცხელ ქვიშაზე
და ლურჯი ბლანტი ქარი
მეხება სახეზე,
ეს აკვანია
და იმ აკაცების სურნელი
გადმოღვრილი ძმრის ნაცვლად.

სურვილი ძილის
ისეთი დიდია,
ქვიშაზე ვტივტივებ
და წყალში ფეხები
ძილის თევზებს ეხებიან
მშვიდი თვალებით
ფართო ლაყუნებით
გაუჩერებლად რომ ისრუტავენ ჩემს წილ პაერს.

და მოგონებები კიდევ არ ჩუმიდება
და ჩაიდანი ჯერ ისევ სავსეა,
ცარიელ ფინჯნებზე სევდიანი
მხოლოდ შენი დილა თუ იქნება,
ისიც უდაბნოში.
მელატონინის მელნისფერი მელოდია
და შენი სახე,
როგორც წყალი,
როგორც პალმები,
როგორც ქარავანი.

გამოკვევ მდინარეს
და დინება მოგიყვანს მელატონინის მღვაში,

სადაც სინუმეში ვიცეკვები
და სადაც მელნისფერი ქარი
გამტაცებს ფიქრებს განშორებამე
და მომიტანს ძილს,
მომიტანს სიზმარს
და მე გავლღვები.

* * *

ალბათ ასე მარტივად ვერ დანერენ მარტოობის შეგრძნებამე
თუ მკერდზე არ დაესვენათ შავი ლიანდაგები
და არ შეიყნოსეს მოზღაანტო სუნი
ციმციმა მათარებლებიდან.
თუ ოხშიგარი არ ასდინდა წვიმის ორთქლით გაჟღენთილ კანს
და არ გადმოასკდნენ ცაში აზიდული ნაშნაშები
ცისფერი თვალების უმზელ ქვაფენილს.

ვერაგინ ისაუბრებდა მარტოობამე,
ამ ჩამოღენილი ტოტების გარდა,
და მანქანები ემსგავსნენ მასში მსხდომ მგლოვიარე ადამიანებს.

სივრცე – ეს ბავშვობის ბურთია
მეზობლის მინას შეღენილი,
რომელიც სავსეა წყველით და
სიბერით.

მარტოობა გაუხსნელი კონვერტებია,
რომელიც ახლა ჩემს ფეხებთან ჩემივე თასმებით შეკრულა
და ნანერები
უფერო ღინღლებად მომზნევი ტანზე.

ფანჯრიდან მარტოსული მოხუცი დამყურებს
და წყველის ჩემს არარსებულ ახალგაზრდობას,
ჩემი თმა კი უზადოდ ჩამოვარცხნილა მხრებზე
და მელაპარაკებიან იმ ხმებზე,
რომელიც არ მესმის.

ახლა ხომ უკვე გვიანია,
ქალაქი შეთვრა და ყველაფერს სიმართლეს ლაპარაკობს,
ირგვლივ ბნელა და ლამპიონები მხოლოდ თავის საქმეს აკეთებენ,
მხოლოდ იმ ქუჩებს ანათებენ, რომელზეც არავინ დადის.

* * *

ყველა თავისუფლებას
მსხვერპლის სუნი ასდის,
ყველა თავისუფლებას მსხვერპლის სუნი
ასდის
და როდისღა დავისხნათ თავი მკვლეელი
გამარჯვებებისგან?

ღმერთები ჩვენ აღარ გვყავს და
ვერც ვერაფრით ვეშგავსეთ ღმერთის
მოციქულებს,
რომ უპირობო სიცოცხლისკენ
მოგქცეულიყავით,
რომ გვეღიარებინა, რომ მარცხენა პოლუსი
ძალიან პგავს მარჯვენას,
რომ დედამინა დაქსელილია შერიდიანებად
და პარალელებად,
რომ დედამინა ცვალებადია და ჩვენ
ვერაფრით შევიცვალეთ.
რომ ყოველთვის გული გვერევა ამ
განუწყვეტელ ტურბულენტობაში,
ღრუბლის ზემოთ კი სარკესავით ცაა და
მზე ცოტა მოწითალო.

მაინც ყველაფერი ჩვენს სასარგებლოდ ჩანს
გაუნმენდელი ილუმინატორებიდან,
ჩვენ ზემოთ მივფრინავთ,
ჩვენ ზემოთ მივფრინავთ და
სანამ უნონადობას მივალწვედეთ
ატმოსფეროში იკარგებთ
მაღალი წნევით გამოშვებული კვამლი.

* * *

ჩემი გოგო ლესბი არ არის,
არც ლამაზია
და არც ზამთრისთვის შესაფერისი
სენტიმენტები აქვს.
ჩემი გოგო მაღიზიანებს
და მინდა, ვკრა ხელი,
გაბრაზებულმა მივაძახო,
რატომ მოხვედი,
მე კარი განა ღია მაქვს,
უბრალოდ ის შინისაა.
ბენვის ხიდზე გავივლი და
ვერ გავიგებ მაინც.

როდის დავარღვიე ცხოვრებისთვის მიცემული
დიდი პირობა –
მეცხოვრა არასოდეს.
ნაძვები მაინც ნაძვობენ და
შათზე დაფენილი თეთრი უკვდავება
არც გამოგონილია და
არც გამოსაგონი,
ის ისეთი ცივია,
როგორც ჩემი გოგოს თვალები,
როცა მიყვება
თავის ბიჭზე.
მე კი ტაშს ვუკრავ.
ამ დროს მინდა, დავაზიანო
მსოფლიოში არსებული
ყველა შენობა
და ვინყებ საკუთარი თავით.
გზა ხსნილია მორჩენებებისკენ.
თეთრი უკვდავება
ირხევა ნაძვის ტოტებზე,
მე კი ქარი ვარ –
ერთი უბრალო დაქროლვით
ყველანიირ მარადიულობას
გავანიავებ.

* * *

ძაღლო,
გულიანო ძაღლო და უკულო დედავ,
საიდან სადამდე ათრიე ზურგით თონთქლო ხატაპურები,
ყველი რომ გასდის,
არცერთი შენი ნერწყვის შხეფი ჩემს შიმშილს არ მოხვედრია,
ერთგულო ძაღლო,
დაღლილო დედავ.

ტალახები შემოვანმინდე საძირკველს,
რადგან სახლში სუფთა ფეხით უნდა შემოვსულიყავი,
არადა გრილოდა სახლში,
ყინავდა ორპირში, დედა,
ორპირო ძაღლო!
მორჩენილი ტალახი ნყალს გავატანე ფეხსაბანში და
მერე მემთხვია შენ მიერ შემოკეცილი საბანი.

ფანჯრის მიხურვა ნეტავ არ დაგვიწყებოდა, დედა,
ღამ-ღამობით შემოდოდიდნენ მაკლაკუნები
და სიზმრებში მისახლდებოდნენ
და დახეთქილ კედლებზე ყვალდა ბზა, ლეღვი და იფანი,
მე შენი სუდარა ვერ გადავიფარე,
ჯვარს მაცვი, დედა,
ერთგულო ძაღლო!

* * *

ქალო,
რით ვეღარ დაასრულე სარეცხის ფენა,
გაჩვიდება ცხელი ყავა სამზარეულოში
და ცხელი კაჭი - სანოლში,
ყველაფერს ხომ თავისი წესები აქვს,
ზამთარიც იმიტომ არ დამდგარა, რომ
შენ გარეთ გადმოდგე.

შენ უნდა გამოდგა
კონსერვის ყველა ქილა,
თვითონ კი შეიკეტო შენს
საძინებელში,
და ყოველ ორ დღეში ცვლიდე
მორყეულ სანოლს.

უკეთესს რას გააკეთებ, ქალო,
სანამ წელიწადის დროები აყირავებულა,
მოიქციე ყველა თავი
ფეხებს შორის,
ვისაც კი ერთხელ მაინც უთქვამს:
შენი კანი თოვლის ფიფქებზე უთეთრესია.

შენ ისევე კარგად ფლობ
მამაკაცის ენოთურულობას,
როგორც სამაგრების ხელოვნებას
სარეცხის თოკზე.

სარეცხის გამრობამდე
უფლება გაქვს დაკავდე სექსით,
მარხილით გაიარო
ატოკებულ სხეულებზე და

თოვლი დაიბერტყო,
ამიტომაა ზამთრის დღეები
განსაკუთრებული,
ლამეების,
სარეცხი ნელა შრება,
შენ კი უსწრაფესად შრები
სამზარეულოს და საძინებელს
შორის,

რადგან ყველა სითხე
უსწრაფესად გამოდევნე,
სხეულებსაც ვეღარ თვლი,
ყავაც აღარ დაგიღევია.

ახლა,
შენ როცა სარეცხს ფენ
და შენი სურვილები
ვეღარსად იყინებიან,
უსწრაფესად ცივდება ყავა,
უსწრაფესად ცივდება გაცი
და მარხილებში შებმული ცხენების
ფლოქვებით ტეხენ მშრალ ყინულებს.

დავით პაიჭაძე

ას

წერილები

ქართველი ილიოტი

ილია ჭავჭავაძის „სარჩობელაზედ“
- რამდენიმე კომენტარი

ილია ჭავჭავაძემ თავად უკარნახა მკითხველს, როგორ დაეცო მსველობა ამ მოთხრობაზე: უნდა ეძებნა პასუხი თითქოსდა რიტორიკული შეკითხვისა, რომლითაც სრულდება „სარჩობელაზედ“: „მართლა-და ჩვენი ბებერი პეტრე რა შუაში უნდა იყოს...“.

„სარჩობელაზედ“ ყველა წიგნიერ ქართველს ახსოვს. ქართული სკოლების უმრავლესობაში ამ მოთხრობას მოზარდებს ასწავლიან, ამიტომ მოკლე შინაარსს არ მოვყვებით. საჭიროებისამებრ, მოვიყვანთ ხოლმე ციტატებსა და პერიფრაზებს ტექსტიდან.

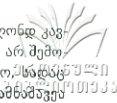
მოთხრობის პრობლემატიკა საგულდაგულოდ არის დამუშავებული. არათუ კრიტიკულ

და სამეცნიერო ლიტერატურაში, არამედ მოთხრობის ზოგიერთ ანოტაციაშიც ამოიკითხავთ თითქოსდა ამომწურავ ჩამონათვალს: „სარჩობელაზედ“ ილია ჭავჭავაძის ერთ-ერთი ყველაზე განსაკუთრებული პროზაული ტექსტია მიუხედავად იმისა, რომ მოთხრობა მოცულობით პატარაა, მრავალ პრობლემას მოიცავს და მრავალ პრობლემურ საკითხს სვამს. ადამიანთა სისასტიკე, საზოგადოების გულგრილობა, ინდივიდისა და საზოგადოების დაპირისპირება და პიროვნების ძალიან რთული ბედისწერა რეალობაში, სადაც არავის სურს მისი ვაგება“ (ანოტაცია მოთხრობისათვის ვებგვერდზე saba.com.ge).

ეს ტეკვადი და კომპაქტური ჩამონათვალი მაინც არ შეიცავს ილიას მოთხრობის ბოლო წინადადების პასუხს. არცერთი აქ დასმული პრობლემა პეტრეს არ ეხება. პეტრე თავადაა პრობლემა და სწორედ მისი აღწერა შეგვაძლებინებს, ილიას მოთხრობას კიდევ ერთი ინტერპრეტაცია მოვუძებნოთ.

პეტრეს კრიტიკას, როგორც ჩანს, ტაბუ ედო ათწლეულთა მანძილზე: საბჭოთა კავშირში, ფორმალურად მუშათა და გლეხთა სახელმწიფოში, კეთილ და მშრომელ გლეხ პერსონაჟს სკოლაში ვერვინ განიხილავდა პირუთვნელად. ის უთუოდ ან დადებითი უნდა ყოფილიყო, ანაც - დაჩაგრული და მსხვერპლი. „სარჩობელაზედ“ არც იყო საპროგრამო ტექსტი. სსრკ-ის დანგრევის შემდეგ მოთხრობა სასკოლო პროგრამაში კი შეიტანეს, მაგრამ უკვე არსებულ გაანრებთან შლეფით. გლეხზე „ძვირის თქმა“ კი იმთავითვე ილია ჭავჭავაძეს „აპკიდეს“ - ცნობილი სიტყვები „ლოთარაანთ ქვრივიდან“: „...ადამიანობით ისინი ჩვენზედ უარესნი არიან. გლეხიკაცისთანა ხარბს, გლეხიკაცისთანა გაუტანელს, გლეხიკაცისთანა შუებრადებელს და უმაღლეს ძნელად თუ ნახავ სადმე...“, ოღონდ ეს „დასახიათება“ თხრობაში მაინცდამაინც არ განივრცობა, ისევე როგორც „კაცია-ადამიანის“ ახსნისას არ უთმობენ დიდ ყურადღებას პერსონაჟი გლეხების უზნეობასა და კონდომიმის.

„სარჩობელაზედ“ დაიწერა 1879 წელს,

თბილისისა და ქუთაისის გუბერნიებში ბატონ-ყმობა გაუქმდა 1864 წელს. ქართველი გლეხი, სულ რაღაც თხუთმეტი წელია, თავისუფალი მოქალაქეა. ოღონდ ეს იურიდიული თავისუფლებაც არ არის სრულფასოვანი. დაწვრილებითი აღწერა მომავლებელი იქნება, მაგრამ უნდა ვახსენოთ ზოგიერთი გარემოება და მაშინდელი ნორმა, რომელიც მოქმედებდა გათავისუფლებული გლეხის ყოფაზე. მინის საკითხი, თავისი სირთულეთა და არსებითი დეტალებით, შეგვიძლია ჩავწიოთ: მხოლოდ იმას ვიტყვი, რომ თავადამაწაურობა აღმოსავლეთ საქართველოში შეადგენდა მოსახლეობის 5%-ს და მას დარჩა 21-ჯერ მეტი ფართობის მიწა, ვიდრე გლეხობას. ქუთაისის გუბერნიაში ეს პროპორცია ძლიერ განსხვავებული იყო: იქაური თავადამაწაურობის მიწების ფართობი მხოლოდ ოთხჯერ აღემატებოდა გათავისუფლებული გლეხებისას. მაგრამ მთავარი ის მგონია, რაც რუსეთის იმპერიას არ გაუკეთებია მაშინდელ საქართველოში, თუმცა გააკეთა იმპერიის დანაშრჩენ ტერიტორიაზე: არ შემოიღო საერთო თვითმმართველობა და ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო. ეს ნიშნავს, რომ თბილისისა და ქუთაისის გუბერნიათა მამრებში (დაახლოებით დღევანდელი რაიონები) მცხოვრებ მოქალაქეებს არ ჰქონდათ უფლება, წარმომადგენელთა მეშვეობით განეკარგათ ადგილობრივი სახსრები და გადაეწყვიტათ განათლებასთან, ჯანმრთელობის დაცვასთან, გზების გაყვანასთან დაკავშირებული და მსგავსი საკითხები, დაეწესებინათ ან გაუქმებინათ გადასახადები მამრის მასშტაბით. დანარჩენი რუსეთის იმპერიაში მცხოვრებ მოქალაქეებს ეს შეეძლოთ.

სასამართლო რეფორმა, ცხადია, შეეხო თბილისისა და ქუთაისის გუბერნიებსაც. პირველი საფეხური იყო სამომრიგებლო სასამართლო (გახსოვთ, ილია ჭავჭავაძე სწორედ დუშეთის მამრის მომრიგებელ მოსამართლედ მუშაობდა), შემდეგ მოდიოდა საოლქო სასამართლო თბილისსა და ქუთაისში და უფრო მაღალი ინსტანცია, ამჟერად მთელი კავკასიისათვის –

თბილისის სასამართლო პალატა. ოღონდ კავკასიაში (მათ შორის საქართველოში) არ შემოიღეს ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო, ვერდიქტი, ანუ გადანწყვტილება, დამსმაველთუ არა ბრალდებული, გამოაქვს არა მოსამართლეს, არამედ ნაფიც მსაჯულთა კრებულს. მოსამართლე მხოლოდ სასჯელს უფარდებს დამნაშავეს. ისტორიკოს სარგის კაკაბაძის ცნობით, იმ დროს აღმოსავლეთ და დასავლეთ საქართველოში ცხენის ქურდობას, ყანაღობას, სისხლის აღებას საზოგადოების, მათ შორის თავადამაწაურობის ნაწილი სასახელო საქმედ თვლიდა და კავკასიის ადმინისტრაციამ ჩათვალა, რომ ნაფიც მსაჯულთა შემოღება ხელს შეუწყობდა დანაშაულთან ბრძოლას. იხედავ, იშპერიის მმართველობა სულ უფრო მშარდი უნდობლობით ეკიდებოდა ადგილობრივ ძალებსა და მოსახლეობას.

XIX საუკუნის საქართველოსათვის ხსენებული ორი რეფორმის „არიდება“ აბრკოლებდა მოქალაქის, საჯარო საქმეებზე მოფიქრალი, მზრუნველი და მოქმედი ადამიანის ჩამოყალიბებას. ოთარაანთ ქვრივი და მისი ვაჟი მთლად ნორმალური არ ჰგონიათ – ერთის ემინიათ და მეორეს ხან გიჟად თვლიან, იმის გამო, რომ საჯარო ან სხვების სივრცეში იჭრებიან თავიანთი მორალური პრინციპების კვალად. უნდობლობა, ვერაძლეული გაუცხოება, ადამიანებისა და საზოგადოების ინერტულობა ილია ჭავჭავაძის პროზის გამჭოლი მოტივებია. მაგრამ, მოდი, ახლა „ჩვენს პეტრეს“ მივუბრუნდეთ, როგორც მას ხშირად იხსენიებს ავტორი.

პეტრე ჩვენია, რადგან პეტრე ვართ ჩვენ, იმდროინდელი ქართული საზოგადოება ან მისი ერთი ნაწილი. პეტრე კეთილი ადამიანია, კარგი მასპინძელი უცხოეთთვის. დაჩაგრულთა მფარველთა, მშვიდის დაპურება მისთვის ადამიანთა და გაცნობიერებული ქრისტიანული წესიც, სრულიად უბოროტთა, ცნობიერად ცუდ საქმეს არ ჩაიდენს.

პეტრეს ამ ღირსებებს ავტორი მალევე დაუმატებს ერთ შემაცხუნებელ თვისებას: უად-

გილო, არაადეკვატური სირცხვილს - პეტრეს დიდად არ სწყინს, არც ბრაზობს იმის გამო, რომ ბიჭებმა გაქურდეს, არამედ რცხვენია. რცხვენია მწვავედ, ამბობს, სირცხვილით მინ როგორ მივიდოდ და ოხრავს: ვაი შენ, ჩემო თავო. თან სხვისი დამოკიდებულებაც ეფიქრება: ვისაც ვეტიყვი, დამცინებსო.

სირცხვილის ასეთი ძლიერი და უადგილო განცდა, ერთი შეხედვით, ცოტა ხელოვნურად ან, მხატვრული თვალსაზრისით, არცთუ დამაჯერებლად მოჩანს პირველ თავში, მაგრამ თხრობის გაგრძელებისას მწერალი პერსონაჟის სწორედ ამ თვისებას ავსებს და აკითარებს. შედეგად ჩვენ ვიღებთ, ერთი მხრივ - ბრიყვს, მეორე მხრივ კი - პარანოიკს, რომელსაც კვლია, რომ სამყარო „მოკვრე“ მის გარშემო ტრიალებს და თან მისადმი მტრულად არის განწყობილი.

კარგ მოთხრობაში შემთხვევითი სიტყვები არ უნდა იყოს. ავტორი მეორე თავის დასაწყისში წერს, პეტრე იმავე თავმოწონებით მოდიოდა, ოღონდ ახლა თავმოწონების სხვა მიზეზი ჰქონდა და, იქვე დასძენს, ყვინისავით გამოჭიმული იჯდა რუმბზეო. ლუარსაბ თათქარიძეც ორშაბათის ყვინს მკავს, როცა თელეთის მოსალოცად ცხენზე ამხედრდება. ყვინი ილიასთან ირონიის მარკერია, შესაბამისად, ირონიის საგანია პეტრეს თავმოწონებაც. ავტორის შინიშნებით, პეტრეს თავმოსაწონი არაფერი აქვს, ყოველ შემთხვევაში, ურმების ქარავანში პირველ ურემზე უწინ პეტრესი და ახლა მისი შვილის ჯდომა დიდი ვერაფერი ბედენაა.

ცოტა ხანში აღმოჩნდება, რომ პეტრეს სირცხვილივით შეუსაბამო თავმოწონება გვამზადებს ამ პერსონაჟის ხასიათის მკვეთრი და მოულოდნელი განვითარებისათვის. პეტრე გამველელისგან შეიტყობს, რომ მახათას მთაზე ადამიანი უნდა ჩამოახრჩონ და მთისკენ გაეშურება. აი, როგორ აღაქმევინა ავტორმა პერსონაჟს ეს ცნობა: „პეტრეს თავის დღეში არ ენახა ეს ამბავი. გულმა ძალიან გაუნჯია იქით. „ბევრი ვაი-ვაგულაზი მინახავს ჩემს სიცოცხლეშიო. - სთქვა გულში. - მოდი, ერთი ესეცა ვნახოთ“. მოსუცი ვერ აცნობიერებს, რომ რეალური ტრაგედიის

სანახავად მიდის, არავითარ შინაარსს არ ანიჭებს ცნობას მის თვალწინ ადამიანის მოკვლევის შესახებ, ვერანაირ ემოციურ ძველს ვერ გრძნობს. ამ სიტყვებში არაფერი ჩანს, დროის მოსაკლავად გამოსული კაცის ცნობის მოყვარეობის გარდა. პეტრე თითქოს გახვევებულია, თუმცა ცოტა ხანში ირკვევა, რომ თამაშის საყურებლად მოსულა.

სანახაობის მოლოდინში პეტრე დაინახავს გამზადებულ სახრზობელას, ისმენს ქალებს ვიშვიბს განაჩენის მალე აღსრულების გამო, ხედვაც სიკვდილიმისჯილს, რომელსაც ბადრაგი მოჰყვება, ჯალათს და მღვდელს დამნაშავესთან, ხშირდება მწუხარების, გლოვის, თანაგრძნობის შეძახილები ხალხში და... პეტრე დარწმუნებულია, რომ ეს ყველაფერი მის გასაბიძარებლად კეთდება. ყოველი მორიგი რეპლიკა თუ ფაქტი მას კი არ ურყევს, არამედ უმყარებს ფიქრს, რომ ეს მიღიების ხალხი აქ შეკრებილა, რათა პეტრე აივდონ, გაათამაშონ, დასცინონ სოფელელობის გამო.

„- პა, პეტრეც!.. - არიგებდა პეტრე თავის-თავს, - არ გაბრიყვდე, უშმაკმა არ გაცდინოს, მართალი არ გეგონოს!.. ეგ სულ მაცდურობაა, დაგცინებენ, იტყვიან, სოფელელია და მოტყუვდაო“.

„- აი, დედაკაცები არ არიან, თმაგრძელი და ჭკუამოკლე! - სთქვა თავისთავად პეტრემ, - რა მალე მოტყუვდნენ. ხომ თითონაც სუყველანი თვალთმაქცები და კუდიანები არიან, მაგრამ აპა... ენევის კი ტყუვდებიან. მაგრამ იქნება ამით ჩემი გაბრიყვება უნდათ, სოფელელიაო. პა, პეტრეც!.. თავს გაუფრთხილო, არ გაბრიყვდე!.. არ შერცხვე ეს დროული კაცი; ამოდენა ჯარ-ჯამათის სასაცილოდ არ გაიხადო თავი. დასწყევლოს ღმერთმა ეს ქალაქელები, კაცი თუ ქალი, რა მალე შეგვატყობენ ხოლმე სოფელელ კაცს, თითქო შურლზედ გვეწეროს“.

„- ბაბიკე, აბაიმიე!.. - სთქვა გულში პეტრემ, ეხლა კი ცოტა წყენია. - ჩემმედ მოიცალა ამოდენა ხალხმა, თუ რა ამბავია ჩემს თავს. ესე მალე როგორ შეკრა ყველამ პირობა!.. ახა ღმერთო ჩემო! კარგია, არა ვკითხე. აბა კიჟინას

დამცემდნენ, აი! პა, პეტრე, გაფრთხილდი, არ გაგაბრწყინონ, სასაცილოდ არ გაიხადო თავი. აი უსაქმურ ხალხს რომ იტყვიან, ეს ქალაქელები არიან: დასწყველით ღმერთმა, ყველამ ჩემზედ არ მოიყალბა! - ამბობდა ამას თავის გულში პეტრე და ეგონა, რომ მართლად-და ეს ხალხი ამისათვის არის მოცლილი, სოფლელია და გაგაბრწყინოთ”.

ამას მიამიტობა ან გულუბრყვილობა არ ჰქვია. ჩამოხრჩობის შემდეგ პეტრე ისე ტოვებს სიკვდილით დასჯის ადგილს, რომ ვერ გადაწყვეტია, ადამიანის გვამი ჰკიდია თოკზე თუ ტიკინა. მანამდე, ჩამოხრჩობის მომენტში, კიდევ ერთი ცხადი ნიშანი მიეცა რეალობაში დასარწმუნებლად, მაგრამ მაინც ვერ მიხვდა, რასთან ჰქონდა საქმე: განაჩენის აღსრულების მომენტში ყველა გაირინდა, „ხალხს ხმა ჩაუწყდა, თითქო სული შეეხუთაო, თითქო ამოდენა ხალხის გულის ძვრა შედგაო. ჭალათმა თავი გააყოფინა ყულფში, გამთავადა კიბე და აკურა ხელი. ხალხმა ერთი დრმად ვერ შედგა ამოიქმინა, ისე, როგორც ამოიქმენს ხოლმე უყვრად ცხელ-წყალ თავგადასხული“.

მომაკვდავის ფართხალიც თამაში ჰგონია, ფეხების ნაცვლად „მართულებს გაუკეთებდნენო“.

პეტრეს თითქოს გაუცნობიერებლადვე აქვს უზარმაზარი ნაერმოდგენა საკუთარ თავზე, პიპერტროფიული თანამეფარეობა, რომლის მეორე მხარეც საკუთარი არასრულფასოვნების შერქმევაა. ამ ორ მოცემულობას ამთლიანებს ფიქრი, რომ ასეულობით ადამიანმა პირი შეკრა, რათა დაგცინოს სოფლელობის გამო. მაგრამ პეტრეს პიროვნულ თვისებებზე მეტად მნიშვნელოვანია მისი სოციალური სიტრმავე, სრული დებორინტირება თანამეფარეობაში. პეტრე არ იცნობს სინამდვილეს, ის უყვრებს და ვერ ხედავს, რა ხდება საჯარო სივრცეში, უსმენს და ყვრებს არ უყვრებს. ყველა თვალსაჩინო და ნივთიერი მტკიცებულება თვალწინ უდევს, მაგრამ საქმის არსს ვერ ხედავდა. არ იცის, რომ ცხოვრობს ქვეყანაში, სადაც ადამიანებს სიკვდილით სჯიან. პეტრე, ერთ ძველ და პროვინციულად დაფერილ სიტყვას თუ ვიხმართ, „გამოუსვლელია“.

ამ სიტყვით საბჭოთა დროში ახახიათუბდნენ ადამიანს, რომელიც „სოფლიდან ჩამოვლიდა“, მაგრამ ურბანიზაციის კვალი ვერ დაეცოდა, მაგრამ პეტრე სოფლიდან ქალაქში საცხოვრებლად არ ჩამოვლიდა, ის „გამოუსვლელია“ არა საბჭოურ-ქალაქური მნიშვნელობით, არამედ „გამოუსვლელია“ მოქალაქეობრივად. არშემდგარი მოქალაქეა, იურიდიული თავისუფლების მიუხედავად. პეტრე იდიოტია, მცირე წილად თანამედროვე, მეტწილად კი ძველებრძნული გაგებით - კერძო პირი, უბრალო, უნივერსალი კაცი, რომელიც საზოგადოებრივ ყსოვნებაში არ მონაწილეობს და მისი არაფერი გაგებაა.

ჩამოხრჩობის შემდეგ ბრბო იშლება და ამ ეპიზოდში ავტორი განსაკუთრებით დაუნდობელი ხდება პერსონაჟისადმი. პეტრე უყვებს, რომ შეიძლება ადამიანი მართლაც მოახრჩვეს სახალხოდ, მაგრამ ეს იმდენად არ ენაღვლება: „ესლა მარტო იმის დარდი ჰქონდა, შეუტყო - რაში ტყუილება: იმბანი, რომ ეს მართალი თვალთმაქცობა და ტყუილი ჩამორჩობა, თუ მართალი ჩამორჩობაა. სწორედ გითხრათ, პირველში მოტყუებას, უფრო ჰთაკილობდა მისი გული: აბა თვალთმაქცობამ ტყუილი მართლად როგორ უნდა მაჩვენოს ამ დროულ კაცსაო. და მართალი-კი რომ ტყუილი გამომდგარიყო, ეგ არაფერი; მაგას როგორღაც უფრო ადვილად ჰყაბულებდებოდა ჩვენი პეტრე, მაინც კი ძალიან უნდოდა შეეტყო მართალი. ბევრჯელ გაუწია გულმა, მოდი, დავენევი ვისმე და ვკითხავო; ბევრჯელ მივიდა კიდევ და უნდოდა ეკითხნა თუ არა, შეფერხებულა: - არა, შეილოსა, დამცინებოდა, ისევ ჩემს ჭკუას აყვევ, ისა სჯობიაო“.

საკულისხმოა მოთხრობაში რუსეთისა და რუსების სხევნება. რუსს პირველად უფროსი ძმა ახსენებს (ვისაც შერე ჩამოახრჩობენ) და მას ტყუილის გასამაგრებლად მოიხმობს: თითქოს რუსმა გაძარცვა, მოატყუა და ბავშვები მიატოვა. მეორედ პეტრე საყვედურობს რუსეთს, გაქურდვის შემდეგ: „რაკი ქართველმა რუსული შალაკა დაიხურა, იმის საქმე ნასუღიაო. ფუ, შემაკა!“.

შესამდე კი ცოცხლად დარჩენილი ძმა ისხენიებს ნერიღში პეტრესადმი: „ავციეროლეს სული რუ-

სულის ლანძღვითა და თრევითა, ამოგვართვეს სული ცემა-ტყემათა“. ეს ხსენება-საყვედურები ორშრიანია: რუსების აქ ყოფნა, რუსული მშარ-თველობა არ არის კეთილიმყოფელი ამ ქვეყ-ნისთვის და თან გეძლევა საშუალება საკუთარი ნაკლი, ცოდვა თუ დანაშაული რუსულ გავლენას მიანერო ან ამოაფარო.

ილია ჭავჭავაძის მოთხრობის „სარჩო-ბელაზედ“ პრობლემატიკას, ვფიქრობ, უნდა დავამატოს მოქალაქის ჩამოყვანილობის, მეტიც, მისი დაუბადებლობის პრობლემა. ამ ტექსტის დასაწყისში რამდენიმე წლით ადრე ილიამ საფლავის ქვა დაადო ქართულ არისტო-კრატას „კაცია-ადამიანის“ ტექსტით, გვითხრა, რომ ამგვარი ფილია არააუ ერის ან საზოგადო-ების წინამძღოლად და მაგალითად გამოდგება, არამედ უნდა მოკვდეს, როგორც ადამიანისა და ქვეყნის თავისუფლების მტერი. „სარჩო-ბელაზედ“ უკვე სხვა საზოგადოებრივი ფენის კრიტიკაა, ჩემი აზრით, არანაკლებ უღმობელი, ვიდრე „კაცია-ადამიანი?“. მოთხრობა იწყება შუა მიახულის ხვატის აღწერით, რომელიც სიმ-ბოლურად ჯოჯოხეთს, მკვდართა სამეფოს და უთუოდ მამინდელი ქართული საზოგადოების ნაწილსაც განასახიერებს: „დედამინას ბული ასდიოდა, თითქო გახურებული თონეაო. კაცი სიხისაგან დაოსებული ძლივს სულს იქცევდა... საცოდავი მეურმეები, ქანცგანწყვეტილი სიციხ-საგან, გულდაღმა გამოტილიყვნენ... ყველას ეძინა“. ილია ჭავჭავაძის გამოთქმული მოტივი ამ მოთხრობაში შეიძლება ბარათაშვილის სიტყვებ-ბით გადმოიყვანოს: „არც კაცი ვარგა, რომ ცოცხალი მკვდარსა ემსგავსოს, იყოს სოფელში და სოფ-ლისთვის არა იზრუნოს“. ნაწარმოებში ავტორი გამოსიხმობს ალუზიებს სახარებიდან, რათა სახა-რებისეული სიუჟეტური სვლების პაროდირებით გროტესკი შემატოს მთავარი პერსონაჟის აღ-ქმებსა და ქმედებებს. რუმბზე ყინივიით გადამ-ჯდარ პეტრეს შვილის ურეშზე გმის მამალი უნის. მოთხრობის ერთადერთი ავტორისეული სქო-ლიო განმარტავს: „ურმის ქარავანი რომ წავა შორს მანძილზედ, ერთ-ერთს ურეშზედ მამალს

დასმენ სოღმე, რომ მამლის ყვივლია გათუნება შეატყობინოს ქარავანსა. მეურმეებეც წააგო გზაზედ – მამალია“. მამლისა და პეტრე მოციქულის ისტორია იმათაც იცინა, უსიაც სახარება არ წაუ-კითხავს, იცინა, რომ სწორედ მამლის ყვივლია შეახსენა პეტრეს, როგორ აუხდა ქრისტესგან იმ ღამეს ნათქვამი: სამჯერ უარმყოფ, ვიდრე მამალი იყვილებსო. მამლის ყვივილი ქრისტეს მოწაფისთვის სიგნალია სინანულის, ჩადენი-ლის გამო სიმნარისა და მწუხარების, ის მო-ასწავებს მომავალ დაუღალავ მოღვაწეობასა და ვაჟკაცობას ქრისტეს სადიდებლად. ილიას მოთხრობაში კი მამალი ჩუმადაა, არ ყვიის. პეტ-რეც არაფერს ინანიებს, არაფერს განიცდის, არც მის გონებაში აღწევს მისი სხივი. პეტრე მოციქული კანონიკური ტექსტების, ახალი აღ-თქმის ორი ეპისტოლეს ავტორია. ჩვენს პეტრეს აქედ უკითხავენ ეპისტოლეს. ქრისტეს მონაფე არ დასწრებია ჯვარცმას, ჩვენი პეტრე კი წავიდა ქართულ გოლგოთაზე – მახათას მთაზე. მახა-თაზე, როგორც გოლგოთაზე, სიკვდილით დასა-ჯეს ავაზაკი. გოლგოთაზე ჯვარცმული ქრისტეს სიტყვები „მამაო! მიუტვევ ამათ, რამეთუ არა იციან, რასა იქმან“ მიემართება მახათაზე თავ-მოყრილ ხალხსაც და, მით უმეტეს პეტრეს, რო-მელიც, ვხედავთ, საერთოდ არაფრის აზრზე არ არის. ილიას ტექსტში ცოცხლად დარჩენილი, შედარებით კეთილგონიერი ავაზაკი ყვვება „ჩვენს პეტრეს“ ყველასგან მოუღუბელი ძმების ტრაგიკულ ამბავს და ბრალს აქედ სრდებს: „განა შენ კი ამხანაგი არა ხარ ჩემის მამინაცვლისა! განა შენ კი არ დამირჩე ერთად-ერთი ძმა! განა შენ კი არ მიიყვანე ის სარჩობელამდე!“.

პეტრეს პასუხი არ აქვს. ის მოიხიბგან ცხი-ცახებს. ვერ გაუვია, რას ეუბნებიან, რა უნდათ მისგან. მაგრამ შკითხველს კი ესმის, რომ პერ-სონაჟისკენ მიმართული რიტორიკული ბრალ-დება სინამდვილეში მას მიემართება, მას იწვევს საზოგადო საქმეებით დასაინტერესებლად, მას, შკითხველს, შეახსენებს მოქალაქედ ყოფნის სა-ჭიროებასა და პასუხისმგებლობას...

როსტომ ჩხეიძე

*„მორწმუნეს ძალუძს ჯოჯოხეთის ცეცხლი ჩააქროს!“
(მეორე წიგნი „არსთა შესწევისა“)*

ას

წერილები

სუდად ენიშნებოდათ ჯალალ ედ-დინ რუმის „არსთა შესწევის“ თხრობის მდინარებაში, ავი ზნისა და ბუნების ფესვნი რომ გამყარებულიყვნენ და მათი ამოთხრის ღონე კი გამოლეულიყო.

და აქ, ამ გრანდიოზული ეპოსის პოეტიკისა და სტრუქტურისათვის ნიშანდობლივ მხატვრულ ხერხს – იგავს უნდა ეჩინა თავი თვალსაჩინოებისათვის.

და უნდა გახსენებოდათ ის კაცი, ღონიერი და ამოდმეცველი, გზაზე ძეძვს რომ დარგავდა, და თუმც გამვლელები უჩიოდნენ და ეძახდნენ: ამოთხარეო, ის ყურსაც არ იბარტყუნებდა. ხალხს კი ძეძვი ფეხებსაც უსისხლიანებდა და სამოსსაც უქენძავდა.

და უკვე მმართველი ჩაერეოდა და კაცს ძეძვის ამოთხრას უბრძანებდა, ის კი მხოლოდ პპირდებოდა: ხვალე, ხვალეო!..

ბოლოს და ბოლოს გაუწყრებოდა მმართველი, „ხვალე-ხვალეს“ ძახილში ბუჩქი სულ უფრო და უფრო რომ ძლიერდებოდა, მისი ამოშვდები კი ბერდებოდა და ძალა ეცლებოდა, და მალე სანუთრისაც ამოათავებდა.

და უბუჯითებდა მმართველი:

*შენი ყოველი ავი ზნე ძეძვის ბუჩქად იცანი,
შენთვისვე ხშირად შეუსია ფეხში ეკალი!*

თვითონაც ბევრჯერ გადაღლილხარ შენი ბუნებით,
ან კი შეგრძნებაც აღარ გაქვს, უფრო უგრძნობი გახდი!

სიედე ჯაფარ შაჰიდი ამ სიტყვათშეთანხმებას - შეგრძნების უქონლობა - ასე განმარტავდა: შემშენებლად არყოფნა - და დასძენდა:

- ზოგი სუფი სუფიზმის არსს ზნეკეთილობაში ხედავს. თუკი ვინმეში ავი ზნე გამჟღავნდება, წვრთნიდა და ვარჯიშით შესაძლებელია ამ ავი ზნის მოსპობა, მაგრამ თუ ხანი გავიდა, იმ ავმა ზნემ გულში ფეხი მტკიცედ მოიკიდა და ფეხვი ღრმად გაიდგა. მაშინ აღარაფერი ეშველება. „ხვალე-ხვალეს“ ძახილი და დღევანდელი საქმის სახვალიოდ გადადებას სუფიზმის წესი არ არის, რადგანაც სუფი „დრო-ჟამის შვილია“.

მმართველი კი დაბრუნდა კაცს:

სხვების ნაკარნები თუ არად გენაღვლეება, შენი ჭრილობა ხომ მაინც იფი? რად გამბდარხარ სასხელი სხვებისაც და შენი თავისაცო?!

და მოუწოდებდა:

აელო ხელში ცული და კაცურად დაეკრა, და აღისავით შეეღუნა ხაიბარის კარი!..

ამ შეღუნვის ამბავს ვრცლად რომ მოგვითხრობდნენ კომენტარში, ორიოდ სიტყვით ასე დაიწერება, რომ:

ხაიბარს, იუდეველებით დასახლებულ ადგილს, ადვილად ვერ შეუვიდოდნენ სალაშქროდ დაძრული მუსლიმები, ორი იერიში რომ ჩაუფლავდებოდათ. მერე კი წინასწარმეტყველი მუჰამადი სასწაულებრივად განკურნავდა შინ მნოლიარე და თვალემატიკიებულ აღის და დაავლებდა ალ-კუმისის ციხეზე შეტვის წინამძღოლობას, და ისიც მოციქულის ნაქონი და მისთვის გადალოცვილი მახვილით არაერთ გმირობას რომ ჩაიდენდა, წარმატებითაც დაავიგოვინებდა იერიშს.

ხოლო მმართველი ახლა რჩევას გაუზიარებდა კაცს:

ან ვარდის ფესვზე გადაამყნე ეგ შენი ძევი და ცეცხლი შენი შეუერთე მიჯნურის ნათელს, რათა იმისმა ნათელმა შენი ცეცხლი ჩაახშოს, რომ მასთან შერწყმად ეკალი ვარდად გადაგიქცოსო.

„ვარდის ფესვსაც“ განგვიმარტავდნენ, აქ მეთაფორულად წინამძღოლს, სრულყოფილ გმის მაჩვენებელს რომ გულისხმობდა.

და გაგრძელებდებოდა შეგონება სიმბოლოების მოშველიებით, მეტი დამაჯერებლობისათვის მოციქულის ჰადისის ასოციაციაც რომ უნდა განენიღივო:

*შენ ჯოჯოხეთის მავალითი ხარ, ის - მორწმუნისა,
მორწმუნეს ძალუძს ჯოჯოხეთის ცეცხლი ჩააქროს!
მუსტაფამ ბრძანა: ჯოჯოხეთზე ნათქვამია, რომ
შიშით დაუწყებს ის მორწმუნეს ლოქნას და ლაქუცს,
ეტყვის: შედეო, ჩემში სწრაფად გამოიარე,
თორემ ნათელმა შენმა ჩემს ცეცხლს წარსცა სიმწვავე!*

და ესეც ის პარაფრაზი ამ ჰადისისა:

- ეტყვის ჯოჯოხეთის ცეცხლი მორწმუნეს: „გაიარე მორწმუნე, შენმა მუქმა ჩაძიქრო ალი!“.

გაგრძელებდებოდა რჩევაც და დამუნათებაც, განმარტებანიც რომ შემოგვეშველებოდა ტექსტში უფრო ღრმად ჩასაწვდომად, თუმც ამჯერად საგულისხმოა ჰადისის გამოჩენა კომენტარში, ჯალალედ-დინ რუმის პოემა რომ გადავსებულა გადაძახილებითა თუ ასოციაცი-ალუზიებით ჰადისებთანაც,

ისევე როგორც მუსლიმურ თეოლოგიასა და მისტიციზმთან, ეპოსის მეორე ნიგნში მძაფრე პოლემიკაც რომ უნდა გაეჩაღებინა პოეტს მუყთამილობასთან, ორთოდოქსულ ისლამს რომ ჩამომორდებოდნენ თუ ნებით გაუნაპირდებოდნენ თავიანთი უკიდურესი ღვთისმოსაობისა და გულწრფელი განცემის გამო, და ჯალალ ედ-დინ რუმის შკაცრ შემოტყვევებას დაიტყებდნენ.

ამასობაში კომენტარებში ჰადისების საკმაოდ შთამბეჭდავი რაოდენობა მოიყრია და თავს და ასე შეიქმნებოდა ქართულად მათი თარგმნის პრეცედენტი და წინაპირობაც. მუსლიმური ღვთისმეტყველების ამ უაღრესად მნიშვნელოვანი ნაწილის ადაპტაციისა ჩვენს ენობრივ და სალიტერატურო გარემოში.

- ხამს მარტოობა უცხოვგან, არა მეგობრისაგან, - რუმი აქ რომ ეხებოდა განმარტოებასა და საზოგადოებისაგან განდგომას, ასკეზას, კომენტარი გვამცნობდა მოულანას საპირისპირო მოთხოვნას საზოგადოებაში ადამიანის, ინდივიდის ყოფნის აუცილებლობაზე, ასკეტიზმს რომ კიცხავდა და საზოგადოებისაგან თვითგანაპირებებს.

და რუმი აქ მიიჩნევდა, რომ: თვითმოლაყისა ჰქონდა გარკვეული წინაპირობები, რომელიც მურშიდს, სულიერ წინამძღოლს უნდა შეემეცნებინა ჩვენთვის, რომ თავის გამიჯნვა საჭირო გახლდათ უცხოთაგან და არა - საყვარელთაგან, მეგობრებთან ყოფნას კი, პირიქით, სარგებელიც მოჰქონდა - აზრის დანმინდავება და სხვებთან მოთათბირება.

ამავე აზრს ვხედავდით ერთ-ერთ ჰადისში, რომელიც გვეუბნებოდა:

- გონება გონებაზე უთანაბრდება სინათლეს სინათლეზე.
- ანდა მორე ჰადისშიც:
- მარტოობა სჯობს ავ თანამეინახეს; ღვთისნიერი თანამეინახე სჯობს მარტოობას. სიკეთის კარნახი სჯობს დუმილს და დუმილი უმჯობესია, ვიდრე კარნახი სიავისა.

გულუხვობა კი თვით ედემის ალვის ტოტია, ვაი მას, ვისაც ხელიდან ეს ტოტი გაუსხლტება! „არსთა მესწევის“ ამ ბეითს კი გვამცნობდნენ ალუზიად იმ ჰადისისა, რომლის თანახმადაც: ხელგამლილობა სამოთხის ერთ-ერთი ხეა და მისი ტოტები ამ სამყაროსკენ არის გადმოკიდებული, ვინც ამ ხის ტოტს მოეჭიდება, იმას ტოტი სამოთხეში აიტაცებს. ხოლო სიძუნწე ჯოჯოხეთის წინაველებს, ტოტი ჯოჯოხეთისაკენ გადაიქნევეს.

მამ უდიდესი ჯიჰადაი ქურდის შეპყრობა, რათა დაეაჭოს მოპარული, მითვისებული. ამ ბეითის ალუზიად კი იმ ჰადისს მოხიმობდნენ, ალაპის მოციქული რომ იტყოდა: - აი, დავბრუნდი უმცირესი ჯიჰადიდან უდიდესი ჯიჰადისაკენ.

და დავგიზუსტებდნენ, რომ: მუსლიმურ თეოლოგიაში მცირე ჯიჰადად მიიჩნეოდა მორწმუნეთა ჯამაათის ბრძოლა ურწმუნოთა წინააღმდეგ, დიდ ჯიჰადად კი - მორწმუნის ბრძოლა საკუთარი ვნებებისა და ცუდი თვისებების წინააღმდეგ.

„ვიყავი განძი დაფარული მოწყალებისა“.
და ჰა, შევქმენი ჩემთვის მაჰდის (სწავლული) თემი.
ეს გახლდათ დრავმენტი საუფლო ჰადისიდან, რომლის მიხედვითაც წინასწარმეტყველი დაუუდი, ანუ ბიბლიური დავითი ჰკითხავდა უფალს:
- უფალო, რისთვის შექმენი ადამიანები?

და მიუგებდა ალაპი:

- მე ვიყავი დამარხული განძი და მინდოდა, რომ შეცნობილი ვყოფილიყავი. ამიტომაც შევეცადე ქმენი ადამიანები, რომ მათ შევეცანი.

იტყოდა რუმი:

მართალს ბრძანებდა ის ზღვა კეთილშობილებისა:

„მე თქვენზე გული თქვენზე უფრო მეტად შემტკივა!“

რეზინისცენციად ჰადისისა:

- მე უფრო მეტხი ვარ მორწმუნეებისა, ვიდრე თვითონ ისინი საკუთარი თავებისა და ვინც მიცვლება მორწმუნეთაგან და დარჩება რამე ვალი, ჩემზეა მისი გასტუმრება, ხოლო თუ ქონება დარჩება, ის კი - მის მემკვიდრედ!

იტყოდა რუმი:

მე ისეთ ცეცხლის პირას ვზივარ, რომლის კაშკაშიც

და ალიც მეტად უამურია (უკეთურია)!

ალუზიად ჰადისისა:

- ჩემი და თქვენი ამბავი ჰგავს იმ კაცის ამბავს, რომელმაც აანთო ცეცხლი და მოფრინდნენ კალიები და ფარვანები და იწყეს შიგ ცვენა. ხოლო კაცი ამძვებდა მათ ცეცხლისაგან. მე ქამრებით გიჭერთ, რომ ცეცხლში არ ჩაცვივდეთ, თქვენ კი ხელიდან მისხლტებით.

უამრავი ჰადისია დამონმებული „არსთა მესხევის“ მეორე ნიგნში, ცალკე რომ ამოიკრიბოს, მეტად მეტყველ პანორამად წარმოდგება, და ეს მაშინ, როდესაც მათი მოხმობა მხოლოდ ფონს აესხება და ურთულესი ტექსტის გაშიფვრის ერთი ნაწილია, სხვა მრავალი პირველწყაროს მოძიება-გაბარებაც რომ გესაქირობა, და გიორგი ლობჯანიძეს „არსთა მესხევის“ თარგმანს - როგორც ძველქართული, ისე თანამედროვე ქართულით რომ გავსნათ ამ სიტყვის შინაარსი: გადმოქართულებასთან ერთად განმარტებასაც რომ გულისხმობს - გაუადვილებდა ის გარემოება, გარდა უპირველესი საყრდენისა ამ ეპოსის შესაქმნელად: ყურანისა - ჭალად ედ-დინ რუმის ძალიან რომ დასჭირდებოდა აბდ ლალ-ლაპ ალ-მუკაფფას „ნიგნი ქალილასა და დიმნასიც“ და საადი შირაზელის „გოლესთანიც“, ის თხზულებანი, აქამდე უკვე რომ აემეტყველებინა ქართულად, და აგრეთვე ალი იბნ აბი ტალიბის ქადაგებათა, შეგონებათა და ხატოვან სიტყვა-თქმათა კრებული „წესი მჭევრმეტყველებისა“, რომელიც ჯერჯერობით მთარგმნელის არქივში რჩება ხელნაწერად სინათლის ხილვის მოლოდინში.

ამ მოლოდინს თანდათან აღწევს თავს „არსთა მესხევი“, რომლის უკვე მეორე ნიგნიც გვაქვს ხელთ („სულაკაურის გამოცემლობა“, 2021), კვლავაც ფილოლოგიური თარგმანის სახით, გიორგი ლობჯანიძის პოეტურ აღმადურენას კვლავინდებურად ფრთები რომ უნდა შეკვცვოდა, თუმც ამ მეორე ტომში კიდევ უფრო მკვეთრია შინაგანი მუსიკაც და გარეგნული რიტმიკაც, თანაც ისე, რომ არსად სცილდება ფილოლოგიური თარგმანის ჩარჩოებს.

ის, რაც დროდადრო იჩენდა თავს პირველ ნიგნში, ჩვეულებრივ მოვლენად დამკვიდრდებოდა მეორეში.

შესავლად დართული ნარკვევი დანურულ მონოგრაფიად წარმოდგება.

და კომენტარების გაცილებით ვრცელია (ისიც კარგია, მთარგმნელი ამ ტომში მხოლოდ კი არ უთითებს ყურანის შესებაშის პასაჟებს, არამედ მოიხმობს კიდევ და ერთხელ კიდევ განგვაცდენინებს სიაშოვნებას მათი გადაკითხვით) და კიდევ უფრო ბლომად მოგროვდება ექსკურსებადაც გადაზრდილი, ვიდრე პირველ ტომში, კვლევამაც იმატა და პატარა-პატარა ნარკვევების მოვლი სერია აქ კიდევ უფრო მეტია. მაგრამ სხვაგვარად წარმოუდგენელიცაა, რაკილა ამ ურთულეს ეპოსს

აუცილებლად ესაჭიროება მკვეთრი ისტორიულ-ფილოსოფიურ-თეოლოგიური ფონი, რომელიც მთარგმნელის ოსტატობის, მისი ლაკონიურობის წყალობით არამცთუ გადატვირთულობის შთაბეჭდილებას არა ქმნის, არამედ სწორედ რომ მოხდენილად ერწყმის ჯალალ ედ-დინ რუმის მონუმენტურ ტექსტს, რომლის ამტკიცველებაც ქართულ ენობრივ სივრცეში მართლაც თავგანწირვას უტოლდება.

რად აღის თუნდ ისტატივისტი, ანუ ალექსანდრე მაკედონელის ხსენებისას დართული ექსკურსი, ყურანში იმ ეპითეთით რომ მიანიშნებენ: ბუ ლ-კარნაინი – რომელსაც ტრადიციულად ორრქიანად თარგმნიდნენ, თუმც რაკილა „კარნ“ არაბულად ასევე ნიშნავს შარავანდედს ან ბაკსს, გიორგი ლობჯანიძე ამჯობინებდა შესატყვისად: ორშარავანდიანსა თუ წყვილაკმიანს. ყურანი აღწერდა მის მოგზაურობებს, რომელთა დროსაც მიადნებდა ადგილს, სადაც მზე ამოდიოდა და ჩადიოდა. და დაინახავდა, რომ მზე იფარებოდა ჭაში, ხოლო მისი ამოსვლის ადგილას ცხოვრობდნენ ადამიანები, რომელთაც შმისაგან არაფერი იფარავდათ.

თავის მხრივ მთარგმნელი და მკვლევარი საექვოდ მიიჩნევდა ყურანში მოხსენიებული ბუ ლ-კარნაინის გაიგივებას ალექსანდრე მაკედონელთან, და მთლად გასაზიარებლად ვერა ცნობდა ამ ეპითეტის ტრადიციულ ახსნას: ორრქიანი – რაკილა ეს სიტყვა ასევე გულისხმობდა ორსაუკუნოვანს, ორი საუკუნის ან ორი თაობის მომცველს.

და მიმოქცევაში შემოიტანდა ინდოელი მეცნიერის აბუ ქალამ აზადის თვალსაზრისს, ყურანსა და ძველ აღთქმაში არსებულ ცნობებს ბუ ლ-კარნაინის შესახებ ერთმანეთს რომ შეუდარებდა და ივარაუდებდა, რომ ეს ეპითეტი გულისხმობდა არა ალექსანდრე მაკედონელს, არამედ აქემენიანთა ძღვევამისოდ ხელშეწყობს კიროს დიდს.

აქვე მკვლევარი აცხადებდა, რომ: **იაჭუჯ ვა მაჭუჯ** – ანუ გოგისა და მაგოგის ხალხები – გულისხმობდა ხალხებს, რომელნიც მკვიდრობდნენ შავი ზღვის სამხრეთში, კავკასიის მთიანეთში გადასასვლელ ზღუდესთან, რომელსაც არაბები თურქებისა თუ ხაზართა კარიბჭეს უწოდებდნენ.

და თუმც „არსთა მესნეის“ კომენტატორები არ გაიზიარებდნენ ამ მოსაზრებას, გიორგი ლობჯანიძეს საგულისხმოდ მოეჩვენებოდა ამ მიმართულებით გაგრძელება ძიებისა, განსაკუთრებით მისი კავშირის გამო ქართულ რეალობასთან, ერთი მხრივ, თუ ბიბლიური გოგისა და მაგოგის კულტად, მეორე მხრივ.

მისტიკოსებისათვის კი: **ბუ ლ-კარნაინი** არის ღვთის შესამცენებლად მზადყოფი გული, რომელიც დატყვევებულია სხეულის მიწაში. მას აქვს უნარი მიადნოს სრულყოფილებას, როდესაც მადრიბისაკენ ან სხეულისაკენ მიიდრიკება, მასში ხამშენიველის ძალას დაინახავს, ხოლო როდესაც მამრიყისაკენ ანუ სულის ამობრწყინების ადგილისაკენ გადაიხრება, ხედავს შმის სინათლეს სინმინდის ძალით, რომელთანაც არავითარი რიდე არ ამორებს. და იქ მას აღარ ეხება წუთისოფლის საზღვრები და სხეულთან დაკავშირებული მეგრძენიანი.

მთარგმნელის თავგანწირვა მთარგმნელის თავგანწირვად და: **დასაფასებელია** წიგნის რედაქტორის თვა შურლიაის გარჯაც, დეტალურად რომ შეადარებდა თარგმანსა და ორიგინალს, და ათასგვარი მოსაზრებით, მითითებით, ვარაუდითა თუ განსხვავებული ვარიანტებით „გადაჭრელებულ“ ხელნაწერს დაუბრუნებდა მთარგმნელს, ის კი რედაქტორის ასეთ თავგამოდებას შეაფასებდა პროფესიული პატიოსნებისა და უკომპრომისობის მაგალითად, და რაც მთავარია – ძალიან სიღრმისეული ცოდნის ნიმუშად ერთად ეს იქნებოდა დადასტურება, თუ რამხელა მნიშვნელობა ენიჭება ამა თუ იმ დარგისათვის შესაბამისი აკადემიური გარემოს არსებობას. და თუმც ყველა შენიშვნას არ გაიზიარებდა, თვა შურლიაის მოიხსენიებდა ნამდვილ შემოქმედ-

პირის „პამლეტის“ იმ მანაბლურ სტრუქტურას მოვიშველიებთ ხოლმე:

ბოროტი კაცის დანიაშიც ბოროტი არის!..

ხან კვლევასაც უნდა გააყოლოდა მთარგმნელი ანდაბური სტრუქტურებისას:

*ლაშე რამედაც ორსულია, მხოლოდ იმას შობს,
ემსაკობა და მშაკვრობა კი ქარია, ქარი!*

და როდესაც აღნიშნავდა მის პერიფრაზობას სპარსული ანდაბისა: ლაშე ორსულია იმაზე, რასაც შობს განთიადი (ვინ იცის, რას შობს განთიადი), – ეს სენტენცია ძალიან ბევრ სპარსულ ლიტერატურულ ძეგლში გამოყენებულიყო, მათ შორის „ვის ო რამინში“, რომლის ქართულ ენაზე გენიალური ავტორ-მთარგმნელი ასეთ ვერსიას გვთავაზობდა:

– ლაშე მაკეა და არავინ იცის, თუ დილა რასა შობს. ხანუთოთ ხრიკიანია, ვინ იცის, რას გამოაჩენს.

რასაც გვიდასტურებდა ალექსანდრე გვახარიასა და მაგალი თოდუას მიერ დადგენილი ტექსტი.

და გიორგი ლობჯანიძეს „ვისრამინის“ აქ დამონშებული ფრაგმენტის შედარება ჯალალ ედ-დინის რუმი საკომენტარო ბეითის ორივე მისრასთან, ავარაუდებინებდა, რომ:

რუმის პირველწყარო სწორედ ეს შედევი უნდა ყოფილიყო.

მთარგმნელი იმთავითვე აუხსნიდა მკითხველს „არსთა მესნევის“ კომპოზიციური აღნაგობის თავისებურებას, ერთი შეხედვით ეკლექტურ და ზოგჯერ სრულიად ურთიერთგამომრიცხვ შეხედულებათა მომხვედრ თხზულებად რომ წარმოგვიდგებოდა, სინამდვილეში მის ექვსივე წიგნს აერთიანებდა მკაცრი შინაგანი ორგანიზება, ერთგვარი უხილავი ხერხემალი, რომელზედაც ასხმულიყო არა მხოლოდ ეს ექვსივე წიგნი, არამედ თითოეული წიგნის ცალკეული, დამოუკიდებელი, დიდი თუ მცირე მონაკვეთი.

ამ ცალკეულ ნაწილთა ურთიერთმიმართებას კი განსაზღვრავდა ის იდეური მიზანდასახულობა, რაც სამ უხილავ ჩარჩოდ შეგვეძლო აღგვექვა:

პირველი და ყველაზე დიდი ჩარჩო – მთლიანად ეპოსი, მეორე ჩარჩო – თითოეული წიგნი, და მესამე ჩარჩო კი – ამა თუ იმ წიგნში წამოჭრილ პრობლემათა რამდენიმე რკალი, რომელნიც თავიანთი მხრივ ჯადოსნური კალეიდოსკოპის პრინციპით მოძრაობდნენ, ბრუნავდნენ და იმლუბოდნენ ერთმანეთის შიგნით.

ეს ცალკეული მონაკვეთები დამოუკიდებლადაც გაიანრებოდა, მაგრამ მათი ამომწურავად გაგებისათვის გიორგი ლობჯანიძე გვიჩვენებდა ერთიანი კონტექსტის გათვალისწინებას – იმის გაცნობიერებას, რა რას მოჰყვებოდა და რა საკითხიდან რა საკითხზე ინაცვლებდა რუმის ყოვლისდამტევი მშერა.

ქართული მკითხველისათვის აუცილებელი გახლდათ, რომ რუმის ყოვლისდამტევი მშერას წარმატებით შენაცვლებოდა მთარგმნელის ყოვლისდამტევი მშერა და ხელშესახებად განგვეცადა ჩვენს მშობლიურ ენაზეც ის ჯადოსნური კალეიდოსკოპის პრინციპით მოძრაობა, ბრუნვა და დაშლა რკალებს, ცალკეულ წიგნებს, ექვსივე ტომს შორის.

და უკვე ისეთი საფუძველი შექმნილა, „არსთა მესნევი“ რამდენიმე წელიწადში სწორედ იმ ყოვლისდამტევი მშერით რომ მოგვიახლოვდება თავით ბოლომდე კიდევ ერთი საკვლავო ტვის აწვად და დიდ მოვლენებთან შესატოლებლად.

თამთა მელაშვილი

„ამოსვლამდე“ – თამთა მელაშვილის
„დაუმორჩილებელთა მიწისქვეშეთი“

ას

ინტერვიუ

„უფალო! აღამიანი მინდოდა მეგრძნო რამენაირად და ეს გამოვიდა. და რა ვქნა ახლა?“ – „შაშვი შაშვი მაყვალი“.

მარშან, შემოდგომაზე თამთა მელაშვილი „ახალი საუნჯის“ ნოშრის სტუმარი იყო. მაშინ თავის მესამე რომანს ამზადებდა გამოსაცემად. ერთი წლის შემდეგ თამთა მელაშვილის „შაშვი შაშვი მაყვალი“ ბესტსელურია, მასზე წერენ და კამათობენ, განიხილავენ. უყვართ ეთერო, ნიგნის მთავარი პერსონაჟი, და არც კრიტიკას აკლებენ. ბევრს ლაპარაკობენ მის გაბედულებასა თუ მიაშიტობაზე, მის ენასა და თავისუფლებაზე, მის უცენზურობასა თუ შემოღუფულობაზე...

პანდემიით „გადაფარული“ კიდევ ერთი წლის შემდეგ თამთას მელაშვილს ისევ ონლაინ ველაპარაკები. რა შეიცვალა ამ ერთ წელიწადში, რა მოიტანა მან და რა წაიღო, როგორი აღმოჩნდა ეთეროს პირველი წელი?.. ვლაპარაკობთ ეთეროზე და ვგულისხმობთ ქალებს, უმეტესობას ჩვენს დროსა და ქვეყანაში - არ აქვს მნიშვნელობა პროვინციის ერთ პატარა მაღაზიოდ ქვეულ გარეშე დგას თუ ცხოვრების საუკეთესო „პოზიციამდე“.

- ამ ერთ წელიწადში თითქოს რაღაც შეიცვალა და თან, არც შეცვლილა. კი, შეიცვალა ის, რომ რომანი გამოიცა და მისი მთავარი გმირი კარგა ხანია, მართლ ჩემი აღარაა. ის, პირველ რიგში, მკითხველს ეკუთვნის. სხვა მხრივ, ამ პანდემიის პირობებში, მგონი, ბევრი არც არაფერი იცვლება. პანდემიას ისიც ემატება, რომ მის რუტინასთან ერთად, დაუსრულებელ შფოთვასა და მარადიულად დაძაბულ ქვეყანაში გვინევს ცხოვრება. რა თქმა უნდა, ასეთ სიტუაციას ბევრი იმედგაცრუება და ტკივილი ახლავს თან, მაგრამ ისიც მგონია, რომ ამ ფონზე ადამიანებმა, ეთეროს მსგავსად, პატარა და მარტივი სიხარულებით ტკბობა უფრო მეტად ვისწავლეთ.

- ამ ბოლო დროს არ მახსენდება, ამდენი ეწერათ რომელიმე ახალგაშობულ ნიგნზე - სტატიები, პოსტები, გადაცემები, კომენტარები - ელოდი ასეთ გამოხმაურებას? რა შთაბეჭდილება დაგჩნდა, მიიღო მკითხველმა „შაშვი შაშვი მაყვალი“ ან როგორ მიიღო?

- თავისთავად, მიხარია ასეთი დიდი გამოხმაურება, თუმცა არ ველოდი, არც იმას ველოდი, რომ წიგნი ბესტსელერი გახდებოდა. ვერსაოცდეს წარმომედგინა თავი ბესტსელერის ავტორად. მგონია, რომ ავტორისთვის იმაზე დაკვირვება, თუ როგორ რეაგირებს მკითხველი ტექსტზე, ერთ-ერთი ყველაზე საინტერესო პროცესია. ამით ძალიან ბევრს იგებ იმ გარემოზე, რომელშიც ცხოვრობს პირველი, რაც დავინახე და რაც ძალიან მახარებს არის ის, რომ ჩვენთან კარგი მკითხველი იმაზე ბევრად მეტია, ვიდრე მე წარმომედგინა. კარგ მკითხველში ვგულისხმობ ადამიანებს, რომლებიც ანალიტიკურადაც და კრიტიკულადაც უდგება წიგნს, კონტექსტის შეგრძნება აქვს, ფიქრობს ტექსტზე და შინაარსთან რეფლექსიას აკეთებს. მე მესმის, რომ „შაშვი“ ქმნის მთელ რიგ უხერხულობებს და ამ მხრივ, თითქოს მკითხველი ორ კიდე ჯგუფად დავანაწილე: ერთი, რომელმაც ვერ დასძლია ამ უხერხულობებით გამოწვეული დისკომფორტი, რასაც, ალბათ ძირითადად სექსის სცენა და, როგორც თავად ამბობენ, „ნამდვილი“ ლიტერატურისთვის შეუფერებელი „უხამსი“ სიტყვები იწვევს. მათ აგრესია ან ბრაზი აქვთ ავტორის ან პერსონაჟის მიმართ და არის მეორე ჯგუფი, რომელმაც დასძლია ეს უხერხულობა და ბევრად უფრო მნიშვნელოვან შრეებს მოაქცია ყურადღება. კიდევ არის მესამე, შედარებით მცირე რაოდენობის მკითხველი, ვისაც საერთოდ არ შეუქმნია პრობლემა „უხამსობაზე“. მეც, როგორც მკითხველი, თავს მათ შორის მოვიანებ. მე არ მიქმნის უხერხულობას „უხამსობა“, სხვანაირად ამ ტექსტს ვერც დავწერდი. როგორც მკითხველს, უკვე იშვიათად, მაგრამ ხანდახან მეც შექმნება სხვა ტექსტებთან სხვა ტიპის უხერხულობები, მაგრამ იქვე ვცაგ კითხვას - რატომ შემექმნა ეს დისკომფორტი? და მგონია, რომ ამაზე პასუხის ძიება ერთ-ერთი ყველაზე საინტერესო პროცესია, რომელიც უკეთესად გაცნობს საკუთარ თავს. მხატვრულ ლიტერატურას, ბევრ სხვა ძალასთან ერთად, საკუთარი თავის უკეთ გაცნობის ძალაც აქვს.

- რატომ „შიატოვ“ ეთერო იმ მინისქვემა გადასასვლელში? ფიქრობდი, უშენოდაც „ამოვიდოდა“ იქიდან? ავტორები კარგად ინახავენ პერსონაჟების საიდუმლოებებს და ყველა მკითხველს თავისი „გაგრძელება“ აქვს, მაგრამ შინაც, თვალს რომ გაახალხ, როგორ გარტყმდებოდა მისი „მონოლოგი“ და საით წაიყვანს თავისი, უკვე „ორ-სული“ სხელი?

- კი, რა თქმა უნდა, ამოვა. ქალღმერთი, როგორც წესი, „ამოდიან“ „მინისქვემა გადასასვლელში“ და ცხოვრებას აგრძელებენ. მაგრამ რას იზამს და როგორ მოიქცევა - ეს მკითხველის გადასაწყვეტად დავტოვე და მიზანმიმართულად გაგაკეთე. ხშირად მეკითხებიან, როგორ მოიქცევა მთავარი გმირი და მეც მაქვს ჩემი პასუხი. საბოლოო ჯამში, შეკითხვაზე - რას იზამს ეთერო? - თითოეული ჩვენგანი უპასუხებდა ისე, როგორც მოიქცეოდა თვითონ ეთეროს ადგილას. მე არ ვარ ეთერო და არ ვიცი, ის რას იზამდა, მაგრამ ვიცი, მე რას ვიზამდი მის ადგილას. თუმცა მიმჩნია, რომ ეს ძალიან პირადულია და ამაზე არ ვლაპარაკობ. მეორეც, არ ვამბობ ჩემს ვერსიას, იმიტომ, რომ რახან ავტორი ვარ, მკითხველის თვალში ჩემი ვერსია მეტ „ჭეშმარიტება“ იქნება, ვიდრე მისი. არადა, ჩემი საკუთარი „დასასრულიც“ რიგითი ვერსიაა. მე მინდა, ასე ღიად დარჩეს ამ წიგნის ფინალი და ყველას თავისი ვარაუდი ჰქონდეს. მომწონს, როცა ლიტერატურა ტოვებს მსგავს ღია სივრცეებს, რასაც, თავისთავად, ფიქრისა და რეფლექსიისკენ მიყვავს.

- ყველას სხვადასხვანაირი „მინისქვემითი“ აქვს აქ, ახლა და „ამოსვლა“ ყველას არ შეუძლია. და ის ქალიც, ვის თბილ ხელსაც გრძობს სახეზე, „მინისქვემითიდან ვერაშოსულ-თაგან“ ერთ-ერთია, როგორ „იპოვ“ ეს გადასასვლელი და ეს ქალი? სიმბოლოა? არჩევანი ეთეროსთვის? არჩევანი მკითხველისთვის? თუ სულაც ერთი „დოკუმენტური კადრია“ შეფასებისა და აღქმის უსასრულო ვერსიებით?

- კი, ასეა, გეტანხმები. ყველა ქალს თავისი „მინისქვემითი“ აქვს. არ ვიცი, როგორ ვიპოვე ან ეს ქალი ან გადასასვლელი, წერა ჩემთვის თითქმის არაყნობიერი პროცესია. არის აქ სიმბოლოებიც, მაგრამ სიმბოლოც ინტერპრეტაციის საკითხია და ვისაც როგორ უნდა, ისე წაიკითხავს. მოკლედ,

როგორც შენ ამბობ, „ერთი კადრია“ უსასრულო ვერსიებით და თითოეული ვერსიის არსებობა, როგორც არ უნდა იყოს ის, ჩემთვის, როგორც ავტორისთვის ძალიან ძვირფასია. მგონია, თუ მკითხველს „ვერსიები“ აქვს, სივრცე აქვს ფიქრისა და ინტერპრეტაციისთვის, განსთიბერებისთვის და გავიმეორებ, რომ ეს ის საუკეთესო რაააა, რაც ლიტერატურამ შეიძლება შემოგთავაზოს.

- ტექსტი რომ დამთავრდა, მეგონა, ელექტრონული წიგნების აპლიკაცია გაფუჭდა და გაგრძელებას აღარ მიიჭვენება. მას შემდეგ ხან აბორტზე გასაკეთებელი „მიყვები“ ეთეროს და ხან ფხენილებით სახვე მალაბიაში „ხვედავ“ დიდი მუსკოლა. ახლა როგორც ფემინისტ ავტორს ისე გკითხავ - რატომ მეჩვენება მისი „ყვლა ამოსვლა“ ასე გულის მომკვლელად საშიში ამ ქვეყანაში ახლაც კი, 2021 წელს? რატომ მეცოდება? რატომ ვგრძნობ მის ამ თავზარს ასე ხელშეახებად?

- იმიტომ, რომ ემპათიისა და კონტექსტის შეგრძნების უნარი გაქვს. მე ძალიან მიყვარს ასეთი მკითხველი, რომელსაც შეუძლია მისგან სრულიად განსხვავებული ადამიანის „ტყავში შეძვრეს“ და თითქმის იგივე იგრძნოს და განიცადოს. შემზევდრია ისეთი მკითხველიც, რომელსაც ეთერო ალიზინებს, თუმცა მათიც შესძის. ალიზინებთ, მაგალითად, ის, რომ ეს ქალი „თვითგანვითარებაზე“ არ ზრუნავს, ინტერნეტზე კი არ აქვს და არც უნდა, რომ ჰქონდეს და ა.შ. მკითხველის ამ კატეგორიას ასე უშუალოდ არ ვივსობ, თუმცა მათი კომენტარების მიღმა, ძირითადად, ნეოლიბერალური იდეოლოგიით შეპყრობილებსა და საკუთარ ნაჭუჭში გამოკეტილებს ვხედავ, ვისაც არ ესმის, რომ, თუ ადამიანი „ქაობში“ რჩება და იქიდან ამოსვლაზე ვერც ოცნებობს, ეს ადამიანის „ბრალი“ არაა, სისტემის ბრალია. ეთეროსწინაინებისთვის ყოველდღიური თვითგადარჩენაა სამრუნავი, მათი „თვითგანვითარებისთვის“ და „ინტერნეტებისთვის“ სივრცე აღარსად რჩება.

- რა უნდა მოხდეს, რომ „ეთერობემა“ სწავლას არ დაანებონ თავი; ჰქონდეთ იმდენი ცოდნა, რომ მიხვდნენ, რა ემართება მათ ორგანიზმს, თუნდაც 47 წლის ასაკში (ერთმა მეგობარმა მითხრა, ცოლად დაუყვრებელია, ჩვენს დროში ფეხმძიმობას რომ ვერ ხვდება ქალიო)? ასე მიტოვებული რომ არ იყვნენ სოფლებშიც და ქალაქებშიც? ახლა პანდემიაა და თითქოს ყველამ ყველა შიატოვა... მაგრამ აქამდე, დიდი ხნით ადრეც ასე იყო.

- იცი რა, შენს მეგობარს არ დავეთანხმებოდი. ვეტყვოდი, რომ საკმაოდ დამაყვრებელია, ვერ ხვდებოდეს ეთერო ფეხმძიმობას. აქ ასაკია მთავარი ფაქტორი. ათი წლით პატარა რომ იყოს, უფრო მარტივად მიხვდებოდა, მაგრამ სადაღაც 35-40 წლის შემდეგ, ისე „ჩამოწნეს“ ხოლმე პატრიარქალური სისტემა ქალის სხეულს, პირველ რიგში, რეპროდუქციისთვის, რომ არაა გასაკვირი, მერე თავად ქალისთვის გახდეს წარმოუდგენელი, მაგალითად, ეთეროს ასაკში დაფეხმძიმება. მეც 41 წლის ასაკში ბუნებრივად დაფეხმძიმდი, ჩემი პირველი შვილი იქნება და მინდა გითხრა, რომ ჩემი ფეხმძიმობის პროცესშიც ძალიან ცნობილი ექიმების დამოკიდებულებაც ჩემი მისამართით ისეთია, რომ ამას უფრო „ღვთის სასწაულად“ აღიქვამენ, ვიდრე ჩემი სხეულის რეპროდუქციულ უნარად. სამედიცინო სფერო უკიდურესად პატრიარქალურია, ქალის სხეული კი ძალიან დაუმორჩილებელია ამ ძალაუფლებრივი ინსტიტუტის მიმართ. ზოგადად, ქალის სხეული ძალიან ძნელად ემორჩილება პატრიარქალს და მის ინსტიტუტებს და ამიტომაა ამხელა და ამდენწინანი წნეხი ქალებზე. ამ წნეხის გასააზრებლად და აღმოსაფხვრელად საჭიროა ძალისხმევა. ამას ბევრნაირ დონეზე უნდა მუშაობა და შესაბამისი პოლიტიკის გატარება. მაგრამ მე პირველი ნაბიჯი მაინც წნეხის, ჩაგვრის გააზრება მგონია. ეს წიგნიც ამიტომ დავწერე.

- მო, ახლა ისევ წიგნს, მის ენასა და „უხამსობას“ რომ მივუბრუნდეთ, გაქვს პასუხი იმაზე, რატომ აღიქვს უხამსობად სექსის ეს სცენები? თითქოს ამ სიტყვების სხენება ტექსტშიც და რეალობაშიც პირკატას აღარ უნდა სცემდეს ადამიანს (თუმცა მეც ავტრ სულ „ამ სიტყვებს“ ვამბობ). „ნამდვილ“ მწერალს და მით უმეტეს ქალ მწერალს ეს მაინც „სხვანაირად“ უნდა

დაუნერა? თუ არც არაფერი, მკითხველის ყველა რეაქცია ბუნებრივია და ასეც უნდა ყოფილიყო?

- კი, ველოდი ასეთ რეაქციას. სიშარბულე გითხრა, უფრო მეტადაც. იმ მკითხველს ძალიან გაღიზიანდა „უცენზურო“ სიტყვებით და მეტი ვეღარაფერი დაინახა ამ ტექსტში, მეგობრულად ვურჩევდი, დაფიქრდეს, რატომ გაღიზიანდა ასე? ზუსტად ვიცი, გაღიზიანების მთავარი წყარო აქ მინც ქალის გენიტალიის აღწერილობაა სიტყვით, რომელიც ბევრისთვის ძალიან უხეშად ხვდება ყურს. ქალების უმეტესობა მის თქმას ერიდება. ერიდება კი არა, საერთოდ ამოღებული აქვს ლექსიკონიდან, იმდენად დიდ დისკომფორტსა და უხერხულობას უქმნის. მეც ასე ვიყავი ოდესმდე, ყურები მიჭკნებოდა ამ სიტყვის გაკონცხაზე, მაგრამ მე რე დაავიქრდი: რატომ მქონდა ამხელა უხერხულობა? რა იყო პრობლემა? ფიქრმა ამ უხერხულობის გადალახვამდე მიმიყვანა. ფაქტია, რომ ამ სიტყვის ალტერნატივა, რომელიც ზრდასრული ქალის გენიტალიას აღწერს ქართულ ენაში, და არ წარმოადგენს სამედიცინო ტერმინოლოგიას, არ არსებობს.

ეს სიტყვა იმდენად არის მისაკუთრებული პატრიარქატისგან და იმდენად დამაყენებელი, შეურაცხმყოფელი და მიზლით სავსე მნიშვნელობა აქვს, რა გასაკვირია, რომ ამ კულტურაში, ქალებს იგივე დამოკიდებულება ჰქონდეთ ამ აღწერილობის მიმართ და ჭირის დღესავით ერიდებოდნენ მის წარმოთქმას. მე კი მგონია, რომ ეს სიტყვა ქალებმა უნდა დაევიწყნათ, ჩამოვაცალოთ ყველა ეს ნეგატიური და შეურაცხმყოფელი ნიშნულები, გავითავისოთ და ისევე საკუთარ სხეულსა და სიამოვნებას დავეკავშიროთ. მე თუ მკითხავ, ეს ძალიან მნიშვნელოვანი პროცესია ხელიდან გამოსტაცო პატრიარქალურ ენას სიტყვა, რომელიც, პირველ რიგში, შენ გეკუთვნის, და შენად „აქციო“, შენ თავს დაუბრუნო. ამ პროცესში, რაღაც კუთხით, მე ძალიან დამეხმარა ხალხური საკრებულო პოეზია. გადახედეთ ფოლკლორს, რა ორგანულად, ლამაზად და ჰარმონიულად მის ქართულ ხალხურ ენაში ეს „უხერხული“ სიტყვები. ძალიან დამეხმარა ასევე სალვა ან-ნუაიძის „თაფლის საშხილის“ ქართული თარგმანიც. ამ რომანში გიორგი ლობჯანიძე არ მორიდება ამ სიტყვების ქართულ ენაზე პირდაპირ გადმოტანას და ძალიან ორგანულად და ჰარმონიულად ჩასვა თარგმანში. როგორც ნენი, ჩვენთან ავტორები კი არა, მთარგმნელებიც ერიდებიან მსგავსი გამოთქმებს. მაგალითად, „შაშვის“ საცდელ თარგმანებშიც ეს სიტყვა „გაკეთილშობილდა“. ამით მივხვდი, რომ მთარგმნელებსაც დისკომფორტი შეექმნათ. მე თუ მკითხავ, ნამდვილი გაკეთილშობილების ერთადერთი გზა ისაა, რომ შენი სხეულის ნაწილის აღწერილობა სიტყვა შენს ენას, ცნობიერებას, შენივე სხეულს ჰარმონიულად დაუბრუნო. ამიტომ, ძალიან მიზანმიმართულად გამოვიყენე „უხამსობები“ და პირველ რიგში, სექსის სცენის დროს. ეს სცენაც მინდოდა, რომ ქალის პერსპექტივიდან დამეუნრა და ეს ერთმნიშვნელოვნად, მის სიამოვნებასთან ყოფილიყო ასოცირებული. არ ვიცი, შეიძლება არის, მაგრამ მე ვერ ვიხსენებ ქართულ ლიტერატურაში სექსის შედარებით დეტალურ სცენას, რომელიც ქალის პერსპექტივიდან იქნებოდა დაწერილი. მინდოდა ისიც, რომ სიამოვნება და სექსი სრულიად მოულოდნელად ისეთი ქალისთვის, ისეთი სხეულისთვის „მიმება“, ვისგანაც კულტურულად ყველაზე ნაკლებად ვლი ამას - შუა ხნის, სექსუალური გამოცდილების არმქონე, პროვინციელი, „ჩაკეტილი“ საზოგადოებაში მცხოვრები ქალისთვის.

- ერთია სექსის, ინტიმური სცენების „ენა“ და მეორე ენაში „ჩარჩენილი ჩავკრა“, რომელიც განსაკუთრებით ურჩის ქალს: „აბა, დრულიო, ეთოს და მისნაირებს, შინაბერებს და ქალიშვილებს ანი დრული თუ გაბურღავსო...“. ძალიან საინტერესო დროა ახლა - კონფედერატების ძველების აღების თუ ძველი ტექსტების ახალ გამოყენებში დისკრიმინაციის შესახებ გაფრთხილებების. სამყაროს ერთი ნაწილი ცდილობს, შევკალოს საუკუნეებით ნაკვები წარმოდგენა, ენა, დამოკიდებულება, რასაც ასევე გააფრთხილებით უწინააღმდეგება მეორე ნაწილი და მიაჩნია, რომ ისტორია ისტორიაა და ვნაც ვნაა.

ჩვენ ხადა ვართ, ხად უნდა ვიყოთ და როგორ უნდა აღმოვნიდეთ იქ, ხადაც ხაჭირთა?

- კი, გეთანხმები. ენასაც აქვს თავისი ისტორია. ახლა ძალიან მნიშვნელოვანი პროცესები მიდის მსოფლიოში, ხუსტად ამ ენის, წარმოდგენების, ისტორიული ფიგურების გადამფასების, რაც ხაუკუნეების განმავლობაში ლამის სინწინდებუად იყო შერაცხილი. მგონია, რომ ეს პროცესი ცოტათი დაიძრა საქართველოშიც. არის, მაგალითად, მცდელობები ქართული კლასიკური ლიტერატურა ფემინისტური პერსპექტივიდან იქნას წაკითხული და ეს ძალიან მნიშვნელოვანი პროცესი მგონია. ოღონდ ეს პროცესი, რა თქმა უნდა, არაა ადვილი. ამ „ხაუკუნეებით ხაკვებ“ წარმოდგენებს ამ რომანის შემთხვევაში მეც ხაწავნიდა.

მაგალითად, მკითხველის ხაწილმა ხათვალა, რომ შუა ხნის, პროვინციელი, გაუთხოვარი ქალი ასეთი „უცენწურო“ სიტყვებით არ ილაპარაკებს და ეს „უცენწუროები“ ტექსტში „არაბუნებრივად“ ხასმული. მე კი მგონია, რომ მათ აღქმაში შუახნის, ე.წ., ქალიშვილი ქალის იმდენად სტერეოტიპული წარმოდგენა არსებობს, რომ ეთეროს მერე მას ამ სტერეოტიპულ ხურათ-ხატში ველარ ათავსებენ. ეთერო არაა რელიგიური, თავდახრილი, ხათუსავებსა და მეზობლებზე გადაყოლილი, კაცი თ დამფრთხალი ქალი. პირიქით, სწულიად საპირისპიროა. მკითხველის ამ ხაწილს იმასაც ვტყუილი, რომ ეთერო მეტწილად ფიქრობს „ამ სიტყვებით“, ვიდრე ლაპარაკობს. ერთი ისაა, რომ არავინ იცის, ვინ რა სიტყვებით ფიქრობს და მეორეც, დარწმუნებული ვარ, ყველას ჰყავს ერთი ხაცნობი ქალი მინც, რომელიც ხამალადაც და მოურიდებლადაც „უცენწურო“ სიტყვებს ყოველდღიურობაში იყენებს. მე პირველად ჩემს მოხარდობაში შემხვდა ერთი-ორი ასეთი ქალი და მახსოვს შოკი მქონდა, იმდენად მოულოდნელი იყო ჩემთვის ეს ყველაფერი, ჩემი ოჯახის ქალების სტერილური ენის ფონზე. მახსოვს ამ შოკთან ერთად, რაღაც აღფრთოვანებაც ვიგრძენი. მაშინ ვერ ვხვდებოდი და ახლა, ამ გადმოსახვიდან მგონია, რომ რამაც აღტაცებაში მომიყვანა, ეს უფრო შერქმედა იყო, ვიდრე კამპრება, რომ „უცენწურო“ ლექსიხა ამ ქალებს პროტესტის, რაღაცხაირი ხინაღმდევობის და თუნდაც, თავისუფლების გამოსხატვის ერთ-ერთი ფორმა იყო, რამეც ხელი მიუწვდებოდათ.

- კი, ეთერო ამბობს, „მე ჩემი გალავანი მაქ, ჩემი ხელდახელ ამწენებული“, მაგრამ არა მგონია, ამ გალავანმა დაიცვას, ბავშვის გაჩენას თუ გადამწყვეტს. არა მგონია, „ალიბების“ შექმნის მისმა უნარებმა ძველებურად იმუშაოს.

და რამ უნდა უშველოს უკვე ეთეროს კი არა, ხსევებს, ხსვა გოგოებს და ქალებს, აი ახლა, ამ მომწიბში, ხსვადახსვა მიზევის რომელიდაც „მინისქვეშეთის“ რომ აფარებენ თავს ამოსახუნთქად, ხამით თვალის მოხახუქად? შეიძლება „ამოსვლის“ ხსავლა?

- ხო, ასეა. ბოლომდე ვერასოდეს იცავს ქალებს ეს „გალავანი“, მიუხედავად იმისა, რომ ყოველდღიურად მის მწინებლობა-გამაგრებაში ვართ. ვერ იცავს ეთეროსაც, ზემოთ ვთქვი, რომ თვითგადარჩენაზე მრუნვის დროს ხსვა სივრცეები არ რჩება და ამას ემატება მუდმივად ხაკუთარი თავის დაცვაზე მრუნვაც, ეთეროსხაირ ქალებს კი, რომელთაც კაცი „მფარველი“ არ ჰყავთ გვერდით, მუდმივად უწევთ ამ თავდაცვის ქსელის ქსოვა თავიანთი თავის ხარშეში, იმისთვის, რომ ოდნავ მშვიდად და მშვიდობიანად იგრძნონ თავი. შეკავებული ან თვითაგრძალული ხესქალური ცხოვრებაც ხწირად ამ თავდაცვის ხაწილია. ქალებსთვის და გოგოებსთვის „ამოსვლაც“ ძნელია და „ამოსვლის“ ხსავლაც, იმდენად მტრულ ხარემოში გვიწევს ცხოვრება. პირველ რიგში, აქ მნიშვნელოვანი მგონია ვიცოდეთ, რომ ამოსავლელი გზები არსებობს, არსებობს ხელის გახამართი და ერთმანეთისადმი ხელის გახანვდენი ხამუალებები. მაგრამ ეს პროცესი მარტო ქალებს არ ეხება. ეხება კაცებსაც, კაცები ხსვანაირად, თავისებურად არიან „ჩავარდნილი“ ხაკუთარ მინისქვეშეთში. უბრალოდ, მათი მინისქვეშეთი, ქალებისგან განხსვავებით, ხწირად მათი კომფორტის ზონაა, ხსვის ჩავგრაზე დგას, მაგრამ ძალიან დახშული და ამამრზენი სივრცეა. ეს ორი „მინისქვეშეთი“ ერთმანეთისგან დამოუკიდებლად არ არსებობს, ამიტომ ამ „მინისქვეშეთების“ გაახრებაცაა

კაკა ქევანიშვილი

ამ ბოლო დროს თვითცნობურა ჩამერთო – არ ვიცი, პანდემიის ეფექტია თუ იმის, რომ 40-ს გადავციდი, სულ ვზომავ და ვწონი – ეს რომ ხმაილადა ვთქვა და დავწერო, რა მოხდება? მერე ვინმე რომ გამომეხმაროს და პოლემიკაში შევიდე, ხომ არ დამდღის? მაქვს ახლა ვიღაც მოცლილების თავი? მერე რომ მენყინოს, შემიძლია კიდევ ამაზე დარდი? სხვას რომ ვანყენინო? არ უბასუხებ და ჩმორად რომ გამოჩნდე? და ამ შიშებით ყველა სიტყვა უკან მიბრუნდება, გამოსვლელი ლექსებით სახსვ ქალაქდებად მიგროვდება მაგიდაზე, მერე ვკუჭავ და ვირტუალურ ხანაგვეს ვუძინებ, იქნებ ასე მაინც მოვიპორო.

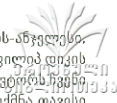
მაგრამ მიზანში მოხვედრაში ყოველთვის მოვიკოჭლებდი. ამიტომ ამ სიტყვებიანი ქალაქებით არის სახსვ ჩემ გარშემო სივრცე. არგამუხებელი სათქმელების შიგნით ჩაგროვება და მათთან ერთად ცხოვრება რამდენიმეტონიან, უძრავ არსებად შექცევს. ძეგლად. შეშინდება ძეგლები. სად გაქრა ამოთქმის თავისუფლება და თავაშვებულობა? სად გაქრა ნესების არარსებობა? ბატარა დიქტატურა მოვიწყვე და ამ ქვეყანაში მე ვარ დიქტატორი. ხან ის მიზეზია, რომ ნაფიქრალით არავინ დაინტერესდება; ხან ის, რომ ამის დრო არ არის; ხან ამოუხსნელი უხერხულობა გიპყრობს, რომ როცა სამყარო ფეთქდება, რა დროს შენი პოეტური აზრების ფრქვევის დროა, პოლიტიკაზე წერა საკაროდ ისედაც არ მიყვარს. და ვლავარ რაღაცნაირ უმოდრაო სიჩუმეში, სადაც მე თვითონ ავკრძალე ყველაფერი. ვფიქრობ, რომ ერთი რევოლუცია მჭირდება, მაგრამ რატომღაც ვერაფრით ავბუნტი. ძნელია, დიქტატორიც იყო, მეამბოხეც და ქვეყანაც, რომელიც უნდა აატრიალო. რა იქნება, საიდანმე ან დამპყრობელი გამოჩნდებოდეს ვინმე – იქნებ ბრძოლისას გავთავისუფლდე, ან დიდი ვულკანი ამოიფრქვეს და თავიდან აღვდგე – სულ ამაზე მეფიქრება. როგორ მოვახერხო, რომ ისევ შოუსვენრად ვიძინო და ასე ტბორივით არ ვიდგე. ჩემი თავი ხომ შედარდება, მაგრამ იმისაც მუშინია, შემთხვევით ამ ტბორში ვინმემ ფეხი არ შემოდგას და არ ჩაიძიროს. უფრო ღრმაა, ვიდრე თვალის ერთი შევლებით მოჩანს.

ზაზა კოშკაძე

სამეცნიერო ფანტასტიკური რომანის წერისას ერთ თემაზე აუცილებლად გიწევს დაფიქრება: რა არის შენთვის მომავალი? მე ამას აქ მივხვდი, ლვოვში, ინტენსიური მუშაობის პროცესში. მივხვდი, რა მიყვარდა ფანტასტიკურ ლიტერატურაში ყველაზე მეტად. მივხვდი, როგორ მომავალზე ვილაპარაკებ და როგორი იქნება ჩემი წარმოსახული მომავალი.

რა არის მომავალი? დღეს 2021 წელია, კალენდარზე, ყოველ შემთხვევაში. როცა ფილიპ დიკის რომანის ეკრანიზაციაში ჩვენ

„მომავლის“ სამყაროს ვხედავთ, სადაც რევისორს ტიტრად გამოაქვს ტექსტი: ლოს-ანჯელესი, ნიუბერი, 2019 წელი. ჩვენ დღეს ორი წლით კიდევ უფრო მომავალი ვართ, ვიდრე ფიცილი დრეის მიერ წარმოდგენილი მომავალი. წარმომიდგენია რამდენად შორეული ეჩვენებოდა ავტორის ჩვენნი დრო 1968 წელს, როცა ამ რომანს წერდა, რომლის მიხედვითაც რიდლი სკოტმა შექმნა თავისი შედევრი. დღეს ეს შორეული მომავალი უკვე წარსულია. როცა ამას აცნობიერებ ადამიანი, აუცილებლად გინდებდა ცოტა უსწაური, შეიძლება ითქვას, აგდებული დამოკიდებულება დროის მიმართ, მომავლის მიმართ და შეიძლება თვითონ ჟანრული ლიტერატურის მიმართაც.

ჩემი აზრით, ამის მიზეზი ერთია, ეგრეთ წოდებული, hi-tech სამყაროები ყალბია და შათ დამაპყრებლობა აკლიათ. როგორც ერთმა დიდებულმა ფანტასტმა, იუნ უოსტონმა მითხრა პირად საუბარში, სინგულარობა* წარმოუდგენელია მოხდეს, ხელოვნური ინტელექტი ვერასდროს შეიძენს ცნობიერებას, რადგან ცნობიერება ეს არის ფიზიკური, ხორციელი სხეულისა და გარე სამყაროს ურთიერთკავშირის შედეგად წარმოქმნილი ფენომენი. თუ ხელოვნურ ინტელექტს ოდესმე მაინც გაუჩნდება ცნობიერება, იმ გაკებით, რა გაკებითაც ჩვენ ადამიანები ვფლობთ მას, ის აუცილებლად შეიშლება, გაგვიფდება. მახსოვს რა დამეძარტა, როცა ეს ფრაზა მითხრა. წარმოვიდგინე პროგრამა, რომელიც აბრუნებს, მაგრამ ის შეშლილია, ფსიქიკური აშლილობის სიმპტომები აქვს და არა-პროგნოზირებადია. სტანისლავ ლეში ამბობდა, რომ სინგულარობა ედემის მითის გადაღვივით ვერსაბა მხოლოდ. მითი იქორებს ადამიანთა შიშს, რომ ოდესღაც გამოჩნდება რაიმე, ადამიანთა სახეობაზე აღმატებული არსება, რომელიც სამოთხიდან გაგვასახლებს. აქ სამოთხეში, რა თქმა უნდა, ჩვენი ბიოლოგიური დომინაცია იგულისხმება ამ პლანეტაზე.

შოკლედ, მომავალი, რომელიც მე მაინტერესებს და ჩემზე მთაბჭდილებას ახდენს, ეს არის დროის მონაკვეთი, რომლის გადმოსახედიდანაც იგივე დრო აწმყოა. მაგალითად ავიღოთ 2112 წელი, ეს დრო მომავალია ჩვენი გადმოსახედიდან, თუმცა ტექსტში ის უნდა იგრძნობოდეს, როგორც აწმყო. პერსონაჟებისთვის ის აწმყოა და არა მომავალი. ეს მიდგომა იძლევა ერთ მნიშვნელოვან მომენტს, შუნ მიერ შექმნილ სამყაროში ჩნდება ინტელექტუალური, რომლებიც გვესწრებიან არ არსებობს, თუმცა იმ დროში, რომელსაც შუნ აღწერ, უკვე ძველია. ჩემი აზრით, არ არსებობს არანაირი მომავალი, თუ მასში ვერ ნახავ დანჯღრეულ აეროშობილს, რომელიც ძლივს იქოქება. ჟიხურები, სადაც იყიდება რაიმე, დღეს არარსებული ნივთიერება ძალიან იაფად. არ არსებობს მომავალი, სადაც არ არსებობს შავი ბანრები ამ ტექნოლოგიებისთვის. ჩვენ გვჭირდება, მომავლის მშრალი ხიდები, მომავლის ელიავა, მომავლის შაურმის რიგები და სხვა. ეს დეტალი ყველაზე მნიშვნელოვანი მგონია ფანტასტიკური სამყაროების მშენებლობის პროცესში და ამ ტიპის რეალობას ყველაზე მეტად ერთი ჟანრი მიუახლოვდა, რომელსაც კიბერპანკს ჰქვია. ამ ჟანრს რამდენიმე თხრობითი ფაქტორი აქვს იმ ლიტერატურულ საოცრებად, რომელსაც ის წარმოადგენს. ეს ფაქტორებია, ციფრული ტექნოლოგიები, აკრძალული ტექნოლოგიები, გვიანი კაპიტალიზმის სამყარო, სადაც კორპორაციები მართავენ პლანეტას და შოდა, რომელსაც ეს გვიანი კაპიტალიზმი წარმოქმნის.

დღეს ბევრი გავლენიანი ფანტასტიკ ავტორი კიბერპანკს აღარ მიაკუთვნებს ფანტასტიკას, გამომდინარე იქიდან, რომ რეალურად ჩვენი სამყარო არ განსხვავდება ამ ქვეყანის ტექსტებში წარმოდგენილი სამყაროებისგან. რა მნიშვნელობა აქვს სხეულში ინტეგრირებული გეჟნება თუ ჯიბით ატარებ რაიმე ელექტრონულ ხელსაწყოს? ის უკვე არსებობს ჩვენს დროში, მას რომ, მას მომავალს ვვლარ ვუნოდებთ. თუ არ არის მომავალი და ახალი ტექნოლოგია, ეს ნიშნავს, რომ

* სინგულარობა, მომავლის ის ხედავა, რომლის მიხედვითაც, ტექნოლოგიური პროგრესი მაღლეს განვითარების იმ წერტილს, როცა ადამიანები დაკარგავენ მათზე კონტროლს, რის შედეგადაც ისინი განადგურდებიან კაცობრიობას. სინგულარობის ყველაზე გავრცელებული მაგალითი ფილმი „ტერმინატორია“.

არ არის ფანტასტიკა. თუმცა, ვფიქრობ, ამ ჟანრმა, ყველაზე სწორად და საინტერესოდ მოხსენიებულია დროის მიმდინარეობისა და მომავლის გააზრება.

ჩემს წიგნში, თუ მას დასრულება უნერია, აუცილებლად იქნება დანჯღრეული აეროტაქსი, რომლის ნავიგაციაც ცუდად მუშაობს და რომელიც ზოგიერთ უბანში არ შედის, იმის შიშით, რომ აკუმულატორს ან საბურავებს მოჰპარავენ, როგორც ეს ჩვენს ახლო წარსულში 90-იანი წლების საქართველოში ხდებოდა, რომელიც, თავის მხრივ, რა თქმა უნდა, ნამდვილად შორეული მომავალი იყო ბევრი ფანტასტიკისთვის.

ვფიქრობ, ასეთი მომავალი ბევრად ცოცხალი და მართალია, ვიდრე ის, სინგულარობის სახელით ცნობილი მომავლის ვერსია, სადაც ტექნოლოგიები სრულყოფილი და ადამიანთათვის საშიშია.

არსებობს ერთი გენიალური შოუ, სამანაილიანი ფანტასტიკური ფილმი, რომელსაც ჰქვია „უკან მომავალში“. ჩემი იდეა სწორედ ამის საპირისპიროა, ამ იდეის შინაარსობრივი ინვერსიაა, ამიტომ, ამჯერდ ლოგიკიდან გამომდინარე მას მარტივად დავარქმევდი „წინ წარსულში“.

ლოვი, 2021

ალექო შულაძე

მომვლელის დღიური

მუხა სიტყვის კაცი აღმოჩნდა, სხილოს მომვლელის როლი მომცა. თავიდან ამ როლზე თერმე ბენ კინგსლი ყოფილა ჩაფიქრებული (რამაც გამოცა), მაგრამ ინგლისელმა ძალიან დიდი პონორარი მოითხოვა და ამიტომ ყველაფერი ჩემ სასარგებლოდ გადაწყდა.

მე ხომ ვარ და ვარ, აი, ნამდვილი მომვლელი ჩემზე დაბალი აღმოჩნდა. ალბათ უფრო ამიტომ და არა სხვა მიზეზის გამო, სულ ჭკუას მარბებდა. ხელის ჩამორთმევისთანავე ნამდვილმა მომვლელმა მითხრა, თავი მომთვინიერებელი არ გეგონოს, უბრალო მომვლელი ხარ, მაყურებელი შეიძლება გააცურო, მაგრამ სხილოს ვერ გააცურებო. ამ გაფრთხილებამ ჩემი ჭკუა ფიქრის რთულ რეჟიმში გადაართო, სხილოს მოსაწყვებლად რაღაც ხრიკი უნდა მომეძებნა. ბევრ ადგილზე მიმუშავია, სამხედრო კათედრაზე რუსი მაიორის ადიუტანტიც კი ვყოფილვარ, მაგრამ ზოთპარკი სპეციფიკური ორგანიზმია, აქ ლოგიკური კანონები არ ჭრის. გონება დამეძაბა და ამის გამო პირველი დუბლები ჩავაგდე. ჩემდა საბედნიეროდ გამოსავალი ძალევე ვიპოვე: უბრალოდ გამასხუნდა, რომ სხილოს მოტყუება გეგმაში არასოდეს მქონია, გამიხარდა, აკვიატებული აზრი მოვიშორე და ყველაფერი დალაგდა.

ავეწყვე და ნამდვილი გადაღება წავიდა, აი, ისეთი, „ბეჭდების მბრძანებელში“ რომ არის: ბევრი დუბლით, გრიშით, კოსტიუმებით, რეჟისორის შემოვარდნებით, ლოდინით... დღეში სამყვრადი კვებით.

მუხას ვუთხარი, პიტერ ჯექსონს ჰგავხარ-მეთქი. ერთ ეპიზოდში „კამელეტის“ სირთულის ტექსტი მქონდა, თინეიჯერ ბიჭს ვუყვებოდი, როგორ

ვარდებიან თვითმფრინავები, მგზავრები როგორ ნივიან, როგორ ფეფთებდებიან, სისხლი მთელინება ნიაღვრად, ცუხელი კი შთანთქავს სამყაროს. როლში შევედი, სხვა განმომილებაში გადავედი. ლაერთი! დუღლი გინვევ, მონამლული რაპირით დაგიჩხვლევ სხეულს და გხედავ, ოპერატორის თანაშემწე ხითსითებს... თან მეუბნება, ხელი დაგიქნიეო, მეც დავექნიე... აღმოჩნდა, რომ კადრში, უკან პატარა გოგო შემოსულა და იმას ეუბნება, ხელი დაგიქნიეო: საბჭოთა მულტიფილმი რომ იყო „ფილმი, ფილმი, ფილმი“, გოგონა ყვავილით ხელში რომ დახტოდა... გახსოვთ?

სპილო გონიერი ვინმე აღმოჩნდა, ახლა უკვე მონოლოგის დროს, სადაც დანაშაულზე წასწრებულ ბოროტ მონადირეს მიწასთან ვასწორებ, ეს უზარმაზარი ცხოველი უცბად მთელი ტანით შეტრიალდა და უკან გაიხედა. ამ დროს ხმები ჩაესმის და იმიტომ შემვედბათ, ყურში ჩამჩურჩულა ნამდვილმა მომვლელმა. გამახსენდა, რომ ჩემს ყოფილ შეყვარებულს ჩაესმოდა ხმები, სანამ ის საშინელი ამბავი დაემართებოდა... არ მეგონა ცხოველებიც თუ განიცდიდნენ იმავეს. შეიძლება სპილოში შემოიღო ადამიანის სულ ჩასახლდეს-მეთქი, ვკითხვ მომვლელს. რატომაც არაო.

სპილო ჰიპოგრიფი არ გეგონოს „ამკაბანის ტყვედან“, მითხრა მეორე დღეს მომთვინიერებულმა, თავს თუ დაგხრის, არ გაბრწყინდ და შენც არ დაუსარო, თორემ ხორთუშს დაგცხებს კეფაშიო. არადა, სწორედ ეგეთი როლი მქონდა, ჩემს რთულ საბჭოურ წარსულს ვიხსენებდი მამონტის წინაშე თავდახრალი... მაგრამ გავწვალა, ხორთუმი ოსტატურად რამდენჯერმე ავიციდინე, მაგრამ მონოლოგი ზარალდებოდა, მშვიდი ლაპარაკისას აქეთ-იქით ხტუნვა ჩემს აღსარებას წონას აკარგავინებდა. 2 ვედრო ვაშლი, 2 ვედრო ჭარხალი, 2 ვედრო სიმინდი, 4 პატარა საშამთრო ვაჭამეთ და მაინც ვერ დაწყნარდა. ბოლოსკენ გაგვიმართლა, ხმის ოპერატორის თანაშემწემ მოადუნა ყურადღება მის სიახლოვეს და ასე მიიღო დარტყმა საკუთარ თავზე. რეჟისორმა დაიყვირა, გადაღებას ვაგრძელებთ, ეგდოს ევ სადაც აგდია, ალექს, ილაპარაკე, არ გაჩერდეო და ამის მერე მონოლოგი წყალივით წავიდა.

ნამდვილმა მომთვინიერებელმა გვითხრა, დღეში 250 კილოგრამს ჭამს და ღამის პირველზე იძინებსო. თუ პირველს გადასცდა, მერე რა ხდება-მეთქი და აგერ ნახავო... ღამის 2 საათზე გადაღებით განაშებულმა სპილომ დაიყვირა და კედელს დაეტაკა შუბლით, შეჩანჩარდა მთელი ბოლოპარკი და ჩვენ გავიქეციო.

სხვა სცენებიდან სასაფლაოს სცენას გამოვყოფდი. მაგ ეპიზოდებში ძალიან ლაღად ვგრძნობდი თავს. მუხამ მითხრა, სასაფლაოზე შენი ასეთი მზიარულება საეჭვოდ შეჩვენებაო. მე კი უკაპსუხე, დასაფლავების სცენაზე მოღუშული ხალხი ბანალურად ჩანს, დიმილმა კადრს შეიძლება ახლებური ელფერი შესძინოს-მეთქი.

ქორწილის სცენაც გვაქვს და იქ რაღას იზამო? რას ვიზამ და, თუ კინოში კარგად წამივიდა საქმე, მწერლობას საერთოდ შევეშვები. ვიყიდები კინემატოგრაფზე, შემიძლია ნებისმიერი მეორეხარისხოვანი როლი შევასრულო, მთელი დღე გადასაღებ მოედანზე ვიყო. მე შემიძლია მღვდელი ვიყო, მოშტერო გამომიძიებელი, ამპარტავანი პოეტის როლი შევასრულო სერიალში, ვიყო ბებერი მეკობრე, ბებერი ლოთი მოკრივე, ვიყო ქვემოქვემა და ფსიხი, განა მეფის როლს ვერ შევასრულებ? როგორ ვერა.

აი, ამ ფიქრებში ვიყავი გაღიმებული, როცა მუხა მომიახლოვდა და იდუმალი ხმით მითხრა: ალექს, მართო შენ გეუბნები, ძალიან დამდალა კინომ, წერა რომ შექმედლს, მივაფურთხებდი ამ ყველაფერს და მწერალი გავხდებოდიო.

მთავარი რედაქტორი
ლელა კოდალაშვილი

სტილის რედაქტორი
ნათია ორმოსცაძე

გამოცემის დირექტორი
არჩილ თურმანიძე

დაკაბადონება
ნიკა ხვედელიძე

გაერცელების სამსახური
გივი ნიღვინაძე

სარედაქციო კოლეგია:
შოთა იათაშვილი
დავით ანდრიაძე
ეკა ქევანიშვილი
გია ეძგვერაძე
დათო ტურაშვილი

ჟურნალი იბეჭდება:
შპს „ნიგნის ფაბრიკა“

- © ახალი საუნჯე
- © შპს „ლიტერატურული თაბები“
მისამართი:
თბილისი, კ. მესხის შეს. #6
ტელეფონი: +995 599 713532
ელფოსტა: oxymoron.lela@gmail.com
www.newsajje.ge.

ISSN 0134-9848

ISSN 0134-9848

9 770134 984002

